

การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็น
ของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

นางสาวทศวรรณ ภมรนาค

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2557

The Uses of Instructional Media for Instructional Management
in Practicum Courses as Perceived by Undergraduate Students
in the Bachelor of Nursing Science Program of the Faculty
of Nursing, Srinakharinwirot University

Miss Thasavan Pamornnak

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Technology and Communications

School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2014

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ
ตามความคิดเห็นของนิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชื่อและนามสกุล นางสาวทัศนวรรณ ภมรนาค

แขนงวิชา เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา

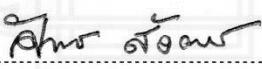
สาขาวิชา ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2558

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้ศึกษา นางสาวทศวรรณ ภมรนาถ **รหัสนักศึกษา** 2562700118

ปริญญา ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต (เทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. วรางคณา โตโพธิ์ไทย **ปีการศึกษา** 2557

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ปีการศึกษา 2557 จำนวนทั้งหมด 184 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษาภาควิชาภาคปฏิบัติ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยปรากฏว่าสภาพการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต นิสิตมีความคิดเห็นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า (1) ด้านประเภทของสื่อการสอนมีการใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ คือ หุ่นจำลอง (2) ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ คือ มีการใช้มาตรฐานด้านความรู้ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ (3) ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนมีการเลือกใช้สื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา (4) ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนมีการใช้เพื่อช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น และ (5) ด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอน พบว่าปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน ควรมุ่งพัฒนาผู้สอนที่ยังขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ ด้านปัญหาและอุปสรรคของนิสิต พบว่าควรมุ่งเน้นให้นิสิตใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคมเพื่อค้นคว้าเนื้อหาทางวิชาการ ส่วนด้านปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยภายนอก พบว่าควรพัฒนาระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ สื่อการสอน การจัดการศึกษา รายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

Independent Study title: The Uses of Instructional Media for Instructional Management in Practicum Courses as Perceived by Undergraduate Students in the Bachelor of Nursing Science Program of the Faculty of Nursing, Srinakharinwirot University

Author: Miss Thasavan Pamornnak; **ID:** 2562700118;

Degree: Master of Education (Educational Technology and Communications);

Independent Study advisor: Dr. Varangkana Topothai, Associate Professor;

Academic year: 2014

Abstract

The purpose of this research was to study the uses of instructional media for instructional management in practicum courses as perceived by undergraduate students in the Bachelor of Nursing Science Program of the Faculty of Nursing, Srinakharinwirot University.

The research population comprised 184 undergraduate students in the Bachelor of Nursing Science Program of the Faculty of Nursing, Srinakharinwirot University in the 2014 academic year. The employed research instrument was a questionnaire on the uses of instructional media for instructional management in practicum courses. Statistics employed for data analysis were the percentage, mean, and standard deviation.

Research findings showed that the overall use of instructional media for instructional management in practicum courses of the Bachelor of Nursing Science Program, as perceived by undergraduate students, was at the high level. When specific aspects of the uses were considered, it was found that (1) in the aspect of types of instructional media being used, there was the use of models; (2) in the aspect of using instructional media for instructional management in accord with learning outcome standards, there was the use of standards of knowledge to enhance the students' knowledge and understanding on information technology; (3) in the aspect of principles for instructional media selection, there was the selection of instructional media in accordance with the contents and objectives of the courses; (4) in the aspect of the benefits of instructional media, there was the uses of the media to encourage the learners to participate more in instructional activities; and (5) in the aspect of problems and obstacles of using instructional media, it was found that in order to solve problems and obstacles of the instructors, efforts should be made to develop instructors who still lack experience or expertise in the use of the media, innovations, and information technology; as for the problems of the students, the focus should be on having them use electronic and telecommunication media in searching for contents of their learning; for solving problems caused by external factors, the computer network and computers in the classroom should be upgraded to reach higher level of efficiency.

Keywords: Instructional media, Instructional management, Practicum course, Bachelor of Nursing Science Program

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาให้ความช่วยเหลือแนะนำและให้คำปรึกษาอย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. วราภรณ์ โทโพธิ์ไทย อาจารย์ที่ปรึกษา/ประธานกรรมการสอบ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ศันสนีย์ สังสรรค์อนันต์ กรรมการสอบ ที่กรุณาให้คำแนะนำตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณาจารย์แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราชทุกท่าน ที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิทยากรและมวลงประสบการณ์ต่าง ๆ ตลอดระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษาและดำเนินการวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะตลอดถึงแนวคิดต่างๆ จนทำให้เครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีความถูกต้องและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณคณบดีคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒที่อนุญาตและสนับสนุนให้ผู้วิจัยศึกษาต่อ และขอขอบคุณนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่ให้ความช่วยเหลือในการทำวิจัยอย่างดียิ่ง

ขอขอบคุณสมาชิกในครอบครัวภรรยาที่ให้กำลังใจอย่างดียิ่งเสมอมา ประโยชน์และคุณค่าของการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูตาแต่บิดา มารดา และบูรพาจารย์ทุกท่านที่ประสาทวิชาความรู้แก่ผู้วิจัย

ทศวรรษ ภรรยา

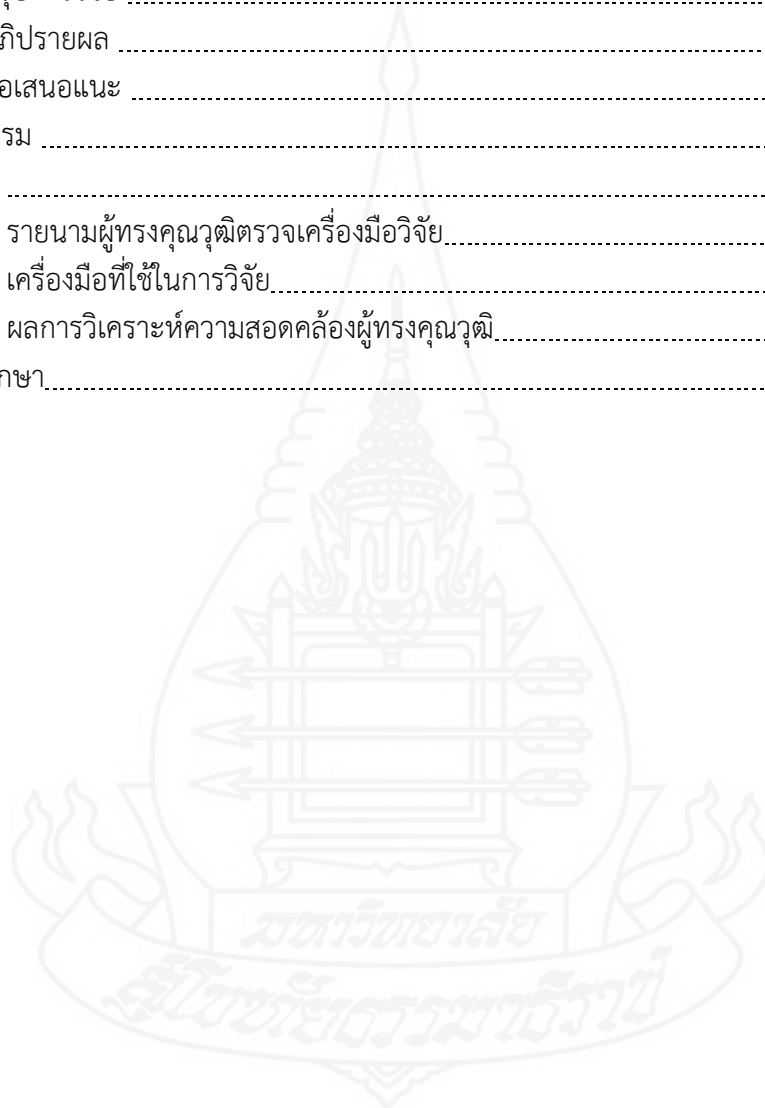
สิงหาคม 2558

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ความหมายของสื่อการสอน	7
ประเภทของสื่อการสอน	8
การเลือกใช้สื่อการสอน	12
ประโยชน์ของสื่อการสอน	14
ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน	15
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	27
หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต	28
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	39
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากร	41
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บรวบรวมข้อมูล	45
การวิเคราะห์ข้อมูล	45
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	47
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา ภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ	49

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ	66
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	67
สรุปการวิจัย	67
อภิปรายผล	69
ข้อเสนอแนะ	71
บรรณานุกรม	73
ภาคผนวก	77
ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย.....	78
ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	80
ค ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิ.....	93
ประวัติผู้ศึกษา.....	103

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1	สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม..... 47
ตารางที่ 4.2	ประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ โดยภาพรวม 49
ตารางที่ 4.3	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ 50
ตารางที่ 4.4	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อโสตทัศน์... 51
ตารางที่ 4.5	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ 51
ตารางที่ 4.6	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อวิธีการ 52
ตารางที่ 4.7	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภท สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ 53
ตารางที่ 4.8	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมีความสอดคล้อง กับมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตโดยภาพรวม 54
ตารางที่ 4.9	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม 55
ตารางที่ 4.10	การใช้สื่อการสอนของภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ 56
ตารางที่ 4.11	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา 57
ตารางที่ 4.12	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 58
ตารางที่ 4.13	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ... 59
ตารางที่ 4.14	การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความสอดคล้องกับมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ 60
ตารางที่ 4.15	หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ 61
ตารางที่ 4.16	ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ 62

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.17 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษา รายวิชาภาคปฏิบัติโดยภาพรวม	63
ตารางที่ 4.18 ปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัด การศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ	64
ตารางที่ 4.19 ปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัด การศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (N = 184)	65
ตารางที่ 4.20 ปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัด การศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ	66

ฉ

สารบัญภาพ

ภาพที่ 2.1	โครงสร้างคณะพยาบาลศาสตร์	หน้า
		27

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

1.1 สภาพที่พึงประสงค์

การจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการศึกษา หมวด 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 22 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” นั้น

การผลิตบัณฑิตสาขาพยาบาลศาสตร์ นั้น จำเป็นต้องให้มีความรู้ในศาสตร์ทั่วไป ความรู้เบื้องต้นทางการพยาบาลในทุกเนื้อหาวิชา ดังนี้ การพยาบาลพื้นฐาน การพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ การพยาบาลเด็กและวัยรุ่น การพยาบาลชุมชน การพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์ และการพยาบาลมารดาทารกและการผดุงครรภ์ เพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมในระดับชุมชน ระดับชาติ และนานาชาติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีการจัดการศึกษาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ โดยมุ่งเน้นการสอนภาคปฏิบัติเป็นหลัก จึงกำหนดให้ทุกรายวิชาของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

การจัดการศึกษาที่สามารถให้โอกาสนักศึกษาในการยกระดับความรู้ และทักษะได้ตลอดเวลาของการดำเนินอยู่ในวิชาชีพ ซึ่งเป็นลักษณะที่สำคัญคือสอดคล้องกับชีวิตที่เป็นจริงและความต้องการในอนาคตการพัฒนาที่ยั่งยืนต้องยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการพัฒนาเน้นการปฏิบัติจริงและใช้การเรียนรู้ จากประสบการณ์เป็นพื้นฐานการเรียนการสอนในวิชาชีพพยาบาลมีเป้าหมายหลักคือการพัฒนาผู้เรียนให้สามารถให้การดูแลพยาบาลแก่มนุษย์ทุกเพศทุกวัยโดยเน้นการดูแลแบบองค์รวมเพื่อตอบสนองความต้องการของสังคมด้านสุขภาพอนามัยดังนั้นกระบวนการจัดการเรียนรู้จึงต้องประกอบด้วยการสอนทั้งภาคทฤษฎี และปฏิบัติ โดยที่ผู้เรียนต้องนำความรู้ทางทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับผู้รับบริการได้ (วัลลภา บุญรอด, 2547: 144) เพื่อพัฒนานิสิตให้เป็นพยาบาลวิชาชีพที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

การใช้สื่อการสอนของสภาพสังคมในปัจจุบันนี้ เป็นยุคของสังคมฐานความรู้ที่การดำเนินการทุกอย่างขับเคลื่อนด้วยสารสนเทศบุคลากร ทุกวิชาชีพจำเป็นต้องได้รับการพัฒนาความรู้ของตนเอง เนื่องจากหากความรู้เพิ่มมากขึ้นย่อมสามารถพัฒนาทักษะการทำงานของตนเองและปฏิบัติงานได้บรรลุเป้าหมายขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพวิชาชีพพยาบาลก็เช่นเดียวกันจำเป็นต้องใช้ สารสนเทศในการแสวงหาความรู้ที่สามารถทำได้โดยการเรียนรู้ในระ บบผ่านผู้สอนที่มีประสิทธิภาพ มีการใช้สื่อการสอนที่สม่าเสมอ และหลากหลาย การเรียนรู้ด้วยตนเอง ในการเรียนรู้ด้วยตนเองจำเป็นต้องอาศัยความกระตือรือร้นและมีทักษะเกี่ยวกับการรู้สารสนเทศในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเองตลอดจนมีสภาพแวดล้อมที่อำนวยความสะดวกในการเข้าถึงสารสนเทศที่ต้องการเรียนรู้

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตควรมีการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ โดยเน้นสื่อและกิจกรรมที่ทันสมัย และหลากหลาย อาทิเช่น สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อประสม บทเรียนออนไลน์ (Online) อีคอร์สแวร์ (e-Courseware) ที่ผ่านระบบบริหารจัดการการเรียนรู้ เอ ติวเตอร์ (A tutor) ของมหาวิทยาลัย บทเรียนคอมพิวเตอร์มัลติมีเดีย วีดิทัศน์ และโปรแกรม PowerPoint การบรรยายการอภิปราย การสาธิตทางการพยาบาล การจัดกิจกรรมหรือโครงการ การสัมมนากลุ่มย่อย การฝึกปฏิบัติ การจัดแสดงนิทรรศการ การศึกษาดูงาน เป็นต้น (หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต, 2555: 26) ทั้งนี้เพื่อให้การเรียนการสอนบรรลุจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้

1.2 สภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน

จากการสัมภาษณ์บุคลากรของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ทำให้ทราบว่าทุกคนในคณะฯ ตระหนักดีว่าการศึกษาระดับบัณฑิตเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการเรียนการสอนในสาขาพยาบาลศาสตร์ อย่างไรก็ตาม เทคนิคการปฏิบัติตลอดจนทักษะต่างๆ ไม่สามารถพัฒนาได้โดยวิธีการอ่านจากตำราเพียงอย่างเดียว แต่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริงอีกด้วย แต่การปฏิบัติจริงอาจก่อให้เกิดความเสี่ยงแก่ชีวิตของผู้รับบริการได้ หากไม่มีการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนระดับหนึ่ง

ดังนั้น ในการจัดการเรียนการสอนภาคปฏิบัติของคณะฯ มีอยู่ด้วยกัน 2 รูปแบบ คือ (1) การใช้สื่อวิธีการโดยการฝึกจากห้องปฏิบัติการ จึงมีการฝึกปฏิบัติจากหุ่นจำลองสถานการณ์ขึ้นมา และอุปกรณ์ทางการแพทย์ต่าง ๆ นอกจากนี้ อาจมีการใช้สื่ออย่างอื่นประกอบ เช่น คลิปวิดีโอ (Clip VDO) จาก ยูทูป (YouTube) เป็นต้น และ (2) การฝึกปฏิบัติในแหล่งฝึกที่ทางคณะฯ จัดหาไว้ให้ เพราะฉะนั้นแม้ว่าจะมีสื่อการสอนดังที่กล่าวมาแล้วนั้น แต่สื่อการเรียนการสอนส่วนใหญ่มาจากต่างประเทศทำให้อาจเป็นอุปสรรคสำหรับนิสิตที่จะเรียนรู้ด้วยตนเอง

การใช้สื่อการสอนในปัจจุบันส่วนมากเป็นสื่อวิธีการ และสื่อวัสดุอุปกรณ์ทางการแพทย์ และยังขาดการใช้สื่อการสอนที่หลากหลาย อาจเกิดจากสื่อการสอนยังมีไม่เพียงพอและไม่ครบในทุกรายวิชา หรือสื่อการสอนเกิดการชำรุด ขาดความทันสมัย จึงทำให้ผู้สอนไม่ค่อยนำสื่อการสอนมาใช้ในการเรียนการสอนภาคปฏิบัติมากนัก

1.3 สภาพปัญหาที่เกิดขึ้น

การจัดการเรียนการสอนดังที่กล่าวมาแล้วว่าการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติของคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ส่วนมากเน้นการสอนเนื้อหาและทฤษฎีต่าง ๆ โดยการใช้สื่อวิธีการโดยการฝึกจากห้องปฏิบัติการและการฝึกปฏิบัติในแหล่งฝึก ส่งผลให้ผู้เรียนไม่กระตือรือร้น และไม่สนใจเรียนเท่าที่ควร

การใช้สื่อการสอนดังกล่าวมาข้างต้น ถือได้ว่า คณาจารย์ของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ยังขาดการนำสื่อมาใช้อย่างสม่ำเสมอ ไม่มีการใช้สื่อประสมและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมากนัก ส่งผลให้ผู้เรียนยังขาดความเข้าใจที่ลึกซึ้งต่อเนื้อหา หรือการจดจำศัพท์เฉพาะได้เท่าที่ควร

1.4 ความพยายามในการแก้ปัญหา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จึงมีนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนได้รับการฝึกอบรมและจัดทำกรวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยคำนึงตาม

ความแตกต่างของนิสิต ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้ได้มีโอกาสเรียนรู้เพิ่มเติมศักยภาพของนิสิตในรูปแบบกิจกรรมต่างๆ

ด้านการใช้สื่อการสอนคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการสนับสนุนด้านสื่อการสอน โดยมีงบประมาณในการจัดซื้ออุปกรณ์สื่อโสตทัศนูปกรณ์ต่างๆ เพื่อให้เพียงพอต่อการใช้งานของผู้สอนตามสาขาวิชา และห้องเรียนทุกห้อง เพื่อเป็นส่งเสริมให้เกิดการใช้สื่อการสอนที่หลากหลายตามความถนัดของผู้สอน ซึ่งเน้นการเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นสำคัญ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการหาแนวทางแก้ไขปัญหามื่อดังนี้ สายลม เกิดประเสริฐ และศรีสมร ภูมณสกุล (2556: 400) วิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลและอาจารย์พยาบาลต่อการเรียนการสอนในห้องฝึกปฏิบัติทักษะทางการผดุงครรภ์ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติในห้องคลอด ผลการศึกษาพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าการเรียนในห้องฝึกปฏิบัติทักษะทางการผดุงครรภ์มีประโยชน์และนำไปใช้ได้จริงในระดับมากถึงมากที่สุด ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยนำมาใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานให้แก่ผู้บริหารและอาจารย์ผู้จัดห้องฝึกปฏิบัติทักษะทางการผดุงครรภ์ในการจัดห้องเรียนเสมือนจริงให้แก่ศึกษาก่อนที่จะขึ้นปฏิบัติกับบุคคลอบบนหอผู้ป่วย โดยมีสถานการณ์จำลองและเครื่องมือใกล้เคียงกับในห้องคลอดมากที่สุดและมีการบริหารจัดการให้นักศึกษาสามารถมาฝึกทักษะฯ นอกเวลาได้ เพื่อให้ นักศึกษามีความมั่นใจในการฝึกปฏิบัติจริงบนห้องคลอด นอกจากนี้ จุฬารักษ์ กวีวิรัชชัย, มุกดา เดชประพนธ์ และชาลิณี โฆษิตทากวีธน์ (2556: 428) วิจัยเรื่อง การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสื่อประสมที่บูรณาการความรู้ด้านกายวิภาค สรีรวิทยา เพื่อส่งเสริมทักษะของนักศึกษาพยาบาลในการตรวจร่างกายผู้ใหญ่ : การตรวจศรีษะและคอ ผลการศึกษาพบว่า คะแนนความรู้และการปฏิบัติในคลินิกของทั้งสองกลุ่มไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่คะแนนทักษะปฏิบัติการตรวจร่างกายผู้ใหญ่ : การตรวจศรีษะและคอของกลุ่มทดลองสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง อาจารย์พยาบาลจำนวน 5 ราย และนักศึกษากลุ่มทดลองจำนวน 10 ราย พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นต่อการใช้บทเรียนช่วยสอนในทางบวกโดยคิดว่าเป็นสื่อที่มีประโยชน์และใช้ง่าย ดังนั้น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสื่อประสมสามารถนำไปใช้สอนเสริมเพื่อเพิ่มทักษะในการตรวจร่างกาย

ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงว่าการเรียนการสอนในห้องฝึกปฏิบัติทักษะทางการผดุงครรภ์ก่อนขึ้นฝึกปฏิบัติในห้องคลอด และการพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสื่อประสมที่บูรณาการความรู้ด้านกายวิภาค สรีรวิทยา เพื่อส่งเสริมทักษะของนักศึกษาพยาบาลในการตรวจร่างกายผู้ใหญ่ได้บรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้ในภาคปฏิบัติ และยังสนับสนุนให้นักศึกษาใช้ห้องปฏิบัติการพยาบาลเพื่อทบทวนความรู้ด้วยตนเองนอกเวลาอีกด้วย

1.5 แนวทางในการดำเนินการวิจัย

ทั้งนี้ ปัจจุบันได้มีการปรับปรุงวิธีการสอนและสื่อการสอนอย่างต่อเนื่อง เพื่อช่วยในการเรียนการสอนและให้นิสิตสามารถนำไปเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ยังไม่มีการสำรวจความคิดเห็นของนิสิตที่มีต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ เพื่อนำผลการสำรวจไปพัฒนาสื่อการสอนให้มีประสิทธิภาพและเกิดประโยชน์สูงสุดแก่นิสิตและการจัดการศึกษาต่อไปผู้วิจัยจึงได้ศึกษาค้นคว้างานวิจัย เรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.2.1 เพื่อศึกษาประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.2 เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษาสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ของรายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.3 เพื่อศึกษาหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.4 เพื่อศึกษาประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2.2.5 เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3. ขอบเขตการวิจัย

3.1 รูปแบบการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ

3.2 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาคั้งนี้ ได้แก่ นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 - 4 ที่กำลังศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ในภาคการศึกษาปลาย ประจำปีการศึกษา 2557 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 184 คน

3.3 ขอบข่ายเนื้อหาสาระในการวิจัย

การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ครอบคลุมในด้าน (1) ประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (2) การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ (3) หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (4) ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อ

การจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (5) ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

3.4 เครื่องมือวิจัย

แบบสอบถามการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.5 ระยะเวลาในการวิจัย

6 เดือน (กุมภาพันธ์ – กรกฎาคม 2558)

4. นิยามศัพท์เฉพาะ

4.1 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หมายถึง การนำสื่อต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ครอบคลุมประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้คุณภาพ ขั้นตอน ประโยชน์และปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

4.2 ประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หมายถึง สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ สื่อวิธีการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

4.3 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หมายถึง ผู้สอนใช้สื่อเพื่อการสอนสอดคล้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ คือ การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้านครอบคลุม ด้านคุณธรรมจริยธรรม ด้านความรู้ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข ทักษะสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

4.4 หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หมายถึง การเลือกสื่อการสอนที่มีอยู่แล้ว หรือที่มีจำหน่ายไว้แล้ว มาใช้ให้เหมาะสมกับการจัดการเรียนการสอน เพื่อเหมาะสม สอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของหลักสูตร เหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน ช่วยให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลา สื่อมีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนในชั้นจะสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน รูปร่าง สี ไร้วามสนใจและมีความชัดเจน

4.5 ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หมายถึง การใช้ผลในการใช้สื่อสอน เพื่อช่วยให้นิสิตเรียนรู้ด้วยตัวเอง ได้รับความรู้ที่ทันสมัย เท่าเทียมกัน เรียนรู้ได้ตลอดเวลา เข้าใจเนื้อหาสาระบทเรียน ประหยัด แบ่งเบาภาระของครู เกิดปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูและนิสิต

4.6 ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หมายถึง ข้อขัดข้องของการใช้สื่อการสอน ครอบคลุม สาเหตุแห่งปัญหาต่อผู้สอน ผู้เรียน และปัจจัยภายนอก

4.7 หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (BACHELOR OF NURSING SCIENCE PROGRAM) หมายถึง หลักสูตรการศึกษาในระดับอุดมศึกษา (หลักสูตร 4 ปี) ให้ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิตเพียงสาขาวิชาเดียว จัดการศึกษาเฉพาะทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555) เป็นการปรับปรุงจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต(หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552) มีผลบังคับใช้กับนิสิตปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป

4.8 นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต หมายถึง ผู้ที่กำลังศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติของคณะพยาบาลศาสตร์ ชั้นปีที่ 3 – 4 ในภาคการศึกษาปลาย ประจำปีการศึกษา 2557 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒต่อไป

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าอิสระเรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้ศึกษาได้รวบรวมเอกสาร วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุม (1) ความหมายของสื่อการสอน (2) ประเภทของสื่อการสอน (3) การเลือกใช้สื่อการสอน (4) ประโยชน์การใช้สื่อการสอน (5) ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน (6) ทักษะปฏิบัติ (7) คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (8) หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต และ (9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. ความหมายของสื่อการสอน

สื่อการสอนเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดเนื้อสาระ นักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายของสื่อการสอนไว้ ดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2545: 1) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่าเป็นศาสตร์ว่าด้วยวิธีการหรือการศึกษา เป็นเรื่องของระบบในการประยุกต์เอาเทคนิควิธีการ แนวความคิด อุปกรณ์ และเครื่องมือใหม่ๆ มาใช้เพื่อแก้ปัญหาทางการศึกษาทั้งในด้านการขยายงานและด้านการปรับปรุงคุณภาพของการเรียนการสอน

จริยา เหนียมเฉลย (2546: 9-10) ได้ให้ความหมายของสื่อการสอนว่า สื่อการสอน คือ การนำเอาเทคโนโลยี ซึ่งเป็นระบบการประยุกต์ผลิตรวมทางวิทยาศาสตร์ (ในแง่วัสดุ) และผลิตรวมทางวิศวกรรมศาสตร์ (ในแง่เครื่องมือ) โดยยึดหลักทางพฤติกรรม (ในแง่วิธีการ) มาช่วยในการเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษาให้สูงขึ้น และบรรลุจุดมุ่งหมายที่ได้ตั้งไว้ ทำให้บทเรียนที่เป็นนามธรรม กลั่นกลายเป็นรูปธรรม ผู้เรียนจะเกิดความคิดสร้างสรรค์และมีกิจกรรมการเรียนมากขึ้น โดยมีครูเป็นผู้ส่งข้อมูลที่เรียกว่า สาร (Message) ส่งผ่านทางสื่อ (Media) หรือ (Channel) และผู้รับสารก็คือผู้เรียนซึ่งจะมีการสนองกลับในเชิงการสื่อสาร 2 ทาง (Two-Way Communication)

จินตนา ไบกาชุยี (อ้างถึงใน สุนันทา สุนทรประเสริฐ 2547: 1) ได้กล่าวถึงความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน (Instructional Materials) หมายถึง วัสดุหรือเครื่องมือที่จัดทำขึ้นซึ่งมีข้อมูลเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อประสบการณ์เรียนรู้ สำหรับนำไปใช้ในกระบวนการเรียนการสอนของครูและนักเรียนให้เป็นไปตามหลักสูตรกำหนด สื่อการสอนเป็นองค์ประกอบสำคัญประการหนึ่งที่ใช้ประกอบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนได้เรียนรู้เนื้อหา เกิดทักษะกระบวนการและความรู้สึกนึกคิดต่างๆ อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายของหลักสูตร

วรวิทย์ นิเทศศิลป์ (2551: 12) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้ หรือสื่อการเรียนการสอนหมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาที่มีความสำคัญยิ่งต่อการเรียนรู้จากอดีตสู่ปัจจุบันเพราะเป็นผู้ช่วยคุณครูสอน

ผู้เรียน ช่วยให้ภาระงานลดน้อยลง เหนื่อยน้อยลง สอนน้อยลง แต่ผู้เรียนได้รู้กว้างขึ้น สื่อกิจกรรมเป็นวิธีการที่คุณครูจะสรรค์สร้างความคิดสร้างสรรค์ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมกระทำ ให้ผลสำเร็จดังที่ตั้ง ความหวังไว้ตั้งแต่แรก ในบางครั้งผู้เรียนไม่รู้ตัวว่ากำลังเรียนอยู่ แต่หลังจากที่ผู้เรียนเสร็จสิ้นครูจะต้องสรุปใจความสำคัญๆ เพื่อให้กลุ่มเรียนทั้งหมดมีความคิดรวบยอดตรงกัน

กระทรวงศึกษาธิการ (2552: 22) กล่าวว่า สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริม สนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะ ตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อ ธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่าย การเรียนรู้ต่างๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควร เลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และลีลาการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

สาลี รักสุทธี (2553: 9) กล่าวว่า สื่อ คือตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ แลกหรือช่วยทำให้ เนื้อหาที่ยากให้เป็นง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจบทเรียนอย่างเป็นรูปธรรมแบบง่ายๆ ในบรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนานตื่นเต้น ไร้ใจ ผู้เรียน เกิดความสนใจในเรื่องที่เรียน สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ ทำให้การจัดการศึกษาเรียนรู้ เป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว บรรลุเป้าหมายได้ง่ายกว่า สะดวกกว่า นำนักเรียนให้เกิดการเรียนรู้ และเป็นไปตามเป้าหมายที่ตั้งไว้

โดยสรุป สื่อการสอน หมายถึง ตัวกลางในการถ่ายทอดความรู้ แลกหรือช่วยทำให้ เนื้อหาที่ยากให้เป็นง่าย ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ในเรื่องที่เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ ช่วยให้ผู้เรียน เข้าใจบทเรียนนามธรรม เป็นรูปธรรมแบบง่ายๆ ภายใต้บรรยากาศการเรียนรู้ที่สนุกสนาน ผู้เรียนเกิด ความสนใจในเรื่องที่เรียน สามารถแก้ปัญหาการเรียนการสอนได้ ทำให้การจัดการศึกษาเรียนรู้เป็นไป ด้วยความสะดวก รวดเร็ว บรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ นำให้นักเรียนให้เกิดการเรียนรู้และเป็นไปตาม เป้าหมายที่ตั้งไว้

2. ประเภทของสื่อการสอน

สื่อการสอนสามารถแบ่งได้หลายประเภทขึ้นอยู่กับเกณฑ์ในการแบ่ง มีนักวิชาการหลาย ท่านได้แบ่งประเภทของสื่อการสอนไว้ ดังนี้

สุลักษณ์ รัตนะ (2544: 20-21) กล่าวว่า จากการที่นักเทคโนโลยีทางการศึกษาได้แบ่งสื่อ การสอนไว้หลายประเภทจึงสรุปได้ว่า สื่อการสอนแบ่งได้ 3 ประเภท คือ

1. ประเภทวัสดุ (Material or Software)

1.1 ชนิดที่สามารถสื่อความหมายด้วยตัวของมันเอง เช่น รูปภาพ แผนภูมิ ภาพวาด หนังสือ เป็นต้น

1.2 ชนิดที่ต้องอาศัยเครื่องมือช่วยเสนอเรื่องราวไปสู่ผู้เรียน เช่น ภาพโปรเจกต์ ภาพ สไลด์ ม้วนเทป फिल्मภาพยนตร์ เป็นต้น

2. ประเภทเครื่องมือ (Equipment or Hardware) เป็นเครื่องมือที่เป็นตัวกลางส่งผ่าน ความรู้ไปสู่ ผู้เรียน เช่น เครื่องฉายชนิดต่างๆ เครื่องเสียงชนิดต่างๆ เครื่องรับส่งวิทยุ และโทรทัศน์ ซึ่ง ต้องอาศัยวัสดุ เช่น फिल्म เส้นเทป รูปภาพเป็นแหล่งความรู้

3. ประเภทเทคนิคหรือวิธีการ (Technique or Method) เป็นเทคนิค หรือวิธีการที่จะใช้ร่วมกับวัสดุ หรือเครื่องมือ หรือใช้เพียงลำพังในการจัดการเรียนการสอนได้แก่ การสาธิต การทดลอง การแสดงละคร การจัดนิทรรศการ เป็นต้น

นิคม ทาแดง (2545: 16-25) จำแนกสื่อทางการศึกษาออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. การจำแนกประเภทตามช่องทางการส่งและรับสาร สามารถแบ่งออกได้ 3 ด้าน คือ

1.1 สื่อโสตทัศน์ ได้แก่ สื่อกราฟิก วัสดุลายเส้นและแผ่นป้ายต่างๆ สื่อสามมิติประเภทหุ่นจำลอง และสื่อเสียง เช่น เทปเสียง

1.2 สื่อมวลชน ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์

1.3 สื่ออิเล็กทรอนิกส์และโทรคมนาคม ได้แก่ โทรศัพท์ โทรสาร วิทยุสื่อสาร โทรศัพท์เคลื่อนที่ ระบบประชุมทางไกล เครื่องข่ายคอมพิวเตอร์ และ อินเทอร์เน็ต

2. การจำแนกประเภทตามโครงสร้างความคิด สามารถแบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ

2.1 แบ่งประเภทสื่อการศึกษาตามลักษณะประสบการณ์ แบ่งตามกรวยประสบการณ์ตามลำดับจากรูปธรรมไปหานามธรรม

2.2 แบ่งประเภทสื่อการศึกษาตามการคิดของคน แบ่งออกได้เป็น 3 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านการกระทำ ได้แก่ ของจริง สถานการณ์จำลอง นาฏการ การทดลอง และการศึกษานอกสถานที่

2.2.2 ด้านภาพ ได้แก่ นิทรรศการ โทรทัศน์/ภาพยนตร์ การบันทึกภาพและเสียง ภาพนิ่ง เป็นต้น

2.2.3 ด้านสัญลักษณ์หรือนามธรรม ได้แก่ แผนที่ แผนภูมิ แผนสถิติ ตัวหนังสือในภาษาเขียนหรือเสียงของคำพูดในภาษาพูด

3. การจำแนกประเภทตามโครงสร้างของสื่อ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

3.1 ฮาร์ดแวร์ (Hardware) หมายถึง เครื่องมือ อุปกรณ์ที่เป็นโลหะและวัตถุเนื้อแข็ง อวูธ ยูทิลิตี้โปรแกรม ตลอดทั้งชิ้นส่วนประกอบต่างๆ ของเครื่องมือและอุปกรณ์ เหล่านี้ ยังแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3.1.1 วัสดุสิ้นเปลือง ได้แก่ กระดาษ หมึก สี แผ่นโปร่งใส ฟิล์มถ่ายภาพยนตร์ ฟิล์มถ่ายภาพ แผ่นดิสก์ ฯลฯ

3.1.2 เครื่องมือ ได้แก่ ปากกา ดินสอ คัทเตอร์ จอม เสียม เป็นต้น

3.1.3 อุปกรณ์ ได้แก่ เครื่องฉายภาพข้ามศีรษะ เครื่องฉายสไลด์ เครื่องฉายภาพทึบแสง เครื่องเล่นเทป เครื่องรับวิทยุ เครื่องรับโทรทัศน์ กล้องถ่ายภาพ ฯลฯ

3.2 ซอฟต์แวร์ (Software) หมายถึง ผลผลิตจากการประยุกต์พฤติกรรมศาสตร์มาใช้ในการศึกษาและการแนะแนว สามารถแบ่งออกเป็น 3 ด้าน

3.2.1 วัสดุสำเร็จรูป หมายถึง วัสดุที่ได้ดำเนินการออกแบบ และ จัดบรรจุเนื้อหาสาระเป็นระบบเพื่อการศึกษาและการแนะแนวเรียบร้อยแล้ว พร้อมทั้งจะนำไปใช้ เช่น ภาพยนตร์ แผ่นโปรแกรมภาพสไลด์ ฯลฯ

3.2.2 กิจกรรมและเกม ได้แก่ การเลียนแบบสถานการณ์จำลอง บทบาทสมมติ และเกมที่จัดเตรียมไว้เพื่อสร้างสถานการณ์ การสื่อสาร การตัดสินใจ เสนอประเด็นความคิด ฯลฯ

3.2.3 วิธีการ หมายถึง เทคนิควิธีลำดับขั้นตอนและระบบใน การรวบรวมหรือเสนอเนื้อหาสาระและข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการให้การศึกษาและการแนะแนวในสถานศึกษา

สุนันทา สุนทรประเสริฐ (2547: 3) ได้กล่าวว่า นอกเหนือจากสื่อที่มีวัตถุประสงค์เพื่อการเรียนและการสอนโดยตรงตามวัฒนธรรมการเรียนรู้ที่เคยมีมาแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวไม่ว่าจะเป็นคน สัตว์ สิ่งของสถานที่ เหตุการณ์หรือความคิดก็ตาม ถือเป็นสื่อการเรียนรู้ได้ทั้งสิ้นขึ้นอยู่กับว่าเราเรียนรู้จากสิ่งนั้นๆ หรือนำสิ่งเหล่านั้นเข้ามาสู่การเรียนรู้ของเราหรือไม่ สื่อทั้งหมดอาจจำแนกเป็นประเภทใหญ่ๆ ได้ดังนี้

1. สื่อสิ่งพิมพ์ หมายถึง หนังสือและเอกสารสิ่งพิมพ์ต่างๆ ซึ่งได้แสดงหรือจำแนกหรือเรียบเรียงสาระความรู้ต่างๆ โดยใช้หนังสือที่เป็นตัวเขียน หรือตัวพิมพ์เป็นสื่อ เพื่อแสดงความหมายสื่อสิ่งพิมพ์มีหลายประเภท เช่น เอกสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร จุลสาร จดหมาย จดหมายเหตุ บันทึก รายงาน วิทยานิพนธ์ เป็นต้น

2. สื่อเทคโนโลยี หมายถึง สื่อการเรียนรู้ที่ได้ผลิตขึ้นเพื่อใช้ควบคู่กับเครื่องมือโสตทัศนวัสดุ หรือเครื่องมือที่เป็นเทคโนโลยีใหม่ สื่อการเรียนรู้ดังกล่าว เช่น แถบบันทึกภาพพร้อมเสียง (วีดิทัศน์) แถบบันทึกเสียง สไลด์ สื่อคอมพิวเตอร์ช่วยสอน นอกจากนี้สื่อเทคโนโลยียังหมายถึงกระบวนการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการนำเทคโนโลยีมาประยุกต์ใช้ ในการเรียนการสอน เช่น การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการเรียนการสอน การศึกษาผ่านดาวเทียม

3. สื่ออื่นๆ นอกจากสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยีแล้ว ยังมีสื่ออื่นๆ ที่ส่งเสริมการเรียนการสอน ซึ่งมีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าสื่อ 2 ประเภทดังกล่าว เพราะสามารถอำนวยความสะดวกให้แก่ท้องถิ่นที่ขาดแคลนสื่อสิ่งพิมพ์และสื่อเทคโนโลยี สื่อเหล่านี้ อาจแบ่งได้เป็น 4 ประเภทใหญ่ๆ ดังนี้

3.1 สื่อบุคคล หมายถึง บุคคลที่มีความรู้ความสามารถ ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน ซึ่งสามารถทำหน้าที่ถ่ายทอดสาระความรู้ แนวคิด เจตคติและวิธีปฏิบัติตนไปสู่บุคคลอื่น สื่อบุคคลอาจเป็นบุคลากรที่อยู่ในระบบโรงเรียน เช่น ผู้บริหาร ครูผู้สอน ตัวผู้เรียน นักการภารโรงหรืออาจเป็นบุคลากรภายนอกโรงเรียน เช่น บุคลากรในท้องถิ่นที่มีความชำนาญและเชี่ยวชาญในสาขาอาชีพต่างๆ เป็นต้น

3.2 สื่อธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือสภาพที่อยู่รอบตัวผู้เรียน เช่น พืชผัก ผลไม้ สัตว์ชนิดต่างๆ ปรากฏการณ์แผ่นดินไหว สภาพดินฟ้าอากาศ ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งวิทยบริการหรือแหล่งการเรียนรู้ ห้องสมุด ชุมชน สังคมวัฒนธรรม ฯลฯ สิ่งเหล่านี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญต่อการส่งเสริมการเรียนรู้ซึ่งครุหาได้ไม่ยาก

3.3 สื่อกิจกรรม/กระบวนการ หมายถึง กิจกรรมหรือกระบวนการที่ครูหรือผู้เรียนกำหนดขึ้นเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ ใช้ในการฝึกทักษะซึ่งต้องใช้กระบวนการคิด การปฏิบัติ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ของผู้เรียน เช่น การแสดงละครบทบาทสมมติ การสาธิต สถานการณ์จำลอง การจัดนิทรรศการ การไปทัศนศึกษาออกสถานที่การทำงาน เกม เพลง การปฏิบัติตามใบงาน ฯลฯ

3.4 สื่อวัสดุ/เครื่องมืออุปกรณ์ หมายถึง วัสดุที่ประดิษฐ์ขึ้นเพื่อประกอบการเรียนรู้ เช่น หุ่นจำลอง แผนภูมิ แผนที่ ตาราง สถิติ กราฟ ฯลฯ นอกจากนี้ ยังรวมถึงสื่อประเภทเครื่องมือ

และอุปกรณ์ที่จำเป็นต้องใช้ในการปฏิบัติงานต่างๆ เช่น อุปกรณ์ทดลองวิทยาศาสตร์ เครื่องมือวิชาช่าง เป็นต้น

หนุม่วง ร่มแก้ว (2548: 116) ได้จำแนกสื่อการเรียนการสอนตามแนวทางของนักเทคโนโลยีทางการศึกษา ออกเป็น 3 ประเภท ไว้ดังนี้

1. ประเภทโสตทัศนวัสดุ (Audio Vision Materials) หมายถึงสื่อที่สามารถเสนอเนื้อหาความรู้ในตัวของสื่อชนิดนั้น โดยไม่ต้องอาศัยสื่อประเภทเครื่องกลไกอื่นๆ มาประกอบแบ่งออกเป็น 6 ชนิด ได้แก่

1.1 วัสดุสิ่งพิมพ์ได้แก่ หลักสูตร คู่มือ หนังสือเรียน ตำรา เอกสารประกอบการเรียนการสอน หนังสือเสริมความรู้ ต่างๆ เป็นต้น

1.2 รูปภาพ ได้แก่ ภาพเขียนภาพถ่าย ภาพพิมพ์ ภาพชุดประกอบการเรียนการสอน เป็นต้น

1.3 วัสดุกราฟิก ได้แก่ แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ ภาพโฆษณา การ์ตูน แผนที่ เป็นต้น

1.4 วัสดุสามมิติ ได้แก่ ของจริง หุ่นจำลอง ของตัวอย่าง ของล้อแบบ หุ่นมือ ตู้ดนตรีทัศนกระบะทราย เป็นต้น

1.5 แผ่นป้ายทางการศึกษา ได้แก่ กระดานชอล์ก กระเป๋าผนัง แผ่นป้ายผ้าสำลี แผ่นป้ายแม่เหล็ก แผ่นป้ายไฟฟ้า แผ่นป้ายนิเทศ และวัสดุประกอบที่ใช้กับแผ่นป้าย เช่น บัตรคำ บัตรภาพ เป็นต้น

1.6 วัสดุประกอบการทดลอง เช่น สารเคมี ตัวยาล และสิ่งอื่นๆ ที่ใช้ในการทดลอง หรือสาธิต

2. ประเภทโสตทัศนอุปกรณ์และเครื่องมือ (Audio Visual Equipment and Apparatus) เป็นสื่อที่ต้องอาศัยเครื่องกลไกประกอบ ในการนำเสนอเนื้อหาความรู้ แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

2.1 เครื่องฉายต่าง ๆ และเครื่องเสียง (Audio Visual Equipment) ซึ่งทั้ง 2 ชนิดจะประกอบด้วยตัวเครื่อง มักเรียกว่า “Hardware” และวัสดุที่ใช้กับเครื่องเรียกว่า “Software” ซึ่งเป็นเนื้อหาสาระที่ต้องการให้ผู้เรียนได้รู้ ซึ่งอาจอยู่ในรูปแถบฟิล์ม แถบบันทึกเสียง แถบบันทึกภาพ เป็นต้น

2.2 เครื่องมือ (Apparatus) หมายถึง เครื่องมือที่ใช้ในกิจกรรมต่างๆ เช่น เครื่องมือที่ใช้ในการเรียนการสอนกลุ่มงานอาชีพ เป็นต้น

3. ประเภทเทคนิควิธีการ (Technique) หมายถึงกิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดขึ้น ทั้งในและนอกห้องเรียน เช่น ห้องทดลอง การสาธิต การแสดง บทบาทสมมติ การอภิปราย การศึกษานอกสถานที่การจัดนิทรรศการ รวมทั้งการใช้โปรแกรมการสอนในรูปแบบต่างๆ เช่น การใช้บทเรียนสำเร็จรูป ชุดการสอน ศูนย์การเรียน และกิจกรรมรูปแบบต่างๆ ที่ช่วยเสริมประสิทธิภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน

เกอลาช แอนด์ เอลี (Gerlach and Ely, 1971: 287-289) ได้แยกสื่อการสอนออกเป็น 7 ประเภท คือ

1. ของจริงและตัวบุคคล รวมทั้งสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นจริงๆ เช่น การสาธิต การทดลอง การศึกษานอกสถานที่

2. สื่อการสอนประเภทภาษาพูดหรือภาษาเขียน หมายถึง คำพูด ตำรา วัสดุตีพิมพ์ คำอธิบายในสไลด์ फिल्मสตริป แผ่นภาพโปร่งใส

3. วัสดุกราฟิก เช่น แผนภูมิ แผนภาพ แผนสถิติ การ์ตูน แผนที่ ลูกโลก ภาพวาด วัสดุประเภทนี้นอกจากจะนำมาใช้โดยตรงแล้ว ยังปรากฏ อยู่ในตำรา แบบเรียน หนังสืออ้างอิงต่างๆ บนแผ่นโปร่งแสง ในฟิล์มสตริป สไลด์ เป็นต้น

4. ภาพนิ่ง เป็นภาพที่ได้จากการถ่ายภาพ ได้แก่ ภาพถ่ายทั่วไป อาจใช้โดยลำพัง หรือใช้กับเครื่องฉายภาพที่บแสงขยายให้มีขนาดตามต้องการ นอกจากนี้ยังหมายถึง สไลด์ 35 มิลลิเมตร (2 นิ้ว คูณ 2 นิ้ว) ซึ่งเป็นสไลด์ที่ใช้กันทั่วไป ได้จากการถ่ายด้วยฟิล์มขนาด 35 มิลลิเมตร ฟิล์มสตริปที่ถ่ายด้วยฟิล์ม ขนาดเดียวกับสไลด์

5. ภาพเคลื่อนไหว ได้แก่ ภาพยนตร์ โทรทัศน์ วีดิทัศน์

6. เสียงจากเทปบันทึกเสียง จากแผ่นเสียง จากร่องเสียงของฟิล์มภาพยนตร์วัสดุประเภทนี้จัดอยู่ในสื่อการสอนประเภทคำพูด และการเขียนด้วย และต้องใช้กับอุปกรณ์อื่นประกอบจึงจะได้ยินเสียง

7. สื่อประเภทโปรแกรม เป็นสื่อการสอนที่แสดงขั้นตอนในสิ่งที่จะสอนอาจใช้สื่อประเภทสัญลักษณ์ทัศนวัสดุ หรือโสตวัสดุรวมกัน เช่น บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนสำเร็จรูปที่ใช้กับเครื่องช่วยสอน หรือ คอมพิวเตอร์

โดยสรุป สื่อการสอนได้จำแนกออกเป็นหลายประเภท ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวัสดุ สื่ออุปกรณ์ สื่อบุคคล สื่อเทคนิคและวิธีการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนบางครั้ง ครูอาจใช้สื่อหลายชนิดร่วมกันโดยใช้สื่อตั้งแต่สองชนิดขึ้นไป อาจเป็นวัสดุ อุปกรณ์และเทคนิควิธี เรียกว่า สื่อประสม ซึ่งมีชื่อตามจุดมุ่งหมายของการใช้ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุวัตถุประสงค์ มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล

3. การเลือกใช้สื่อการสอน

การเลือกสื่อการสอน นักวิชาการหลายท่านได้สรุปหลักการเลือกสื่อการสอนไว้ ดังนี้ นิคม ทาแดง (2545: 26) ได้สรุปการเลือกสื่อการสอน ควรพิจารณา ดังนี้

1. สอดคล้องกับจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมของการเรียนการสอนเรื่องนั้นๆ
2. ตอบสนองพฤติกรรมของผู้เรียน ซึ่งทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดี
3. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับกิจกรรมการเรียนการสอน
4. เลือกสื่อให้เหมาะสมกับความสามารถและประสบการณ์เดิมของผู้เรียน
5. สื่อการสอนที่มีประสิทธิภาพมีความสมบูรณ์สามารถสื่อความหมายได้ถูกต้อง
6. เลือกสื่อที่มีอยู่ในท้องถิ่นเพื่อประหยัดเวลาและงบประมาณ
7. สื่อที่ใช้ต้องมีประสิทธิภาพ มีความปลอดภัย ประหยัดและสามารถใช้ได้สะดวก

รัฐกรณ์ คิดการ (2547: 84 – 91) วิธีการเลือกใช้สื่อการสอนมีขั้นตอนในการปฏิบัติดังนี้

1. การเลือกใช้สื่อ ในการเลือกสื่อการสอน ผู้สอนต้องเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี เข้าใจสภาพผู้เรียนผู้เรียนและกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้อย่างชัดเจน จากนั้นจึงพิจารณาเลือกหรือจัดหาสื่อการสอนที่เหมาะสมและตรงกับเนื้อหา เป็นสื่อในการสอนเรื่องนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ การเลือกใช้สื่อการเรียนการสอนอาจใช้หลักเกณฑ์ ดังนี้

1.1 สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การเลือกให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์นั้น ผู้สอนจะต้องพิจารณาว่าวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ต้องการให้ผู้เรียนเกิดพฤติกรรมอย่างไรตอนใด โดยปกติการเรียนการสอนในช่วงแรกจะมุ่งให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ มีความพร้อมที่จะเรียน จากนั้นจึงลงมือสอนและสรุป หลังจากนั้นจะเป็นกิจกรรมเสริมบทเรียนที่มุ่งให้ผู้เรียนเกิดทักษะ เกิดความแม่นยำในการจำและการกระทำยิ่งขึ้น เช่น จะเลือกมาใช้ในขั้นนำเพื่อเร้าหรือกระตุ้นเลือกมาใช้ในขั้นสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจหรือเลือกมาใช้ในขั้นสรุป ขั้นเสริมบทเรียน

1.2 ตรงกับเนื้อหา การเลือกสื่อการสอนให้ตรงเนื้อหาให้พิจารณาที่ตัวสื่อว่าให้ข้อมูลด้านใด ให้เนื้อหาสาระตรงตามเนื้อหาที่สอนหรือไม่ ครอบคลุมเนื้อหาเพียงใด ให้ข้อเท็จจริงถูกต้องหรือไม่ มีรายละเอียดเพียงพอหรือไม่

1.3 น่าสนใจ การเลือกสื่อที่น่าสนใจให้พิจารณาด้านขนาด รูปทรง สี สัน ขนาด ตัวอักษร ความประณีต ความสวยงาม และมีศิลปะความน่าดูน่าใช้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยดึงดูดความสนใจของผู้เรียน ช่วยสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นกับผู้เรียน ทำให้การเรียนการสอนมีบรรยากาศที่สนุกสนานและพึงพอใจ

1.4 เหมาะสมกับวัยผู้เรียน ควรเลือกสื่อการสอนให้เหมาะสมกับวัยผู้เรียนเนื่องจากผู้เรียนแต่ละวัยย่อมมีความสนใจที่แตกต่างกันในเรื่องระยะเวลาที่สนใจ และเรื่องที่สนใจ เช่น เด็กสนใจการ์ตูนมากกว่าภาพถ่าย นอกจากนี้ระดับความรู้หรือประสบการณ์จะแตกต่างกันในเด็กแต่ละวัย ผู้สอนจะเลือกสื่อใดจึงควรคำนึงถึงความสนใจ ความต้องการ ความสามารถ สติปัญญา และประสบการณ์ของผู้เรียน ควรเลือกสื่อที่ไม่เสียเวลาในการใช้เกินควร

1.5 สะดวกต่อการใช้และการเก็บรักษา ผู้สอนจะต้องเลือกสื่อโดยมีขั้นตอนการใช้ไม่ยุ่งยาก สะดวกต่อการฝึกใช้ เมื่อใช้แล้วให้หลวมค้ำ ปลอดภัย ไม่เกิดอันตราย สื่อนั้นนำมาใช้ในสภาพห้องเรียนที่มีอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก หากเป็นสื่อที่ใช้ไฟฟ้าห้องเรียนก็ต้องมีไฟฟ้า เป็นต้น หลังจากใช้แล้วก็สะดวกต่อการเก็บรักษาเพราะมีขนาดกะทัดรัดไม่เกะกะ

2. การเลือกใช้สื่อแต่ละประเภท นอกจากจะใช้หลักเกณฑ์ต่างๆ ในการเลือกสื่อการสอนแล้ว จะต้องคำนึงถึงลักษณะเฉพาะของสื่อแต่ละประเภทด้วย เพราะสื่อแต่ละประเภทแต่ละชนิดเมื่อนำไปใช้ในสถานการณ์หนึ่งได้ผลดี อาจนำไปใช้ในอีกสถานการณ์หนึ่งได้ผลน้อยหรือไม่ได้ผลเท่าที่ควร สื่อแต่ละชนิดมีคุณค่าในตัวมันเองขึ้นอยู่กับทางเลือกไปใช้ในสถานการณ์ที่เหมาะสม เช่น

2.1 แผนภูมิ แผนภาพ รูปภาพ ใช้สำหรับอธิบาย แสดงความสัมพันธ์ แสดงกระบวนการ หรือเปรียบเทียบ

2.2 ภาพโฆษณา การ์ตูน ใช้เร้าความสนใจ จูงใจ

2.3 หุ่นจำลอง ใช้เมื่อไม่สามารถหาของจริงเป็นสื่อได้

2.4 ภาพยนตร์ ใช้เมื่อต้องการให้ผู้เรียนเห็นสภาพเหมือนจริง

2.5 อุปกรณ์การทดลอง ใช้เมื่อต้องการให้ผู้เรียนกระทำกิจกรรมเพื่อพิสูจน์หาความจริง

2.6 หนังสือ ตำรา เอกสาร ใช้เสริมความรู้ให้กว้างขวางขึ้น

2.7 วัสดุหรือตัวแสดงประกอบแผ่นป้ายสาธิต แผ่นป้ายแม่เหล็ก เหมาะสำหรับแสดงเรื่องราวที่ต้องการให้เห็นองค์ประกอบ กระบวนการ วิวัฒนาการ การเปลี่ยนหรือความสัมพันธ์
สาธิต รักสุทธิ (2553: 12-13) ได้กล่าวว่า การเลือกสื่อการเรียนการสอนที่ดีควรมีลักษณะดังต่อไปนี้

1. มีคุณภาพสามารถแก้ปัญหาได้ตามเป้าหมาย
2. มีคุณค่า คือนอกจากจะแก้ปัญหาได้ตามเป้าหมายแล้วยังแสดงถึงการพัฒนาและแสดงถึงความคิดสร้างสรรค์ในผลงานหรือสื่อชิ้นนั้นด้วย
3. เหมาะสมกับวัยหรือระดับของผู้เรียน
4. สอดคล้องกับหลักเศรษฐกิจพอเพียง คือประหยัดและราคาไม่แพง
5. จัดทำได้ง่าย ครูสามารถทำเองได้
6. ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในท้องถิ่น
7. มีความสะดวก ใช้ง่าย ไม่สลับซับซ้อน
8. มีความคงทน
9. จัดเก็บได้ง่าย
10. สอดคล้องกับตัวบ่งชี้ที่มีปัญหาหรือเนื้อหาที่ต้องการแก้ไข
11. กระตุ้นและเร้าความสนใจได้จริง
12. แปลเรื่องที่เป็นนามธรรมให้เป็นรูปธรรมได้จริง

โดยสรุป การเลือกสื่อมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างมีประสิทธิภาพนั้นผู้สอนต้องมีความรู้ ความสามารถและทักษะต่างๆในการเลือกใช้สื่อการสอนโดยสื่อการสอนนั้นต้องสัมพันธ์กับเนื้อหารายวิชาและวัตถุประสงค์ เลือกสื่อการสอนที่มีเนื้อหาถูกต้อง ทันสมัย น่าสนใจ และเป็นสื่อที่มีผลต่อการเรียนการสอนมากที่สุด ช่วยให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาวิชานั้นๆได้ดี เป็นสื่อการสอนที่เหมาะสมกับวัย ระดับชั้น ความรู้ และประสบการณ์ของผู้เรียน สื่อการสอนต้องมีความสะดวกในการใช้ มีวิธีการใช้ที่ไม่ยุ่งยากจนเกินไป ต้องเป็นสื่อการสอนมีคุณภาพเทคนิคการผลิตที่ดี มีความชัดเจนและเป็นจริงสื่อที่ใช้ต้องมีราคาไม่แพงจนเกินไปหรือถ้าจะผลิตเองควรคุ้มกับเวลาและการลงทุน

4. ประโยชน์ของสื่อการสอน

สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อผู้สอนและผู้เรียนหลายประการ ดังนี้

กิตานันท์ มลิทอง (2540: 88) กล่าวว่า ประโยชน์ของสื่อการสอนสามารถใช้ได้ทั้งผู้เรียนและผู้สอนดังต่อไปนี้

1. เป็นสิ่งที่ช่วยให้เกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ เพราะช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ย่างยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น และสามารถช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว
2. สื่อจะช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้กับผู้เรียน ทำให้เกิดความสนุกและไม่รู้สึกเบื่อหน่ายการเรียน

3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกันในวิชาที่เรียนนั้น

4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดีระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย

5. ช่วยสร้างเสริมลักษณะที่ดีในการศึกษาค้นคว้าหาวิชาความรู้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความคิดสร้างสรรค์จากการใช้สื่อเหล่านั้น

6. ช่วยแก้ปัญหาเรื่องของความแตกต่างระหว่างบุคคล โดยการจัดให้มีการใช้สื่อในการศึกษารายบุคคล

7. การใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ประกอบการเรียนการสอน เป็นการช่วยให้บรรยากาศในการสอนน่าสนใจยิ่งขึ้น ทำให้ผู้สอนมีความสนุกสนาน ในการสอนมากกว่าวิธีการบรรยายแต่เพียงอย่างเดียว และเป็นการสร้างความเชื่อมั่นในตัวเองเพิ่มขึ้นด้วย

8. สื่อจะช่วยแบ่งเบาภาระของผู้สอนด้านการเตรียมเนื้อหา เพราะบางครั้งอาจให้ผู้เรียนศึกษาเนื้อหาของสื่อเองได้ เป็นการกระตุ้นให้ผู้สอนตื่นตัวอยู่เสมอ ในการเตรียมและผลิตวัสดุใหม่ๆ เพื่อใช้เป็นสื่อ การสอน ตลอดจนคิดค้นเทคนิควิธีการต่างๆ เพื่อให้การเรียนรู้ที่น่าสนใจยิ่งขึ้น

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2553: 18-19) ได้กล่าวถึงประโยชน์สื่อการสอนดังนี้

1. ช่วยเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนให้มากขึ้น
2. ช่วยให้ครูจัดเนื้อหาวิชาที่มีความสำคัญต่อชีวิตเด็ก
3. ช่วยให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่แตกต่างกันออกไป
4. ช่วยให้ครูสอนเนื้อหาวิชาได้มากขึ้น
5. ช่วยให้ครูสอนได้บรรลุวัตถุประสงค์
6. เป็นเครื่องมือให้ครูสอนได้รวดเร็วและถูกต้องช่วยให้ครูแนะนำและควบคุมนักเรียนให้มีปฏิริยาตอบสนองในทางที่ครูปรารถนาในการเรียนรู้

โดยสรุป ประโยชน์การใช้สื่อการสอน ช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ เกิดความสำเร็จตรงตาม วัตถุประสงค์ ของเนื้อหา บทเรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่างถูกต้องและรวดเร็ว อีกทั้งช่วยประหยัดเวลาในการสอน ผู้เรียนมีความสนุกกับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน

5. ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอน

การนำสื่อการสอนมาใช้ทางการศึกษา อาจมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ดังที่นักวิชาการหลายท่านเสนอไว้ ดังนี้

ครุฑชิต มาลัยวงศ์ (2540: 55) กล่าวว่า การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ทางการศึกษาอย่างจริงจังและได้ผลนั้นมีอุปสรรคและปัญหาหลายประการที่ควรได้รับการพิจารณาทบทวนแก้ไข คือ

1. การนำคอมพิวเตอร์มาช่วยสอนในระดับต่างๆ ยังมีน้อย

2. ขาดการผสมผสานเทคโนโลยีสารสนเทศเข้ากับหลักสูตร
3. ขาดการศึกษาในด้านที่เกี่ยวข้องกับการนำคอมพิวเตอร์หรือเทคโนโลยีอื่นๆ มาใช้ในการศึกษาว่าได้ผลดีหรือไม่อย่างไร
4. ขาดแหล่งกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ทางด้านเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
5. ขาดการสนับสนุน
6. ขาดการเผยแพร่อย่างถูกวิธี

บุญเหลือ และสุวรรณนภ (2541: 125) กล่าวถึงปัญหาในการใช้สื่อการสอน

1. ปัญหาด้านงบประมาณในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ไม่มีงบประมาณเพียงพอ สำหรับซื้ออุปกรณ์การเรียนการสอน

1.1 อุปกรณ์ที่ทางสถาบันมีอยู่ไม่ตรงกับบทเรียน

1.2 อุปกรณ์ที่ทางสถาบันมีอยู่ล้าสมัย หรือชำรุด

1.3 สภาพห้องเรียนและสิ่งแวดล้อมไม่เหมาะสมกับการใช้อุปกรณ์บางประเภท เช่น ห้องเรียนมีแสงสว่างมากเกินไป ไม่เหมาะสมกับเครื่องฉายบางประเภท

2. ปัญหาและอุปสรรคด้านผู้สอน

2.1 ผู้สอนไม่มีความรู้ และประสบการณ์ทางด้านโสตทัศนศึกษา

2.2 ผู้สอนขาดทักษะในการใช้เครื่องมือบางประเภท

2.3 ผู้สอนเกรงว่าเมื่อใช้อุปกรณ์การสอนแล้ว จะทำให้เสียเวลาและสอนไม่ทันตาม

หลักสูตร

2.4 ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของอุปกรณ์ และคิดว่าตนเองสามารถสอนได้โดยไม่มี

อุปกรณ์

2.5 ผู้สอนไม่ยอมอุทิศเวลาในการทำอุปกรณ์สื่อการสอน

2.6 ผู้สอนคิดว่าเมื่อใช้อุปกรณ์แล้วระเบียบของห้องจะเสียไป

2.7 ผู้สอนไม่ยอมใช้อุปกรณ์การสอนเพราะราคาแพง กลัวว่าจะต้องรับผิดชอบในกรณีชำรุด หรือเสียหาย

3. ปัญหาด้านผู้บริหารโรงเรียน ผู้บังคับบัญชาไม่ส่งเสริมให้มีการใช้อุปกรณ์การสอนมากเท่าที่ควร และบางแห่งก็ขาดกำลังคนที่จะทำงานด้านนี้โดยเฉพาะ

สถาบันการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ (2555: ออนไลน์) กล่าวถึงปัญหาในการใช้สื่อการสอน สารสำคัญของ การปฏิรูปการเรียนรู้ ก็คือการปรับเปลี่ยนวัฒนธรรมในการเรียนรู้ โดยมุ่งเน้นประโยชน์ที่ผู้เรียนจะได้รับ พร้อมคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลเป็นสิ่งสำคัญ ปลูกฝังให้ผู้เรียนรู้จักแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ใฝ่รู้ ใฝ่เรียน มีนิสัยรักการเรียนรู้ตลอดชีวิต รูปแบบการเรียนการสอนแบบใหม่ มีความหลากหลายในรูปแบบลักษณะและช่องทางของตัวสื่อ สนองตอบศักยภาพและความสนใจของผู้เรียนเป็นสำคัญ ในการจัดการเรียนการสอนแบบนี้ ครูผู้สอนจะต้องปรับเปลี่ยนวิธีการสอนใหม่ให้สอดคล้องกับกระบวนการศึกษาที่เปลี่ยนไป ครูต้องใฝ่รู้แสวงหา สารระเนื้อหาใหม่ๆ ผู้สอนต้องพัฒนาสื่อนวัตกรรมการเรียนรู้อุปกรณ์แบบใหม่ ที่สำคัญ ครูผู้สอนต้องเข้าใจ ต้องเรียนรู้ และใช้เทคโนโลยีสารสนเทศนำมาประยุกต์ใช้ร่วมกับการจัดการศึกษาได้อย่างผสมผสานอีกด้วย แต่ความเป็นจริงแล้ว ยังมีครูผู้สอนอีกมาก ที่ไม่ยอมรับกระแสของเทคโนโลยี

สารสนเทศ ทำให้ไม่สามารถ ก้าวตามหรือมีความรู้เพียงพอในการเข้าถึง รวมถึงตามทันการเรียนรู้ของผู้เรียนได้ ทำให้ไม่สามารถเฝ้าระวัง การเข้าถึงแหล่งข้อมูลที่ไม่ดี นำไปสู่ผลกระทบอย่างร้ายแรงของการศึกษาของผู้เรียนปัญหาอีกประการที่นับวันจะทวีความรุนแรงมากขึ้นคือ สิ่งมอมเมาออนไลน์ ที่อยู่ในรูปแบบต่างๆ ได้กลายเป็นอุปสรรคที่สำคัญ ของการจัดการศึกษา ด้วยกระแสของเทคโนโลยีสารสนเทศ นับวันมีวิวัฒนาการมากขึ้น แต่กลับมีราคาถูกลงทำให้โอกาสการเข้าถึงโลกอินเทอร์เน็ตไปสู่สังคมออนไลน์ต่างๆ กระทำได้ง่ายขึ้น พ่อแม่ผู้ปกครอง หลายรายมีความเข้าใจในเทคโนโลยีที่น้อยมาก การที่จะเป็นเกราะปกป้องคุ้มภัยจึงกระทำได้ยาก

สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้สอน

สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้สอนในสถานศึกษา

1. ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
2. ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ
3. ผู้สอนปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะกลัวว่าเมื่อเข้ามาแทนที่ ตนเองสูญเสียความสำคัญ
4. ผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างชิ้นส่วนสื่อ หรือองค์ประกอบต่างๆ เพื่อจัดการเรียนการสอน
5. ผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาเรียนรู้คุณลักษณะเฉพาะของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ
6. สื่อ สารการเรียนรู้ที่ทำโดยผู้สอนมักมีสภาพไม่น่าสนใจ
7. ผู้สอนมีความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ผ่านเครือข่ายน้อย
8. ผู้สอนที่ชำนาญการในการสอนโดยใช้เครื่องมือและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศยังมีไม่เพียงพอ

สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้เรียน

สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้เรียน (นักเรียนและนักศึกษา) ในสถานศึกษา

1. ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการเข้าสังคมการพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านการเรียนรู้
2. ผู้เรียนขาดความตั้งใจในการเข้าเรียนรู้
3. ผู้เรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม
4. อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน
5. ผู้เรียน เน้นความสนุกสนาน ขาดการใฝ่รู้
6. การทำงานของระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนที่ค่อนข้างช้า
7. เวลาในการใช้งานและเรียนรู้ในสถานศึกษามีน้อยเกินไป
8. ขาดการปลูกฝังการเป็นสังคมแห่งนักอ่าน
9. เครือข่ายบางเครือข่ายไม่สมบูรณ์ ทำให้ไม่สามารถเข้าไปสืบค้นหาข้อมูลที่ต้องการได้

โดยสรุป ปัญหาและอุปสรรคการใช้สื่อการสอนมีอิทธิพลของเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่งผลกระทบต่อระบบโครงสร้างทางการศึกษาหลายด้าน สภาพต่างๆ ที่เกิดขึ้นเหล่านี้ อาทิ ระบบ

สังคมที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษามากขึ้น หลักสูตรเป็นแบบยืดหยุ่นและมีการกระจายในหลายด้าน การบริหารที่เน้นการกระจายสู่ชุมชน กลุ่มผู้เรียนมีหลายกลุ่ม มีการใช้เครือข่ายการเรียนรู้ มีการร่วมมือกันระหว่างสถาบัน ชุมชน สมาชิกของสังคมและนักศึกษา เป็นต้น จะมีความเป็นไปได้ และมีสภาพที่เป็นจริงตามที่กล่าวมามากหรือน้อยเพียงใดนั้น อาจเกิดจากปัจจัยที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้ดีนั้นยังมีอีกหลายประการ ตั้งแต่ระดับนโยบายของสถาบัน ระดับปฏิบัติที่เกี่ยวข้องกับอาจารย์ นักศึกษา วิธีการสอน เป็นต้น ดังนั้นหากจะพัฒนาความรู้และการศึกษาของนักศึกษาให้มีความแตกต่างไปจากอดีตที่ผ่านมา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการดำเนินการอย่างจริงจัง ในการที่จะศึกษาสภาพที่เป็นจริงเสียก่อนเพื่อจะได้สามารถกำหนดนโยบายหรือเปลี่ยนแปลงสิ่งต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ตรงกับความต้องการของสังคมและตรงตามยุคสมัยที่เปลี่ยนแปลงไป

5.1 ความหมายของทักษะปฏิบัติ

ทักษะปฏิบัติ (Motor Skills) เป็นความชำนาญหรือเชี่ยวชาญในการเคลื่อนไหวร่างกายและควบคุมการทำงานของกล้ามเนื้อ จากการค้นคว้าเอกสารได้พบการให้นิยามความหมายของทักษะปฏิบัติไว้ดังนี้

นวลจิตต์ เขาวีรติพงศ์ (2551: 12-9) กล่าวว่า ทักษะปฏิบัติ หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานของกล้ามเนื้อ โดยที่งานดังกล่าวจะต้องมีความซับซ้อนต้องอาศัยความสามารถในการบริหารงานเบื้องต้นของกล้ามเนื้อหลายๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์ของการตอบสนองกับความรู้สึกที่ป้อนเข้าไป การทำงานนี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและความคงทน แสดงออกได้ด้วยความสามารถในการทำงานได้อย่างอัตโนมัติ คล่องแคล่ว รวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ ใช้พลังงานน้อย และสามารถพัฒนาไปถึงขั้นปรับเปลี่ยนและปรุงแต่งให้สามารถแก้ปัญหาทางการปฏิบัติที่มีความเฉพาะตัวได้ สิ่งที่เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อเพื่อการทำงาน หรือการแสดงออกด้วยอวัยวะทางร่างกายทั้งหลาย จึงจัดอยู่ในส่วนของการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทั้งสิ้น การเรียนรู้ดังกล่าว ได้แก่ การเรียนรู้ในกลุ่มสาระการงาน วิชาชีพแขนงต่างๆ รวมถึงการเรียนรู้ในกลุ่มสาระพลศึกษา การเล่นกีฬาและนันทนาการ การออกกำลังกายด้วยท่าทางที่ถูกต้อง การเล่นเครื่องดนตรี การใช้วัสดุอุปกรณ์ในการสร้างผลงานทางศิลปะ การใช้เครื่องมือในการทดลองปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ การฝึกปฏิบัติการเดิน นั่ง หรือแสดงท่าไหว้ ทำกราบในกลุ่มสาระสังคมศึกษาก็จัดรวมอยู่ในการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติด้วย

บลู (Blue: 1981) อ้างถึงใน แอนเดอร์สัน และคณะ (Anderson L.W., 2001: 64) กล่าวว่าทักษะปฏิบัติ เป็นทักษะที่มีความเกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางกายของผู้เรียนซึ่งจัดระดับไว้ 6 ระดับคือ

1. การเคลื่อนไหวแบบสะท้อน (Reflex Movement) เป็นการตอบสนองของร่างกายต่อสิ่งเร้าอย่างอัตโนมัติ
2. การเคลื่อนไหวสำหรับกิจกรรมพื้นฐาน (Basic Fundamental Movement) เป็นแบบแผนของการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ เป็นพื้นฐานของทักษะการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อน
3. ความสามารถในการรับรู้ (Perceptual Abilities) เป็นการตีความสิ่งเร้าจากข้อมูลที่เสนอมาให้พัฒนาเพื่อใช้ในการทำงาน

4. ความสามารถทางกาย (Psychical Abilities) เป็นทักษะการเคลื่อนไหวที่สูงขึ้นที่ จะต้องได้รับการพัฒนาเพื่อใช้ในการทำงาน

5. ทักษะการเคลื่อนไหว (Skilled Movement) เป็นระดับประสิทธิภาพของการทำงานที่ซับซ้อน ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของการเคลื่อนไหวตามธรรมชาติ

6. ทักษะในการสื่อสารความรู้สึก (No discursive) เป็นทักษะในการสื่อสารโดยอาศัยการเคลื่อนไหวของร่างกาย ตั้งแต่การแสดงออกของสีหน้าไปจนถึงการแสดงกิริยาท่าทางที่มีลักษณะลึกซึ้งซึ่งต้องเรียนรู้จากวัฒนธรรม

กาเย่ (Gagne, 1985 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2553: 227-9) กล่าวว่า ทักษะปฏิบัติเป็นสมรรถภาพการเรียนรู้ของมนุษย์ที่เกี่ยวกับการเคลื่อนไหวร่างกายส่วนต่างๆ การดำเนินชีวิตประจำวันของมนุษย์มีความเกี่ยวข้องกับทักษะการเคลื่อนไหวทั้งสิ้น เช่น การแปร่งฟัน การเขียนหนังสือ การใช้เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ การตัดสินใจความสามารถด้านทักษะปฏิบัติของบุคคลพิจารณาได้จากความถูกต้องแม่นยำ ความรวดเร็ว และความคล่องแคล่วในการปฏิบัติ และยังได้จัดโครงสร้างของทักษะปฏิบัติในการเคลื่อนไหวร่างกายเพื่อการทำงานไว้ 3 มิติ คือ

มิติที่ 1 ลักษณะของงานที่ประณีตและงานหยาบ (Fine – Gross Performance) ลักษณะประณีตหรืองานละเอียดมักเป็นงานที่ใช้อวัยวะบางส่วน โดยปกติใช้มือหรือนิ้วใช้กำลังน้อย เช่น การเย็บผ้า การเขียนหนังสือ การพิมพ์ดีด รวมทั้งการร้องเพลง การพูด ส่วนงานหยาบมักเป็นงานที่ต้องใช้อวัยวะจำนวนมาก หรือใช้ทุกส่วนของร่างกาย ต้องใช้กำลังมาก เช่น การแบกขนส่งของ การขุดดิน การเดินการเล่นกีฬาต่างๆ

มิติที่ 2 งานต่อเนื่องและงานไม่ต่อเนื่อง (Continuous – Discrete) งานต่อเนื่องคืองานที่ต้องการกระทำติดต่อกันไป เมื่อเริ่มต้นแล้วจะหยุดไม่ได้ เช่น การขับรถจักรยาน ส่วนงานที่ไม่ต่อเนื่อง เป็นงานที่ไม่ต้องกระทำติดต่อกัน เช่น การฝึกกระโดดบ่วง การทำซ้ายหัน ขวามือ เป็นต้น

มิติที่ 3 งานในวงจรปิดและวงจรเปิด (Closed looped – Open looped task) งานในวงจรปิด หมายถึง ทักษะการเคลื่อนไหวที่ผู้ปฏิบัติสามารถกระทำได้โดยไม่ต้องอาศัยสิ่งเร้าภายนอกเกิดจากการกระตุ้นจากภายในกล้ามเนื้อ เช่น การเขียนวงกลมบนกระดานดำโดยไม่ต้องมอง เป็นการกระทำที่โดยอัตโนมัติ ส่วนการทำงานแบบวงจรเปิดเป็นการกระทำที่ต้องอาศัยสิ่งเร้าภายนอกเป็นตัวกระตุ้นคือ ต้องอาศัยข้อมูลย้อนกลับเพื่อการกระทำต่อไป เช่น การเดินบนสะพานแคบๆ ผู้เดินจะต้องมองดูทางเดินหากเดินผิดทิศทางก็จะรู้ได้โดยผ่านทางสายตา

แอนเดอร์สัน และคณะ (Anderson, Lorin W. and Krathwohl, David R., 2001: 82) ได้ให้ความหมายของทักษะปฏิบัติโดยนำแนวคิดของบลูม (Bloom: 1956) มาปรับปรุงใหม่ ได้จำแนกการเรียนรู้ของบุคคลไว้ 3 ด้าน (Domain) คือ ด้านความรู้ (Cognitive Domain) ด้านความรู้สึก (Effective Domain) และด้านปฏิบัติ (Psychomotor Domain) โดยแสดงขอบเขตของด้านปฏิบัติไว้ ซึ่งประกอบด้วย การเคลื่อนไหวทางกาย (Physical Movement) การผสมผสานการทำงานของอวัยวะ (Coordination) และการใช้ทักษะปฏิบัติ (Motor Skills) การพัฒนาทักษะนี้ ต้องอาศัยการฝึกฝนและวัดผลสำเร็จได้ด้วยความเร็ว (Speed) ความถูกต้องแม่นยำ (Precision) และเทคนิคที่ทำให้ประสบความสำเร็จในการทำงาน และยังได้จัดลำดับการปฏิบัติไว้ 7 ลำดับ ได้แก่

1. การรับรู้ (Perception) เป็นความสามารถในการใช้ความรู้สึกในการรับรู้สิ่งเร้าที่ทำให้เกิดกิจกรรมการปฏิบัติ
2. การตั้งรับ (Set) เป็นการเตรียมความพร้อมของร่างกายและอารมณ์เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าใหม่
3. การตอบสนองขั้นต้น (Guide Response) เป็นขั้นแรกของการเรียนรู้ทักษะที่มีความซับซ้อน รวมถึงการเลียนแบบลงมือทำงานและประสบความสำเร็จได้ด้วยการฝึกฝน
4. มีกลไกของการปฏิบัติ (Mechanism) เป็นขั้นตอนของการปฏิบัติตอบสนองด้วยความเคยชิน สามารถปฏิบัติได้อย่างคล่องแคล่วมีความมั่นใจ
5. ตอบสนองที่ซับซ้อนอย่างชัดเจน (Complex overt response) เป็นขั้นที่มีทักษะการทำงาน (Performance skills) เต็มที่ แสดงออกได้ด้วยการเคลื่อนไหวที่ซับซ้อนความเร็ว ความถูกต้องแม่นยำ การใช้ประสาทสัมผัสของกล้ามเนื้อได้ในระดับสูงโดยใช้พลังงานจำนวนน้อย และเป็นการทำงานได้อย่างอัตโนมัติ
6. ขั้นปรับเปลี่ยน (Adaptation) เป็นขั้นของการพัฒนาทักษะที่มีลักษณะเฉพาะสามารถปรับเปลี่ยนตามความต้องการที่มีลักษณะพิเศษได้
7. ขั้นคิดริเริ่มสร้างสรรค์ (Origination) เป็นขั้นของการริเริ่มสร้างสรรค์รูปแบบของการเคลื่อนไหวใหม่ ๆ ที่ใช้แก้ปัญหาในสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่งโดยเฉพาะได้

โดยสรุป ทักษะปฏิบัติ หมายถึง การเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานของกล้ามเนื้อ โดยที่งานดังกล่าวจะต้องมีความซับซ้อนต้องอาศัยความสามารถในการบริหารงานเบื้องต้นของกล้ามเนื้อหลายๆ ส่วน การทำงานดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้จากการสั่งงานของสมอง ซึ่งต้องมีปฏิสัมพันธ์ของการตอบสนองกับความรู้สึกที่ป้อนเข้าไป การทำงานนี้สามารถพัฒนาได้ด้วยการฝึกฝนจนเกิดความชำนาญและความคงทน แสดงออกได้ด้วยความสามารถในการทำงานได้อย่างอัตโนมัติ คล่องแคล่วรวดเร็ว ถูกต้องแม่นยำ ใช้พลังงานน้อย และสามารถพัฒนาไปถึงขั้นปรับเปลี่ยนและปรุงแต่งให้สามารถแก้ปัญหาทางการปฏิบัติที่มีความเฉพาะตัวได้ สิ่งที่เป็นการเรียนรู้เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อเพื่อการทำงาน หรือการแสดงออกด้วยอวัยวะทางร่างกายทั้งหลาย จึงจัดอยู่ในส่วนของการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติทั้งสิ้น

5.2 ความหมายของการสอนที่เน้นการปฏิบัติ

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ให้ความหมายของการสอนโดยใช้การทดลองว่าเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ลงมือปฏิบัติหรือปฏิบัติการทดลองผ่านกระบวนการต่างๆ ได้พิสูจน์ ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความเข้าใจ และจดจำการเรียนรู้ได้นาน ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะของตนอย่างจริงจังจะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยเป็นหนทางนำสู่การเรียนรู้ ความรู้ใหม่ๆ นำไปใช้ในการทำงานจริงของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ

นวลจิตต์ ชาวศิริพิงศ์ (2551: 12-30) ให้ความหมายของการสอนที่เน้นการปฏิบัติว่า เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติหรือปฏิบัติการทดลอง เป็นการใช้วิธีสอนที่ผสมผสานกันระหว่างปฏิบัติการและการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการหาคำตอบของสิ่งที่สงสัย มี

กำเนิดมาจากการศึกษาค้นคว้าทดลองในสาขาวิชาวิทยาศาสตร์ที่ต้องใช้สารเคมีในการตรวจสอบวิเคราะห์กลายเป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ต้องอาศัยการทดลอง มีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ และวัสดุต่างๆ ซึ่งต้องใช้ทักษะปฏิบัติ จึงต้องมีการฝึกให้มีความเชี่ยวชาญ ในปัจจุบันเป็นการสอนโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการทดลอง มิใช่ใช้เฉพาะวิทยาศาสตร์เท่านั้น แต่ยังใช้อย่างกว้างขวางในการเรียนการสอนวิชาชีพสาขาต่างๆ เช่น ในงานช่างอุตสาหกรรมด้านโยธา ต้องมีการทดสอบคุณภาพด้านการรับแรงของดินเพื่อการปลูกสร้างอาคารหรือถนน การทดสอบความแข็งแรงของงานเชื่อมในงานช่างเชื่อมโลหะ การทดสอบส่วนผสมที่พอเหมาะของการทำขนมอบในงานคหกรรม การทดสอบเพื่อผสมพันธุ์พืชในงานเกษตร ฯลฯ งานในลักษณะดังกล่าวนี้ ถ้าผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนและพัฒนาทักษะของตนอย่างจริงจัง จะสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาวิจัยเป็นหนทางนำสู่การเรียนรู้ ความรู้ใหม่ๆ สาขาการทำงานของตนเองได้

ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของ ทิศนา แคมมณี (2553: 243-246) ที่ให้ความหมายของการสอนโดยใช้การทดลองว่าเป็นวิธีสอนที่ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ผ่านกระบวนการต่างๆ ได้พิสูจน์ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความเข้าใจ และจดจำการเรียนรู้ได้นาน

นูแนน (Nunan, David, 2006: 15-22) ให้คำหมายของการสอนแบบเน้นงานปฏิบัติ (Task based Learning) ว่าเป็นการสอนที่เน้นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริง มีขั้นตอนการทำงานที่ชัดเจน ฝึกให้ผู้เรียนมีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ การจัดการเรียนรู้แบบเน้นงานปฏิบัติ ประกอบด้วย การปฏิบัติงาน 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นแรกคือ ขั้นเตรียมปฏิบัติงาน (Pre-task) เป็นขั้นตอน ที่ได้มีโอกาสปฏิบัติงานที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับงานที่ต้องปฏิบัติจริง ขั้นที่สองคือ ขั้นระหว่างปฏิบัติงาน (During-task) เป็นขั้นซึ่งผู้เรียนทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นงานคู่หรืองานกลุ่มร่วมกับเพื่อนๆ ขั้นที่สาม ขั้นหลังการปฏิบัติงาน (Post-task) เป็นขั้นตอนที่ ผู้เรียนลงมือปฏิบัติงานของตนเอง ทำให้ผู้เรียนรับรู้และตระหนักถึงสิ่งที่ได้เรียนรู้ และรับทราบปัญหาอุปสรรคของปฏิบัติงาน เพื่อให้การปฏิบัติงานในครั้งต่อไปให้ดีขึ้น

โดยสรุป ความหมายของการสอนที่เน้นปฏิบัติการทดลองว่า เป็นการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติทดลอง เป็นการใช้วิธีสอนที่ผสมผสานกันระหว่างปฏิบัติการและการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการหาคำตอบของสิ่งที่สงสัย เป็นการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่ต้องอาศัยการทดลอง มีการใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่างๆ และวัสดุต่างๆ ซึ่งต้องใช้ทักษะปฏิบัติ จึงต้องมีการฝึกให้มีความเชี่ยวชาญ ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ตรง ได้ผ่านกระบวนการต่างๆ ได้พิสูจน์ ทดสอบ และเห็นผลประจักษ์ด้วยตนเอง จึงเกิดการเรียนรู้ได้ดี มีความเข้าใจ และจดจำการเรียนรู้ได้นาน

5.3 ความสำคัญของการสอนที่เน้นการปฏิบัติ

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550: 24) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนที่เน้นการปฏิบัติได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสื่อที่เร้าความสนใจ

2. ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจตามความถนัดตามศักยภาพของตน ด้วยการศึกษาค้นคว้าฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ สรุปลองความรู้ได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่น เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน

3. กิจกรรมกลุ่มช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เกิดกระบวนการทำงานกลุ่ม เช่น มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบและเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักรับฟังความคิดของผู้อื่น ผู้เรียนที่เรียนรู้ซ้ำจะเรียนรู้ด้วยความสุขมีชีวิตชีวา ได้รับกำลังใจและได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ทำให้เกิดความมั่นใจ ผู้เรียนที่เรียนดีและเรียนได้เร็วจะได้แสดงความสามารถของตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่อีก

4. ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากการร่วมกิจกรรม และการค้นหาคำตอบจากประเด็นคำถามของผู้สอนและเพื่อนๆ สามารถค้นหาวิธีการและคำตอบได้ด้วยตนเอง สามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

5. ทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม จะสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับสิ่งที่ดีงามไว้ในตนเองอยู่ตลอดเวลา

6. กระบวนการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยให้แต่ละคนเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน ไม่นำผลงานของผู้เรียนมาเปรียบเทียบกัน มุ่งให้ผู้เรียนแข่งขันกับตนเองและไม่เล็งผลเลิศจนเกินไป

7. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข เกิดการพัฒนารอบด้านมีอิสระที่จะเลือกสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

นวลจิตต์ เขาวงกิตพิงศ์ (2551: 12-29) กล่าวถึงความสำคัญของการสอนที่เน้นปฏิบัติการทดลองในการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการทดลอง อาจมีการใช้กิจกรรมการสาธิตเป็นส่วนประกอบในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่มีส่วนสำคัญที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือการใช้ทักษะปฏิบัติในการหาคำตอบที่ผู้เรียนต้องการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ภายใต้การดูแลของผู้สอน จึงอาจกล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการทดลอง เป็นการศึกษของผู้เรียน ภายใต้การนิเทศของผู้สอน และในการทดลองแต่ละครั้ง ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะของตนเองในการทำงานที่มีความเฉพาะ ที่ต้องใช้ในการทดลองจนเกิดเป็นความชำนาญในการปฏิบัติการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่าง ๆ ในการทดลองอย่างคล่องแคล่วถูกต้องแม่นยำ ส่งผลให้ผู้เรียนสามารถค้นพบคำตอบที่ต้องการเกิดพัฒนาการด้านทักษะปฏิบัติและการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ในการแก้ปัญหาไปด้วยพร้อม ๆ กัน

เดวีส์ (Davies, 1971: 50-56 อ้างถึงใน ทิศนา แคมมณี 2553: 246) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนที่เน้นการปฏิบัติว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อยๆ จำนวนมาก การฝึกให้ผู้เรียนสามารถทำทักษะย่อยๆ เหล่านี้ได้ก่อนแล้วค่อยเชื่อมโยงต่อกันเป็นทักษะใหญ่ จะช่วยให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จได้ดีและรวดเร็วขึ้น

นูแนน (Nunan, David, 2006: 9-13) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการสอนที่เน้นการปฏิบัติได้ดังนี้

1. ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ได้เรียนรู้อย่างสนุกสนาน โดยผ่านกิจกรรมที่หลากหลายและสื่อที่เร้าความสนใจ

2. ผู้เรียนได้เรียนรู้ตามความสนใจตามความถนัดตามศักยภาพของตน ด้วยการศึกษาค้นคว้า ฝึกปฏิบัติ ฝึกทักษะ สร้างองค์ความรู้ได้ ทำให้เกิดความเชื่อมั่น เป็นแรงจูงใจให้เกิดการเรียนรู้ใฝ่เรียน

3. กิจกรรมกลุ่มช่วยเสริมสร้างลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์ เกิดกระบวนการทำงานกลุ่ม เช่น มีการวางแผนการทำงานร่วมกัน มีความรับผิดชอบและเสียสละ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ มีวินัยในตนเอง มีพฤติกรรมที่เป็นประชาธิปไตย เป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี รู้จักรับฟังความคิดของผู้อื่น ผู้เรียนที่เรียนรู้จะเรียนรู้อย่างมีความสุขมีชีวิตชีวา ได้รับกำลังใจและได้รับความช่วยเหลือจากเพื่อน ทำให้เกิดความมั่นใจ ผู้เรียนที่เรียนดีและเรียนได้เร็วจะได้แสดงความสามารถของตนเอง มีความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ และแบ่งปันสิ่งที่ดีให้แกกัน

4. ผู้เรียนเกิดกระบวนการคิดจากการร่วมกิจกรรม และการค้นหาคำตอบจากประเด็นคำถามของผู้สอนและเพื่อนๆ สามารถค้นหาวิธีการและคำตอบได้ด้วยตนเอง สามารถแสดงออกได้ชัดเจนมีเหตุผล

5. ทุกขั้นตอนของการจัดกิจกรรม จะสอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม เพื่อให้ผู้เรียนได้ซึมซับสิ่งที่ดีงามไว้ในตนเองอยู่ตลอดเวลา

6. กระบวนการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยให้แต่ละคนเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน ไม่นำผลงานของผู้เรียนมาเปรียบเทียบกับกัน มุ่งให้ผู้เรียนแข่งขันกับตนเองและไม่เล็งผลเลิศจนเกินไป

7. ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยความสุข เกิดการพัฒนารอบด้านมีอิสระที่จะเลือกสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม

โดยสรุป ความสำคัญของการสอนที่เน้นปฏิบัติการทดลองในการพัฒนาการเรียนรู้ทักษะปฏิบัติ ในการจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการทดลอง อาจมีการใช้กิจกรรมการสาธิตเป็นส่วนประกอบในขั้นตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ แต่มีส่วนสำคัญที่เพิ่มเติมขึ้นมาคือการใช้ทักษะปฏิบัติในการหาคำตอบที่ผู้เรียนต้องการ ทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตัวผู้เรียนเอง ภายใต้การดูแลของผู้สอน จึงอาจกล่าวได้ว่าการสอนโดยใช้กิจกรรมปฏิบัติการทดลอง เป็นการศึกษาของผู้เรียน ภายใต้การนิเทศของผู้สอน และในการทดลองแต่ละครั้ง ผู้เรียนจะมีโอกาสได้ฝึกฝนทักษะของตนเองในการทำงานที่มีความเฉพาะ ที่ต้องใช้ในการทดลองจนเกิดเป็นความชำนาญในการปฏิบัติการใช้เครื่องมือและอุปกรณ์ต่างๆ ในการทดลองอย่างคล่องแคล่ว ถูกต้องแม่นยำ ส่งผลให้ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียน ได้เรียนรู้ตามความสนใจตามความถนัดตามศักยภาพของตน กิจกรรมกลุ่มช่วยให้เกิดกระบวนการทำงานกลุ่ม เกิดกระบวนการคิดจากการร่วมกิจกรรมและการค้นหาคำตอบ สอดแทรกคุณธรรมและจริยธรรม กระบวนการเรียนรู้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยให้แต่ละคนเรียนรู้เต็มตามศักยภาพของตน มีอิสระที่จะเลือกสาระการเรียนรู้ที่เหมาะสมกับตนเอง และนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน

5.4 ขั้นตอนของการสอนที่เน้นการปฏิบัติ

สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา (2550) ได้กำหนดขั้นตอนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ ดังนี้

1. ชี้นำเข้าสู่บทเรียน เป็นขั้นตอนแรกที่คุณสอนจะต้องกระตุ้น ชักจูง และโน้มน้าวให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้นและสนใจอยากค้นคว้าหาความรู้ ผู้สอนอาจใช้วิธีการสนทนาซักถาม และทบทวนประสบการณ์เดิมของผู้เรียน เพื่อเชื่อมโยงกับประสบการณ์ใหม่ที่จะต้องเรียนรู้ อาจใช้คำถามย่วยและสำคัญจะต้องสร้างบรรยากาศให้ผู้เรียนตอบสนอง เช่น การกระตุ้นให้ผู้เรียนตอบคำถามหรือแสดงความคิดเห็น เพื่อโยงเข้าหาประสบการณ์ใหม่ ผู้สอนแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้และร่วมกันกำหนดข้อช่วยหรือประเด็นความรู้ใหม่

2. ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันโดยการแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ได้ตั้งไว้ในการทำกิจกรรมตามขั้นตอนนี้ ผู้สอนจะต้องออกแบบกลุ่มให้เหมาะสม เพื่อให้ทุกคนมีส่วนร่วมมากที่สุด เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของสมาชิกในกลุ่ม ผู้สอนต้องจัดหาสื่อการสอนและแหล่งเรียนรู้ เช่น แผนภูมิ ใบความรู้ แผ่นใส รูปภาพ วิดีทัศน์ หนังสือเอกสาร หรืออื่นๆ เพื่อให้กลุ่มผู้เรียนได้ช่วยกันศึกษาวิเคราะห์ร่วมกัน โดยตั้งประเด็นหรือหัวข้อในการศึกษาวิเคราะห์ตามแนวทางของจุดประสงค์การเรียนรู้ และความต้องการของผู้เรียน การออกแบบงานโดยจัดทำเป็นใบงานให้ผู้เรียนได้ทำกิจกรรมกลุ่มเป็นหัวใจสำคัญที่คุณสอนจะต้องคิดค้นและสร้างขึ้นเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมสูงสุดของผู้เรียนและเกิดการบรรลุงานกลุ่มด้วยตัวแทนกลุ่มนำ เสนอผลงานกลุ่ม ผู้สอนทำหน้าที่นำอภิปราย ให้กลุ่มใหญ่ร่วมกันวิเคราะห์ให้ข้อมูลในประเด็นที่ยังไม่ชัดเจน หากเห็นว่ยังไม่สมบูรณ์ผู้สอนช่วยเพิ่มเติมแล้วร่วมกันสรุปสิ่งที่เรียนรู้ทั้งหมดในขั้นนี้

3. ขั้นปฏิบัติ ฝึกหัดและทดลอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ฝึกคิดวิเคราะห์ จินตนาการ สร้างสรรค์ โดยผู้สอนเป็นที่ปรึกษา ดูแล ช่วยเหลือและประเมินการปฏิบัติ เพื่อแก้ไขหากมีข้อบกพร่องเกี่ยวกับสถานที่สำหรับการปฏิบัติผู้สอนและผู้เรียนร่วมกันวางแผนจะใช้แหล่งเรียนรู้ในห้องเรียนห้องปฏิบัติการในโรงเรียน ห้องเรียนธรรมชาติ หรือสถานประกอบการ ซึ่งจะให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ดีตามจุดประสงค์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้

4. ขั้นสรุปและเสนอผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้ประมวลข้อมูลความรู้จากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นความรู้ใหม่วิธีการใหม่ สรุปและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบต่อกลุ่มใหญ่ในรูปแบบที่หลากหลายเป็นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน เกิดการขยายเครือข่ายความรู้อย่างกว้างขวาง ทำให้การเรียนรู้มีความหมายยิ่งขึ้น

5. ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้และนำไปใช้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองที่ได้แนวคิดจากการนำเสนอของแต่ละกลุ่ม ในการปรับปรุงผลงานนั้นอาจนำความรู้ที่ได้รับจากกลุ่มอื่นมาพัฒนาให้ดีขึ้นหรือเกิดความคิดใหม่สร้างสรรค์งานที่ต่างจากเดิม หรืออาจได้รับแนวคิดจากข้อเสนอแนะของผู้สอนมาประยุกต์สร้างผลงานใหม่ๆ ที่สามารถนำไปใช้ในสภาพการณ์จริงได้

6. ขั้นการประเมินผล วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริง จากแฟ้มสะสมงาน ชิ้นงานและผลงาน ผู้เรียนประเมินตนเอง สมาชิกของแต่ละกลุ่ม ผู้ปกครองและผู้สอนมีบทบาทร่วมวัดประเมินผลด้วย

เดวีส์ (Davies, 1971: 50-56 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี 2553: 246) ได้นำเสนอแนวคิดเกี่ยวกับการสอนที่เน้นการปฏิบัติว่า ทักษะส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยทักษะย่อย ๆ จำนวนมาก ดังนี้

1. ขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นนี้เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนได้เห็นทักษะหรือการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ในภาพรวม โดยการสาธิตให้ผู้เรียนดูทั้งหมด ตั้งแต่ต้นจนจบทักษะหรือการกระทำที่สาธิตให้ผู้เรียนดูนั้น จะต้องเป็นการกระทำในลักษณะที่เป็นธรรมชาติ ไม่ช้าหรือเร็วเกินไปกติก ก่อนการสาธิต ครูควรให้คำแนะนำแก่ผู้เรียนในการสังเกต ควรชี้แนะจุดสำคัญที่ควรให้ความสนใจเป็นพิเศษในการสังเกต

2. ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย เมื่อผู้เรียนได้เห็นภาพรวมของการกระทำหรือทักษะทั้งหมดแล้ว ผู้สอนควรแตกทักษะทั้งหมดให้เป็นทักษะย่อยๆ หรือแบ่งสิ่งที่กระทำเป็นส่วนย่อยๆ และสาธิตส่วนย่อยแต่ละส่วนให้ผู้เรียนสังเกตและทำตามไปทีละส่วนอย่างช้าๆ

3. ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ผู้เรียนลงมือปฏิบัติทักษะย่อย โดยไม่มีการสาธิตหรือมีแบบอย่างให้ดู หากติดขัดจุดใด ผู้สอนควรให้คำแนะนำ และช่วยแก้ไขจนกระทั่งผู้เรียนทำได้ เมื่อได้แล้วผู้สอนจึงเริ่มสาธิตทักษะย่อยส่วนต่อไป และให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อยนั้นจนทำได้ ทำเช่นนี้เรื่อยไปจนกระทั่งครบทุกส่วน

4. ขั้นให้เทคนิควิธีการ เมื่อผู้เรียนปฏิบัติได้แล้ว ผู้สอนอาจแนะนำเทคนิควิธีการที่จะช่วยให้ผู้เรียนสามารถทำงานนั้นได้ดีขึ้น เช่น ทำได้ประณีตสวยงามขึ้น ทำได้รวดเร็วขึ้น ทำได้ง่ายขึ้น หรือสิ้นเปลืองน้อยลง เป็นต้น

5. ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ เป็นทักษะที่สมบูรณ์ เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติแต่ละส่วนได้แล้ว จึงให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ๆ ต่อเนื่องกันตั้งแต่ต้นจนจบ และฝึกปฏิบัติหลาย ๆ ครั้งจนกระทั่งสามารถปฏิบัติทักษะที่สมบูรณ์ได้อย่างชำนาญ

แฮร์โรว์ (Harrow, 1972: 96-99 อ้างถึงใน ทิศนา ขัมมณี 2553: 245) ได้จัดลำดับขั้นของการสอนที่เน้นการปฏิบัติไว้ 5 ขั้น ดังนี้

1. ขั้นการเลียนแบบ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนสังเกตการกระทำที่ต้องการให้ผู้เรียนทำได้ ซึ่งผู้เรียนย่อมจะรับรู้หรือสังเกตเห็นรายละเอียดต่าง ๆ ได้ไม่ครบถ้วน แต่อย่างน้อยผู้เรียนจะสามารถบอกได้ว่า ขั้นตอนหลักของการกระทำนั้น ๆ มีอะไรบ้าง

2. ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง เมื่อผู้เรียนได้เห็นและสามารถบอกขั้นตอนของการกระทำที่ต้องการเรียนรู้แล้ว ให้ผู้เรียนลงมือทำโดยไม่มีแบบอย่างให้เห็นผู้เรียนอาจลงมือทำตามคำสั่งของผู้สอน หรือทำตามคำสั่งที่ผู้สอนเขียนไว้ในคู่มือก็ได้ การลงมือปฏิบัติตามคำสั่งนี้ แม้ผู้เรียนจะยังไม่สามารถทำได้อย่างสมบูรณ์ แต่อย่างน้อยผู้เรียนก็ได้ประสบการณ์ในการลงมือทำ และค้นพบปัญหาต่างๆ ซึ่งช่วยให้เกิดการเรียนรู้ และการปรับการกระทำให้ถูกต้องสมบูรณ์

3. ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ (precision) ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนจะต้องฝึกฝนจนสามารถทำสิ่งนั้นๆ ได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์ โดยไม่จำเป็นต้องมีแบบอย่างหรือมีคำสั่งนำทางการกระทำ การกระทำที่ถูกต้องแม่นยำพอดี สมบูรณ์แบบเป็นสิ่งที่ผู้เรียนจะต้องสามารถทำได้ในขั้นนี้

4. **ขั้นการแสดงออก (articulation)** ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนมีโอกาสได้ฝึกฝนมากขึ้นจนกระทั่งสามารถกระทำสิ่งนั้นได้ถูกต้องสมบูรณ์แบบอย่างคล่องแคล่ว รวดเร็ว ราบรื่นและด้วยความมั่นใจ

5. **ขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ (naturalization)** ขั้นนี้เป็นขั้นที่ผู้เรียนสามารถกระทำสิ่งนั้นๆ อย่างสบายๆ เป็นไปอย่างอัตโนมัติ โดยไม่รู้สึกรู้ว่าต้องใช้ความพยายามเป็นพิเศษ ซึ่งต้องอาศัยการปฏิบัติบ่อยๆ ในสถานการณ์ต่างๆ ที่หลากหลาย

นูแนน (Nunan David, 2006: 34-38) ได้กล่าวถึงขั้นตอนการสอนที่เน้นการปฏิบัติเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

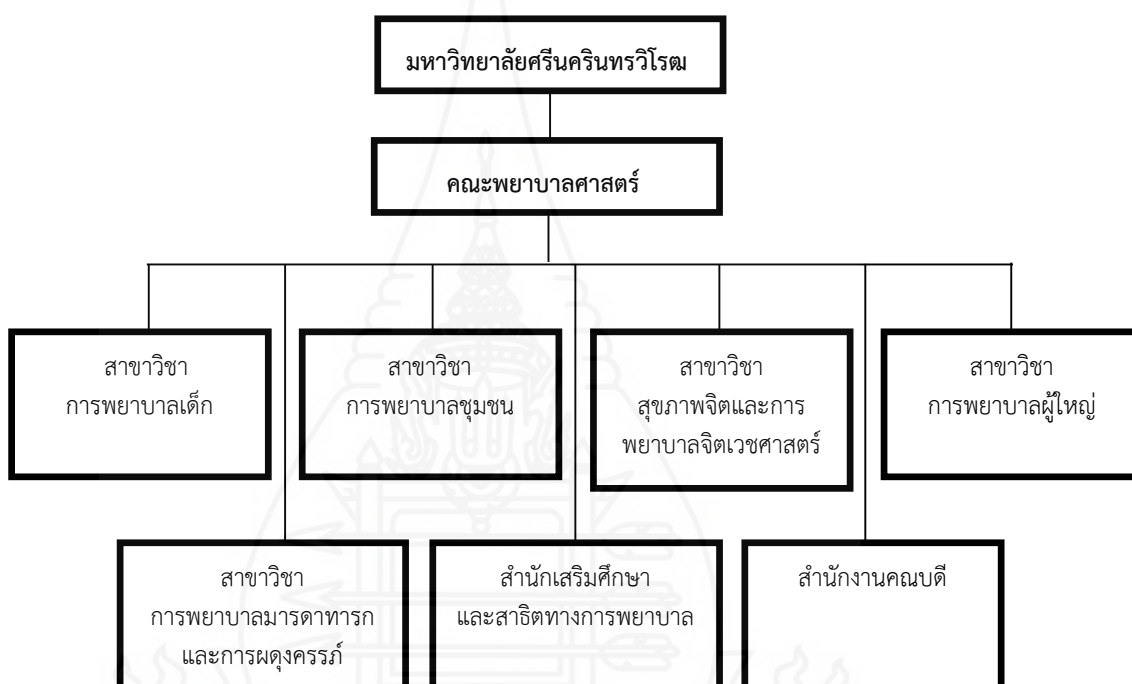
1. **ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน**
2. **ขั้นศึกษาและวิเคราะห์** เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันโดยการแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ได้ตั้งไว้
3. **ขั้นปฏิบัติ ฝึกหัดและทดลอง** เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน
4. **ขั้นสรุปและเสนอผลการเรียนรู้** เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้ประมวลผลความรู้จากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ สรุปและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบต่อกลุ่มใหญ่
5. **ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้และนำไปใช้** เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองที่ได้
6. **ขั้นการประเมินผล** วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนท่านอื่นๆ และผู้สอนมีบทบาทร่วมวัดประเมินผลด้วย

โดยสรุป ขั้นตอนของการสอนที่เน้นการปฏิบัติ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติการเพื่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะปฏิบัติอย่างได้ผล เช่น รูปแบบการสอนที่เน้นการปฏิบัติของซิมพ์สัน ประกอบด้วยขั้นตอนจากขั้นการรับรู้ ขั้นการเตรียมความพร้อม ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม ขั้นการให้ลงมือกระทำ ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ ขั้นการปรับปรุงและประยุกต์ใช้ และขั้นการคิดริเริ่ม ในขณะที่รูปแบบการสอนที่เน้นการปฏิบัติของแฮร์โรว์ ประกอบด้วยขั้นการเลียนแบบ ขั้นการลงมือกระทำตามคำสั่ง ขั้นการกระทำอย่างถูกต้องสมบูรณ์ ขั้นการแสดงออก และขั้นการกระทำอย่างเป็นธรรมชาติ และรูปแบบการสอนที่เน้นการปฏิบัติของเดวีส์ประกอบด้วยขั้นสาธิตทักษะหรือการกระทำ ขั้นสาธิตและให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นให้ผู้เรียนปฏิบัติทักษะย่อย ขั้นให้เทคนิควิธีการ ขั้นให้ผู้เรียนเชื่อมโยงทักษะย่อย ๆ สามารถจำแนกขั้นตอนการสอนที่เน้นการปฏิบัติ เป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ (1) ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน (2) ขั้นศึกษาและวิเคราะห์ เป็นขั้นตอนการแบ่งกลุ่มผู้เรียนเพื่อทำกิจกรรมกลุ่มร่วมกันโดยการแสวงหาความรู้ แสดงความคิดเห็นร่วมกันวิเคราะห์และหาข้อสรุปในประเด็นที่ได้ตั้งไว้ (3) ขั้นปฏิบัติ ฝึกหัดและทดลอง เป็นขั้นที่ผู้เรียนได้ทดลองฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน (4) ขั้นสรุปและเสนอผลการเรียนรู้ เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มจะได้ประมวลผลความรู้จากประสบการณ์ทั้งหมดมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ เป็นความรู้ใหม่ วิธีการใหม่ สรุปและนำเสนอสิ่งที่ค้นพบต่อกลุ่มใหญ่ (5) ขั้นปรับปรุงการเรียนรู้และนำไปใช้ เป็นขั้นที่ให้ผู้เรียนแต่ละกลุ่มปรับปรุงผลงานของตนเองที่ได้ และ (6) ขั้นการประเมินผล วัดผลประเมินผลตามสภาพจริง โดยเน้นการวัดผลจากการปฏิบัติจริง โดยผู้เรียนท่านอื่นๆ และผู้สอนมีบทบาทร่วมวัดประเมินผลด้วย

6. คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาจัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตพยาบาลทำหน้าที่ดูแลทางด้านสุขภาพของประชาชน ค้นคว้าวิจัยเพื่อสร้างองค์ความรู้สาขาพยาบาลศาสตร์ที่ทันสมัย เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาทางด้านสุขภาพ พัฒนาคุณภาพการปฏิบัติการพยาบาลให้มีความทันสมัย ทันต่อความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีด้านวิทยาศาสตร์และการแพทย์ ตลอดจนให้บริการวิชาการแก่บุคลากรในวิชาชีพพยาบาล รวมทั้งประชาชนทั่วไป

โครงสร้างคณะพยาบาลศาสตร์

ภาพที่ 2.1 โครงสร้างคณะพยาบาลศาสตร์

ที่มา: หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง 2555)

อัตลักษณ์ของนิสิตพยาบาลศาสตร์

“มีทักษะสื่อสาร”

นโยบายการจัดการเรียนการสอน

ตามแนวทางการจัดการศึกษา หมวด 4 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตรา 22 ที่ระบุว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่า ผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษา ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ” นั้น คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนจัดการเรียนการสอนเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ดังนี้

1. จัดการเรียนการสอนโดยคำนึงตามความแตกต่างของนิสิต ส่งเสริมทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองทั้งในและนอกห้องเรียน และพัฒนาผู้เรียนให้ได้มีโอกาสเรียนรู้เต็มเต็มศักยภาพของนิสิต
2. ทุกหลักสูตรจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและมีบทเรียนออนไลน์(Online) อีเลิร์นนิ่ง (e-Learning) ที่ผ่านระบบ A tutor ของมหาวิทยาลัย ในรายวิชาที่สาขาวิชารับผิดชอบอย่างน้อย 1 รายวิชา
3. มีการประเมินผลผู้เรียนด้วยวิธีที่หลากหลาย ให้ครอบคลุมพฤติกรรมการเรียน การสอบ รายงานการค้นคว้าหรือการร่วมกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ของรายวิชา โดยพิจารณาจากพัฒนาการของผู้เรียน
4. จัดการเรียนการสอนโดยเน้นอัตลักษณ์ของบัณฑิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ “ทักษะสื่อสาร” ให้นิสิตสามารถเลือกใช้ถ้อยคำ สำนวนภาษาและการสื่อสารให้เกิดความเข้าใจกับผู้ฟังที่มีความรู้แตกต่างกันได้อย่างเหมาะสม

7. หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

รายละเอียดของหลักสูตรหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555)

ชื่อสถาบันอุดมศึกษา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ชื่อหลักสูตร

พยาบาลศาสตรบัณฑิต

Nursing Science Program

ชื่อปริญญาและสาขาวิชา

พยาบาลศาสตรบัณฑิต : พย.บ.

Bachelor of Nursing Science : B.N.S.

วิชาเอกหรือความเชี่ยวชาญเฉพาะของหลักสูตร

ไม่มี

จำนวนหน่วยกิตที่เรียนตลอดหลักสูตร

144 หน่วยกิต

รูปแบบของหลักสูตร**1. รูปแบบ**

หลักสูตรระดับปริญญาตรี 4 ปี

2. ภาษาที่ใช้

ภาษาไทย

3. การรับเข้าศึกษา

รับเฉพาะนิสิตไทย

4. ความร่วมมือกับสถาบันอื่น

เป็นหลักสูตรเฉพาะของคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

5. การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา

ให้ปริญญาพยาบาลศาสตรบัณฑิตเพียงสาขาวิชาเดียว

สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2555) เป็นการปรับปรุงจากหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ.2552) มีผลบังคับใช้กับนิสิตปีการศึกษา 2555 เป็นต้นไป

ปรัชญา วิสัยทัศน์ และพันธกิจของคณะพยาบาลศาสตร์**ปรัชญา**

ความรู้คู่คุณธรรม นำคุณภาพชีวิตที่ดีสู่สังคม

ปณิธาน

ผลิตและพัฒนาบุคลากรทางด้านสุขภาพ ให้มีความสามารถในการปฏิบัติงานด้วย

หัวใจของความเป็นมนุษย์

วิสัยทัศน์

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นสถาบันการศึกษาพยาบาลชั้นนำผลิตบัณฑิตทางการพยาบาลที่มีคุณภาพ ตอบสนองความต้องการของชาติ จัดการศึกษาเฉพาะทางเพื่อพัฒนาคุณภาพการพยาบาล เป็นผู้นำด้านวิชาการ ให้บริการวิชาการทางด้านสุขภาพที่ได้มาตรฐาน สร้างองค์ความรู้ด้านการวิจัยเพื่อแก้ไขปัญหาสุขภาพทุกระดับ ยึดมั่นในวัฒนธรรม และประเพณีอันดีงาม ประชาคมมีคุณภาพชีวิตที่ดี มีความภาคภูมิใจในสถาบัน

ปรัชญา วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

ปรัชญา

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีความเชื่อว่า คนเป็นองค์รวมประกอบด้วย กาย จิต สังคม และจิตวิญญาณ ซึ่งแยกออกจากกันไม่ได้ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ความเป็นปัจเจกบุคคล มีศักยภาพในดูแลตนเอง ทั้งในภาวะปกติ ภาวะเสี่ยง และภาวะเป็ยงเบน การพยาบาลเป็นการจัดการดูแลอย่างมีศาสตร์และศิลป์เพื่อพัฒนาศักยภาพของคน ครอบครัวและชุมชน สู่การมีภาวะปกติสุข การจัดการศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มีเป้าหมายเพื่อผลิตบุคลากรด้านสุขภาพให้มีความรู้และทักษะในการดูแลสุขภาพ ให้สอดคล้องกับปัญหาสุขภาพของประเทศและการเปลี่ยนแปลงของสังคม ที่เน้นการดูแลสุขภาพโรคเรื้อรังและสุขภาพผู้สูงอายุ มีการจัดประสบการณ์การเรียนรู้โดยใช้ชุมชนเป็นฐาน เน้นเนื้อหาสาระที่พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาสุขภาพจากง่ายไปหายาก มีกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นการสร้างเสริมสุขภาพ โดยใช้กระบวนการพยาบาล กระบวนการวิจัย และฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยพัฒนาศักยภาพการเรียนรู้ด้วยตนเองและเรียนรู้ตลอดชีวิต ใช้ความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ และนำผลวิจัยไปประยุกต์กับกระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงาน เพื่อส่งเสริมให้มีทักษะทางปัญญา มีความคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบ มีวิจารณ์ญาณ มีทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกับผู้อื่น สามารถใช้สารสนเทศเพื่อการเรียนรู้เป็นอย่างดี มีความรับผิดชอบ มีทักษะการคิดวิเคราะห์และการสื่อสาร มีภาวะผู้นำและสามารถทำงานเป็นทีม เป็นผู้ที่มีคุณธรรมจริยธรรมและยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยสนับสนุนให้ท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

วัตถุประสงค์

ภายหลังสำเร็จการศึกษา บัณฑิตพยาบาล คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จะมีลักษณะดังนี้

1. มีความรู้ในศาสตร์การพยาบาลและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติการพยาบาล
2. มีคุณธรรม จริยธรรม จรรยาบรรณ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาชีพ
3. มีทักษะทางปัญญา คิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ ใช้กระบวนการพยาบาลในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ปัญหาและดูแลผู้ใช้บริการทุกช่วงวัย ทุกสภาวะสุขภาพ ทุกระดับ ภายใต้กฎหมายและจรรยาบรรณวิชาชีพตามบทบาทและขอบเขตของพยาบาลวิชาชีพ
4. มีทักษะในการปฏิบัติการพยาบาลแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน อย่างเป็นองค์รวมโดยประยุกต์ความรู้จากหลักฐานเชิงประจักษ์ ศาสตร์ทางการพยาบาล และศาสตร์ที่เกี่ยวข้อง
5. สามารถพัฒนาศักยภาพการดูแลสุขภาพของบุคคล ครอบครัวและชุมชน
6. มีความรับผิดชอบ สนใจใฝ่รู้ พัฒนาตนเองทางวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
7. ใช้สารสนเทศในการเรียนรู้และการนำเสนอได้
8. มีมนุษยสัมพันธ์ มีภาวะผู้นำและมีความสามารถในการบริหารจัดการสามารถทำงานเป็นทีมและสามารถสื่อสารได้อย่างมีประสิทธิภาพ
9. สนับสนุนและร่วมมือในการศึกษาวิจัยพร้อมทั้งนำผลวิจัยไปใช้ในการปฏิบัติงาน

การพัฒนาผลการเรียนรู้ในแต่ละด้าน

คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้กำหนดการพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณลักษณะพิเศษให้สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของนิสิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

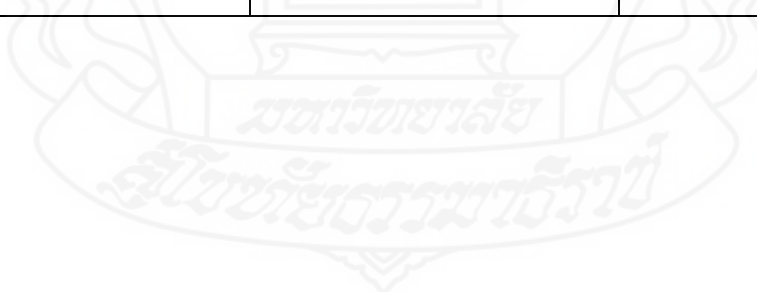
ผลการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรม	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านคุณธรรมและจริยธรรม
1. มีจรรยาบรรณวิชาชีพ 2. มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และการปฏิบัติงาน 3. มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและวิชาชีพ และมีระเบียบวินัย 4. แสดงออกซึ่งบุคลิกเป็นที่น่าเชื่อถือ 5. ประพฤติปฏิบัติตนตั้งอยู่ในความดี 6. เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ 7. เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน 8. สามารถจัดการกับปัญหาจริยธรรมในการดำรงชีพ และการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล	1. สอดแทรกเนื้อหาและกิจกรรมการสอนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมในรายวิชาทางการพยาบาลทั้งสถานการณ์จำลองและจัดประสบการณ์ให้เรียนรู้จากสถานการณ์จริง 2. ส่งเสริมกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้านคุณธรรมจริยธรรมโดยบูรณาการกับการจัดการเรียนการสอน 3. ส่งเสริมให้อาจารย์ประจำชั้นและอาจารย์ที่ปรึกษาอบรมเกี่ยวกับเรื่องคุณธรรมจริยธรรม 4. ประกาศเกียรติคุณนิสิตที่มีผลการปฏิบัติการพยาบาล โดยคำนึงถึงคุณธรรมจริยธรรมอย่างโดดเด่น	1. ประเมินคุณธรรมและจริยธรรมระหว่างการเรียนและเมื่อจบการศึกษา โดยใช้เครื่องมือประเมินที่หลากหลาย ได้แก่ การสัมภาษณ์ แบบสอบถาม การสนทนากลุ่ม 2. ให้นิสิตได้รับการประเมินคุณธรรมและจริยธรรม ได้แก่ นิสิตประเมินตนเอง กลุ่มเพื่อน อาจารย์ ผู้รับบริการ อาจารย์พิเศษสอนภาคปฏิบัติ ในแหล่งฝึกและผู้ใช้บัณฑิต 3. ติดตามการดำเนินการและผลของการบูรณาการคุณธรรมจริยธรรมในการจัดการเรียนการสอนภาคทฤษฎีและการฝึกปฏิบัติการพยาบาล

2. ความรู้

ผลการเรียนรู้ ด้านความรู้	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านความรู้	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้ด้านความรู้
<p>1. มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานทั้งด้านวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตย</p> <p>2. มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ วิทยาศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง</p> <p>3. มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการพยาบาลและการนำไปใช้</p> <p>4. มีความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ</p> <p>5. มีความรู้และความเข้าใจในการแสวงหาความรู้ จัดการความรู้ กระบวนการวิจัย และกระบวนการบริหารงาน</p> <p>6. มีความรู้และความเข้าใจในสถานการณ์และวิทยาการที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและสังคมโลกที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชน</p>	<p>1. จัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิต (Self-directed Learning)</p> <p>2. ใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายผสมผสานกันทั้งการบรรยาย สัมมนา ประชุมกลุ่มย่อย การแสดงบทบาทสมมติ การสาธิตและสาธิตย้อนกลับ การจัดโครงการทำรายงานกรณีศึกษา การเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ต่างๆ</p> <p>3. ใช้สื่อช่วยสอน เช่น CAI, วิดีทัศน์, e-Learning โดยโปรแกรม A-tutor และใช้สื่อและอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการ เพื่อให้ นิสิตฝึกฝนทั้งที่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนและฝึกฝนเพิ่มเติมด้วยตนเอง ปฏิบัติในสถานการณ์จำลองในห้องปฏิบัติการ</p>	<p>1. ประเมินผลการเรียนรู้อย่างหลากหลาย จากการสอบข้อเขียน การทำรายงาน การนำเสนอ การวิเคราะห์กรณีศึกษา การทำโครงการ การสัมมนา mind mapping และการสาธิตย้อนกลับ</p> <p>2. ประเมินความรู้ เน้นการมีส่วนร่วมระหว่างอาจารย์ นิสิต และผู้ที่เกี่ยวข้องในการประเมินผลการเรียนรู้ของนิสิต</p> <p>3. ประเมินความรู้เมื่อสิ้นสุดการศึกษาโดยการสอบประมวลความรู้รวบยอด</p>

3. ทักษะทางปัญญา

ผลการเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา
1. ตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเองและพัฒนาตนเองได้ 2. สามารถสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลได้ 3. นำข้อมูลไปอ้างอิงและแก้ไขปัญหาได้ 4. สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและสาขาที่เกี่ยวข้องได้ 5. สามารถแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการวิจัย 6. พัฒนารูปแบบการแก้ปัญหาสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป	จัดการเรียนการสอนโดยสนับสนุนและเปิดโอกาสให้นิสิตแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการคิดวิเคราะห์และแสดงความคิดเห็นทั้งในชั้นเรียนและการฝึกปฏิบัติการพยาบาล โดยใช้วิธีการเรียนการสอนแบบการใช้ปัญหาเป็นหลัก การอภิปราย การสัมมนา การสะท้อนคิด การศึกษากรณีศึกษาและทำรายงานในรายวิชาต่างๆ	1. ประเมินผลความสามารถ การสืบค้นและการวิเคราะห์ วิจัยและการใช้กระบวนการแก้ไขปัญหอย่างเป็นระบบในการปฏิบัติงานจาก -รายงานกรณีศึกษาทางการพยาบาลและรายงานที่ได้รับมอบหมาย - การประชุมปรึกษาทางการพยาบาล และการสัมมนา - การสะท้อนคิด 2. ประเมินผลการคิดอย่างมีวิจยารณญาณ โดยการสังเกตและประเมินผลจากการแสดงความคิดเห็นขณะจัดกิจกรรมเรียน การสอน

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการ เรียนรู้ด้านทักษะความสัมพันธ์ ระหว่างบุคคลและความ รับผิดชอบ	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ
<p>1. มีความสามารถในการปรับตัวเชิงวิชาชีพและมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา</p> <p>2. สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในทีม การพยาบาล ทีมสุขภาพและทีมในชุมชนของระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับและในบริบทหรือสถานการณ์ที่ต่างกักัน</p> <p>3. สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในองค์กร ในสถานการณ์ที่หลากหลายและสถานการณ์เฉพาะหน้า</p> <p>4. มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ ต่อสังคม และรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเอง วิชาชีพและสังคมอย่างต่อเนื่อง</p>	<p>จัดการเรียนการสอนที่พัฒนาและส่งเสริมการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้เรียนกับผู้เรียน ผู้เรียนกับผู้สอน ผู้เรียนกับผู้ใช้บริการ และทีมสุขภาพ โดยใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย</p> <p>การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง การศึกษาดูงาน และ การฝึกภาคปฏิบัติ เน้นการทำงานเป็นทีม</p> <p>ในรายวิชาทฤษฎีและรายวิชาปฏิบัติ เพื่อให้สามารถพัฒนาบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตาม</p>	<p>1. ประเมินความสามารถในการทำงานเป็นทีม ทั้งบทบาทเป็นผู้นำและบทบาทสมาชิกในทีม</p> <p>2. ประเมินความรับผิดชอบต่อกลุ่ม ต่อตนเองและต่อหน่วยงาน ในสถานการณ์ที่หลากหลายทั้งในชั้นเรียนและในแหล่งฝึก</p> <p>3. ประเมินจากพฤติกรรม การดูแลผู้ป่วยในขณะฝึกภาคปฏิบัติ บทบาทหัวหน้าทีมและสมาชิกทีม ร่วมกับเพื่อนร่วมงานและทีมสุขภาพ การประสานงาน และการสื่อสารในทีม</p>

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	กลยุทธ์การประเมินผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ
<p>1. สามารถประยุกต์ใช้หลักคณิตศาสตร์และสถิติในการพยาบอลอย่างเหมาะสม</p> <p>2. วิเคราะห์และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีคุณภาพ</p> <p>3. สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ</p> <p>4. สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่จำเป็น</p> <p>5. เลือกใช้รูปแบบต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพ</p>	<p>1. จัดกิจกรรมส่งเสริมทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข โดยฝึกการคำนวณด้วยหลักคณิตศาสตร์และเลือกใช้สถิติในรายวิชาการพยาบอลที่เกี่ยวข้อง</p> <p>2. จัดกิจกรรมส่งเสริมการใช้ทักษะการสื่อสารทั้งการพูด การฟังและการเขียนทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ</p> <p>3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ , ห้อง ปฏิบัติการทางการพยาบอล เพื่อส่งเสริมการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และฝึกทักษะการนำเสนอผลงานให้เหมาะสมกับผู้ฟังและเนื้อหา</p>	<p>1. ประเมินความสามารถในการใช้ ความสามารถในการคำนวณโดยใช้หลักคณิตศาสตร์และการเลือกใช้สถิติในการพยาบอล จากการฝึกปฏิบัติทางการพยาบอลและการนำเสนอรายงาน</p> <p>2. ประเมินการนำเสนอรายงานทั้งทางด้านการพูดการฟังและการเขียนรายงานในรายวิชาที่เกี่ยวข้อง</p> <p>3. ประเมินทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ จากข้อสอบ การทำรายงาน การศึกษาวิเคราะห์ผลการวิจัย</p>

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ผลการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	กลยุทธ์การสอนที่ใช้พัฒนาการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	กลยุทธ์การประเมินผล การเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ
<p>1. สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลป์ทางการพยาบาล รวมทั้งใช้กระบวนการพยาบาล หลักฐานเชิงประจักษ์ และการสื่อสารเชิงบำบัดในการพยาบาลบุคคล ครอบครัว และชุมชน</p> <p>2. มีทักษะการให้ความรู้และให้คำปรึกษาทางสุขภาพแก่ผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกช่วงวัย และทุกภาวะสุขภาพ</p> <p>3. สามารถปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเมตตา กรุณา และเอื้ออาทร โดยยึดมั่นคุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย และสิทธิของผู้ป่วย</p> <p>4. สามารถปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และความหลากหลายทางวัฒนธรรม</p> <p>5. แสดงภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน สามารถบริหารทีมการพยาบาล ทีมสหสาขาวิชาชีพ และการทำงานในชุมชนในหน่วยบริการสุขภาพชุมชน</p>	<p>1. การฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จริง ทั้งในสถานบริการสุขภาพและในชุมชน โดยจัดการเรียนการสอนที่พัฒนาการคิดวิเคราะห์และการตัดสินใจบนพื้นฐานทางคุณธรรม จริยธรรม และจรรยาบรรณวิชาชีพ โดยจัดให้ศึกษาดูแลผู้ใช้บริการทั้งรายบุคคล ครอบครัว และชุมชน กิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย การประชุมปรึกษาปัญหาทางการพยาบาล การสอนข้างเตียง และ การเยี่ยมตรวจ</p> <p>2. จัดกิจกรรม/โครงการที่บูรณาการเรียนการสอนภาคปฏิบัติ เช่น การให้ความรู้ การคำปรึกษาแนะนำด้านสุขภาพและการจัดโครงการ/นิทรรศการทางด้านสุขภาพแก่บุคคล ครอบครัว และชุมชน</p>	<p>ประเมินทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพโดยวิธี</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. สอบข้อเขียนที่เป็นสถานการณ์จำลองจากสถานการณ์จริง 2. สาคิตย์ย้อนกลับ 3. การเขียนmind mapping 4. รายงานการศึกษาผู้ป่วยเฉพาะรายและการนำเสนอรายงานหรือรายงานการสรุปโครงการ 5. ประเมินทักษะการปฏิบัติงาน/กิจกรรม/การทำงานเป็นทีมในสถานการณ์จริง โดยประเมินผลการเรียนรู้จากอาจารย์ผู้สอน อาจารย์พี่เลี้ยง (อาจารย์พิเศษภาคปฏิบัติ) เพื่อร่วมงานและนิสิตประเมินตนเอง

มาตรฐานผลการเรียนรู้สำหรับหมวดวิชาเฉพาะ สาขาพยาบาลศาสตร์

สาขาพยาบาลศาสตร์ กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้าน ที่สอดคล้องกับกรอบมาตรฐานคุณวุฒิอุดมศึกษาแห่งชาติ และลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของสาขาพยาบาลศาสตร์ที่กำหนดไว้ ดังนี้

1. คุณธรรม จริยธรรม

- 1) มีจรรยาบรรณวิชาชีพ
- 2) มีความรับผิดชอบต่อนตนเอง และการปฏิบัติงาน
- 3) มีความเสียสละ ซื่อสัตย์ต่อตนเองและวิชาชีพ และมีระเบียบวินัย
- 4) แสดงออกซึ่งบุคลิกเป็นที่น่าเชื่อถือ
- 5) ประพฤติปฏิบัติตนตั้งอยู่ในความดี
- 6) เคารพในคุณค่าและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์
- 7) เป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่นทั้งในการดำรงตนและการปฏิบัติงาน
- 8) สามารถจัดการกับปัญหาจริยธรรมในการดำรงชีพ และวิชาชีพการพยาบาลได้

2. ความรู้

- 1) มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์ที่เป็นพื้นฐานทั้งด้านวิทยาศาสตร์ มนุษยศาสตร์ สังคมศาสตร์ กฎหมายและการปกครองระบอบประชาธิปไตย
- 2) มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง
- 3) มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล และการนำไปใช้
- 4) มีความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ
- 5) มีความรู้และความเข้าใจในการแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ กระบวนการวิจัย และกระบวนการบริหารงาน
- 6) มีความรู้และความเข้าใจในสถานการณ์และวิทยาการที่ทันสมัยต่อการเปลี่ยนแปลงของประเทศและสังคมโลกที่มีผลต่อสุขภาพของประชาชน

3. ทักษะทางปัญญา

- 1) ตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเองและพัฒนาตนเองได้
- 2) สามารถสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลได้
- 3) นำข้อมูลไปอ้างอิงและแก้ไขปัญหาได้
- 4) สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและที่เกี่ยวข้องได้
- 5) สามารถแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการวิจัย
- 6) พัฒนาวิธีการแก้ปัญหาสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนแปลง

4. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

- 1) มีความสามารถในการปรับตัวเชิงวิชาชีพและมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์กับ ผู้ใช้บริการ ผู้ร่วมงาน และผู้บังคับบัญชา

2) สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในทีมการพยาบาล ทีมสุขภาพและทีมในชุมชนของระบบบริการสาธารณสุขทุกระดับและในบริบทหรือสถานการณ์ที่ต่างกััน

3) สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในองค์กร ในสถานการณ์ที่หลากหลายและสถานการณ์เฉพาะหน้า

4) มีความรับผิดชอบต่อนหน้าที่ ต่อสังคม และรับผิดชอบต่อการพัฒนาตนเองวิชาชีพ องค์กรและสังคมอย่างต่อเนื่อง

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1) สามารถประยุกต์ใช้หลักตรรกะคณิตศาสตร์และสถิติในการพยาบาลอย่างเหมาะสม

2) วิเคราะห์และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีคุณภาพ

3) สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4) สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่จำเป็น

5) สามารถใช้รูปแบบต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพ

6. ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

1) สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์และ ศิลปะทางการพยาบาล รวมทั้งใช้กระบวนการพยาบาล หลักฐานเชิงประจักษ์ และการสื่อสารเชิง บำบัดในการพยาบาลบุคคล ครอบครัว และชุมชน

2) มีทักษะการให้ความรู้และให้คำปรึกษาทางสุขภาพแก่ผู้รับบริการทุก กลุ่มเป้าหมาย ทุกช่วงวัย และทุกภาวะสุขภาพ

3) สามารถปฏิบัติการพยาบาลด้วยความเมตตา กรุณา และเอื้ออาทร โดยยึดมั่น คุณธรรม จริยธรรม กฎหมาย และสิทธิของผู้ป่วย

4) สามารถปฏิบัติการพยาบาลโดยคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล และความ หลากหลายทางวัฒนธรรม

5) แสดงภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน สามารถบริหารทีมการพยาบาล ทีมสหสาขา วิชาชีพ และการทำงานในชุมชนในหน่วยบริการสุขภาพชุมชน

รายวิชาภาคปฏิบัติ กำหนดให้เรียน 26 หน่วยกิต ในรายวิชาต่อไปนี้

ปสธ	222	ปฏิบัติการพยาบาลพื้นฐาน	2(0-8-0)
NLR	222	Fundamental Nursing Practicum	
พผญ	333	ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 1	3(0-12-0)
NAD	333	Nursing of Adult and Elderly Practicum I	
พผญ	335	ปฏิบัติการพยาบาลผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ 2	3(0-12-0)
NAD	335	Nursing of Adult and Elderly Practicum II	
ปสศ	343	ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 1	3(0-12-0)
NOB	343	Family Nursing and Midwifery Practicum I	
พกม	353	ปฏิบัติการพยาบาลเด็กและวัยรุ่น	3(0-12-0)
NPD	353	Nursing of Child and Adolescent Practicum	

พศศ	445	ปฏิบัติการพยาบาลครอบครัวและการผดุงครรภ์ 2	3(0-12-0)
NOB	445	Family Nursing and Midwifery Practicum II	
พชช	466	ปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพชุมชน	3(0-12-0)
NCN	466	Community Health Nursing Practicum	
พชช	467	ปฏิบัติการรักษาพยาบาลขั้นต้น	2(0-8-0)
NCN	467	Primary Medical Care Practicum	
พจว	473	ปฏิบัติการพยาบาลสุขภาพจิตและจิตเวชศาสตร์	2(0-8-0)
NPS	473	Mental Health and Psychiatric Nursing Practicum	
พรภ	411	ปฏิบัติการเสริมประสบการณ์วิชาชีพ	2(0-8-0)
NID	411	Pre-Service Experience	

8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

8.1 งานวิจัยในประเทศ

วรารภรณ์ ศรีทองพิมพ์ (2547: ง) งานวิจัยเรื่อง สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอห์น ผลการวิจัยพบว่า (1) อาจารย์มีความรู้เกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนโดยการศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร ตำรา เลือกสื่อการสอนที่ใช้สะดวก มีคุณภาพดี สื่อที่เข้ามาจากคณะหรือหน่วยงานที่สังกัด ใช้สื่อการสอนเพราะประหยัดเวลาและการทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และความคงทนในการจำ (2) อาจารย์มีปัญหาเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน ในระดับมาก คือไม่สามารถผลิตสื่อการสอนได้ด้วยตนเอง ไม่ได้ได้รับความสะดวกในการให้บริการ และสื่อการสอนมีจำนวนจำกัด ไม่เพียงพอ (3) อาจารย์มีความต้องการใช้บทเรียนคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปในระดับมาก เช่น DVD CD VCD คอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์เชื่อมต่อข้อมูล กล้องถ่ายภาพดิจิทัล ความต้องการฝึกอบรมโปรแกรมคอมพิวเตอร์ เพื่อการสอน และการผลิตสื่อการสอน รวมทั้งวัสดุอุปกรณ์ ที่ใช้ในการผลิต อาจารย์มีความต้องการบริการสื่อการสอนในระดับมาก คือ ต้องการผู้ให้คำแนะนำในเรื่องการเลือกใช้สื่อการสอน ความสะดวกในการยืมคืนสื่อการสอน ต้องการห้องเรียนเฉพาะที่สามารถใช้คอมพิวเตอร์ ห้องผลิตสื่อการสอนมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการใช้สื่อการสอนประจำห้องเรียนทุกห้อง (4) อาจารย์มีความต้องการให้จัดตั้งศูนย์เทคโนโลยีการศึกษา โดยเป็นหน่วยงานอิสระขึ้นตรงต่ออธิการบดี มีอาคารตั้งเอกเทศ ผู้บริหารควรมีประสบการณ์ด้านเทคโนโลยีการศึกษา โดยให้ครูวิชาต่างๆ ส่งผู้แทนมาปฏิบัติหน้าที่ และจัดสรรงบประมาณให้แก่ศูนย์เทคโนโลยีการศึกษาโดยตรง

ศิวพร สืบสกุล และคณะ (2550: ง) งานวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของนักศึกษาคณะศึกษาศาสตร์ต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาของอาจารย์ ผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาส่วนใหญ่เพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 51.2 และส่วนใหญ่ศึกษาอยู่ในระดับชั้นปีที่ 3 คิดเป็นร้อยละ 40.0 ส่วนใหญ่ใช้ประโยชน์จากคอมพิวเตอร์ในการพิมพ์งาน คิดเป็นร้อยละ 44.4 และส่วนใหญ่เรียนวิชาเอก คิดเป็นร้อยละ 60.4 ระดับความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาของอาจารย์อยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยระหว่าง 0.70 – 0.71 ซึ่งจากการสำรวจพบว่าสื่อที่นำมาใช้ในการประกอบการ

เรียนการสอนมากที่สุด คือ เครื่องฉายและแผ่นใสประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ยสูงสุด = 1.71 รองลงมา คือ การใช้คอมพิวเตอร์ประกอบการสอน มีค่าเฉลี่ย = 1.49 ซึ่งผลจากการสำรวจพบว่าอาจารย์ผู้สอน มีระดับการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาอยู่ในเกณฑ์ที่น้อย ควรปรับปรุงให้มีการนำสื่อทางเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนให้มากกว่านี้ เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาให้ดียิ่งขึ้น และนักศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็น และข้อเสนอแนะที่ต้องการให้อาจารย์ผู้สอนนำสื่อเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ในการประกอบการเรียนให้มากกว่าเดิม และอยากให้ทางมหาวิทยาลัยมีการสนับสนุนการใช้สื่อเทคโนโลยี ทางการศึกษาของอาจารย์และอยากให้มีการปรับปรุงเรื่องของสื่อเทคโนโลยีที่ซ้ารด และไม่ทันสมัยให้ทันสมัยเพื่อเป็นประโยชน์ต่อการเรียนของนักศึกษา

โดยสรุป งานวิจัยในประเทศ มีงานวิจัยเกี่ยวกับสภาพ ปัญหาความต้องการ และ การใช้สื่อการสอน ของอาจารย์ในระดับอุดมศึกษา เป็นงานวิจัยที่มุ่งศึกษาเกี่ยวกับประเภทของสื่อการสอน ปัญหาการใช้สื่อการสอน การจัดหาและเตรียมสื่อการสอน ความต้องการประเภทของสื่อการสอน และการสนับสนุนจากผู้บริหาร

8.2 งานวิจัยในต่างประเทศ

แคมรา (Kamra 1977 อ้างถึงใน บุขราคม นิชโยสถ 2545: 31) ได้วิจัยการใช้สื่อการสอนใหม่ๆ ของครูในประเทศจาไมก้า พบว่า ควรให้ผู้สอนใช้สื่อการสอนประเภทที่มีราคาย่อมเยา และสามารถผลิตเองได้ภายใต้ขอบเขตของการดำเนินการที่ไม่กว้างขวางนักจะดีกว่า การไปเน้นการใช้สื่อการสอนที่มีราคาแพง โดยมีส่วนกลางเป็นผู้จัดควบคุมและการบริการปัญหาที่พบคือโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดแคลนสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์

แอสซุซุ (Assuzu 1984: 386 อ้างถึงใน ศิริพงษ์ พิทอง 2546: 48) ทำการวิจัย เรื่อง สภาพของสื่อการเรียนการสอนในระบบ การศึกษาของประเทศ ไนจีเรีย ผลการวิจัยพบว่า สถานศึกษาขนาดใหญ่ขาดวัสดุที่หาได้ง่าย ขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน การผลิตและที่เก็บสื่อการเรียนการสอน ไม่สะดวก และไม่เพียงพอ ผู้บริหารร้อยละ 95 และครูร้อยละ 88 ต่างก็หวังที่จะให้มีการอบรม และฝึกหัดเกี่ยวกับ การใช้สื่อการเรียนการสอน ในช่วงปิดเทอม ผู้บริหารร้อยละ 37 และครูร้อยละ 67 ต่างมีประสบการณ์ ในการใช้สื่อการสอนมาแล้วนอกจากนี้ นักเรียนยังมีส่วนร่วม ในการผลิตสื่อการเรียนการสอนบางอย่างด้วย

โดยสรุป งานวิจัยต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง การใช้สื่อการสอนยังไม่ค่อยเพียงพอ กับความต้องการของผู้สอน และไม่สามารถผลิตเองได้ มีราคาแพง การดำเนินการ เน้นการใช้สื่อการสอนที่มีราคาแพง โดยมีส่วนกลางเป็นผู้จัดควบคุมและการบริการปัญหาที่พบคือโรงเรียนส่วนใหญ่ ขาดแคลนสื่อการสอนประเภทอุปกรณ์ การผลิตสื่อการเรียนการสอน ไม่สะดวก และไม่เพียงพอ ควรมีการฝึกอบรมและให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการสอน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการการวิจัยดังนี้คือ กำหนดประชากร และสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย รวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ นิสิตที่กำลังศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาล ศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 184 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้การวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า 5 ระดับ สำหรับ นิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 3 ตอน ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามแบบเลือกตอบ จำนวน 5 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า จำนวน 5 ด้าน มีทั้งหมด 109 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิดจำนวน 1 ข้อ มีขั้นตอนในการสร้างแบบสอบถาม ดังนี้

ขั้นที่ 1 กำหนดสิ่งต้องประเมิน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ดังนี้

ด้านที่หนึ่ง ด้านประเภทของสื่อการสอน ประกอบด้วย (1) สื่อสิ่งพิมพ์ (2) สื่อโสตทัศน์ (3) สื่อวัสดุอุปกรณ์ และเครื่องมือ (4) สื่อวิธีการ และ (5) สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ

ด้านที่สอง ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประกอบด้วย (1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (2) ด้านความรู้ (3) ด้านทักษะทางปัญญา (4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ

ด้านที่สาม ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

ด้านที่สี่ ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

ด้านที่ห้า ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ประกอบด้วย (1) ปัญหาจากผู้สอน (2) ปัญหาจากผู้เรียน และ (3) ปัญหาจากปัจจัยภายนอก

ขั้นที่ 2 ศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร ตำรา งานวิจัย เนื้อหาสาระที่เกี่ยวข้องกับการสร้างแบบสอบถาม และเนื้อหาสาระเกี่ยวข้องกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นที่ 3 กำหนดรูปแบบของแบบสอบถาม ประกอบด้วย (1) แบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีระดับคะแนน ดังนี้

ระดับคะแนนความคิดเห็น

5 มีระดับมากที่สุด

4 มีระดับมาก

3 มีระดับปานกลาง

2 มีระดับน้อย

1 มีระดับน้อยที่สุด

และแบบสอบถามแบบเขียนตอบ

ขั้นที่ 4 สร้างแบบสอบถาม โดยนำผลมาจาก (1) การศึกษาค้นคว้าจากตำรา เอกสารวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง (2) จากการสัมภาษณ์นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ด้วยการเตรียมหัวข้อที่ถามครอบคลุมเนื้อหาสาระเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต จำนวน 184 คน และประมวลข้อมูลที่ได้มาทั้งหมดนำมาสร้างแบบสอบถามแบบมาตรวัดประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ เป็นแบบสอบถามสำหรับนิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย แบบสอบถามแบบปลายปิด จำนวน 2 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ และตอนที่ 2 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ

(1) ด้านประเภทของสื่อการสอน ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออุปกรณ์/เครื่องมือ สื่อวิธีการ และ สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 47 ข้อ

(2) ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ จำนวน 24 ข้อ

(3) ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ จำนวน 12 ข้อ

(4) ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ จำนวน 10 ข้อ

(5) ด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติจำนวน 16 ข้อ

และ แบบสอบถามแบบเขียนตอบ จำนวน 1 ข้อ

ขั้นที่ 5 ตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ โดยการนำแบบสอบถามตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ซึ่งเป็นแบบมาตรประมาณค่า 5 ระดับที่พัฒนาขึ้นให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน ตรวจสอบ

แบบสอบถามได้แก่ ผู้ทรงคุณวุฒิด้านวัดและประเมินผล จำนวน 1 คน ด้านเนื้อหา จำนวน 1 คน และด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา จำนวน 1 คน (รายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิแสดงไว้ในภาคผนวก ก หน้า 78) ผู้ทรงคุณวุฒิจะตรวจสอบความตรงกับวัตถุประสงค์ ความชัดเจนของข้อความ และภาษาที่ใช้ในแบบสอบถาม

ขั้นที่ 6 ปรับปรุงแบบสอบถามตามข้อเสนอแนะ ของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

- (1) เพิ่มข้อความตอนที่ 1 ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปและการใช้สื่อการสอน จำนวน 5 ข้อ
- (2) ปรับข้อความตอนที่ 2 ด้านประเภทของสื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ให้ตรงตามประเภทของสื่อการสอนอย่างครบถ้วน เหลือจำนวน 47 ข้อ
- (3) ตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม โดยนำแบบสอบถามมาตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้อง (Index of objective congruency – IOC) สุลักษณ์ รัตน์ (2544 : 42 – 44) จากผู้ทรงคุณวุฒิในขั้นที่ 5

$$\text{ค่าดัชนีความสอดคล้อง IOC} = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC แทน ดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

$$\frac{\sum R}{N} \text{ แทน ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ}$$

N แทน จำนวนผู้ทรงคุณวุฒิ

การให้คะแนนของผู้ทรงคุณวุฒิ ให้คะแนนตามเกณฑ์ ดังนี้

คะแนน + 1 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาที่ระบุไว้

คะแนน 0 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิไม่แน่ใจว่าตรงกับขอบข่ายเนื้อหาที่ระบุไว้

คะแนน - 1 เมื่อผู้ทรงคุณวุฒิแน่ใจว่าไม่ตรงกับขอบข่ายเนื้อหาที่ระบุไว้

เลือกข้อของแบบสอบถามที่ $IOC \geq 0.5$ ขึ้นไป นำไปจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถามเพื่อใช้ทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

- (4) นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of objective congruency – IOC) เท่ากับ 0.6 – 1.00 (ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิ ภาคผนวก ค หน้า 93) และได้ปรับปรุงเพิ่มเติมให้ถูกต้องสมบูรณ์แล้วนำมาจัดพิมพ์เพื่อทดลองใช้กับกลุ่มทดลองซึ่งมีลักษณะคล้ายประชากร

ขั้นที่ 7 ทดลองใช้แบบสอบถาม กับกลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะเหมือนกับประชากรที่กำหนดไว้ในงานวิจัย โดยการวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามทั้งฉบับโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1990: 126) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับเท่ากับ 0.85 ทั้งนี้ได้ปรับปรุงภาษาในข้อความของแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ให้เหมาะสมเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามเข้าใจยิ่งขึ้น

ขั้นที่ 8 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ โดยนำแบบสอบถามที่ผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะ และอาจารย์ที่ปรึกษา ให้คำแนะนำเพิ่มเติม และเห็นชอบ มาจัดพิมพ์เป็นแบบสอบถาม

ฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้สอบถามความคิดเห็นกับประชากร และนำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์มาตรวจนับ เพื่อบันทึกลงในคอมพิวเตอร์สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา ภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (แสดงแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ในภาคผนวก ข หน้า 80) จำนวน 115 ข้อ มีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน เพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เป็นแบบสอบถามแบบมาตราวัดประมาณค่า 5 ระดับ รวม 5 ด้าน รวม 109 ข้อ หัวข้อคำถาม คือ

1. ด้านประเภทของสื่อการสอน คำถามคือ
 - สื่อสิ่งพิมพ์ มีคำถามย่อย จำนวน 10 ข้อ
 - สื่อโสตทัศน์ มีคำถามย่อย จำนวน 7 ข้อ
 - สื่ออุปกรณ์ มีคำถามย่อย จำนวน 8 ข้อ
 - สื่อวิธีการ มีคำถามย่อย จำนวน 12 ข้อ
 - สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ มีคำถามย่อย จำนวน 10 ข้อ
 2. ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้ คำถามคือ
 - ด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคำถามย่อย จำนวน 3 ข้อ
 - ด้านความรู้ มีคำถามย่อย จำนวน 5 ข้อ
 - ด้านทักษะทางปัญญา มีคำถามย่อย จำนวน 6 ข้อ
 - ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ มีคำถามย่อย จำนวน 3 ข้อ
 - ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มีคำถามย่อย จำนวน 4 ข้อ
 - ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ มีคำถามย่อย จำนวน 3 ข้อ
 3. ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีคำถามย่อย จำนวน 12 ข้อ
 4. ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีคำถามย่อย จำนวน 10 ข้อ
 5. ด้านปัญหาและอุปสรรคของสื่อเพื่อการสอนด้วยวิธีการฝึกปฏิบัติ คำถามคือ
 - ปัญหาและอุปสรรคจากผู้สอน มีคำถามย่อย จำนวน 8 ข้อ
 - ปัญหาและอุปสรรคจากผู้เรียน มีคำถามย่อย จำนวน 5 ข้อ
 - ปัญหาและอุปสรรคจากปัจจัยภายนอก มีคำถามย่อย จำนวน 3 ข้อ
- ตอนที่ 3** ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม แบบสอบถามแบบเขียนตอบ มีคำถามย่อย จำนวน 1 ข้อ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยดำเนินขั้นตอน ดังนี้

3.1 ขอความร่วมมือ ด้วยการขอให้บัณฑิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บข้อมูล

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยแจกและรับแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วยแบบสอบถามสำหรับนิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

3.3 จำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืน พบว่า แบบสอบถามสำหรับนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ แจกไป 184 ฉบับ ได้รับคืน 184 ฉบับ มีความสมบูรณ์ทุกฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

3.4 วันและเวลาในการแจกแบบสอบถามและรับแบบสอบถาม ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 16 – 17 กรกฎาคม 2558

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กระทำการประมวลผลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.1 วิเคราะห์ข้อมูลสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าร้อยละ ใช้สูตรดังนี้

$$\text{ค่าร้อยละ} = \frac{\text{จำนวนผู้ตอบ}}{\text{จำนวนคนทั้งหมด}} \times 100$$

4.2 วิเคราะห์ข้อมูลการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ใช้สูตรดังนี้

4.2.1 สูตรค่าเฉลี่ย (Mean - \bar{X}) ใช้ในการหาระดับความคิดเห็นเรื่อง โดยใช้คอมพิวเตอร์คำนวณ ใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อกำหนดให้

\bar{X}	คือ	คะแนนเฉลี่ย
$\sum X$	คือ	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
N	คือ	จำนวนผู้ตอบแบบสอบถาม

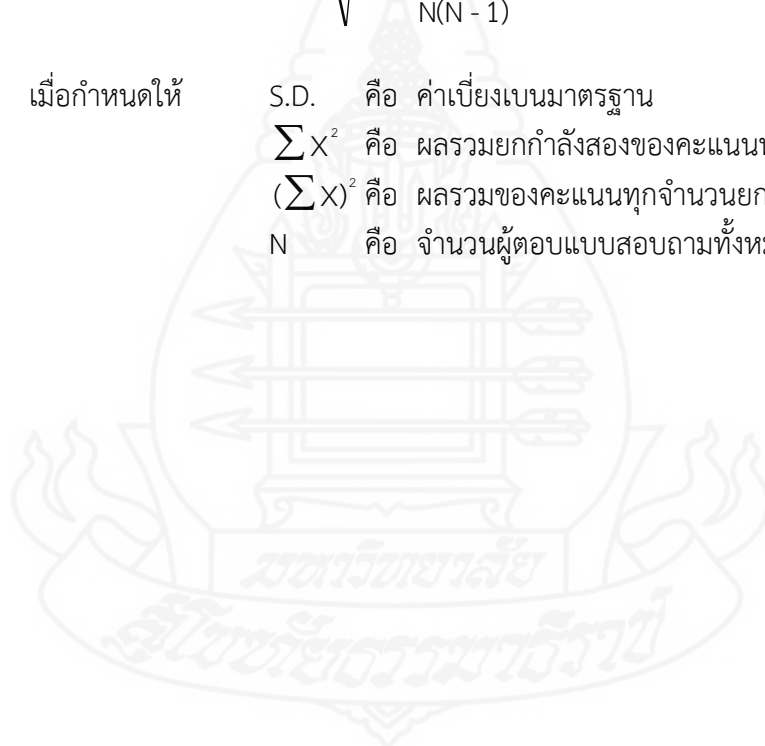
การวิเคราะห์แบบสอบถามความคิดเห็น กำหนดช่วงของค่าเฉลี่ยตามแนวของจอห์น ดับบลิว เบสท์ และเจมส์ วี คาคัน (John W. Best and James V. Kahn 1986: 181-182) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.50-5.00	มีระดับความคิดเห็น/การใช้/ปัญหาการใช่มากที่สุด
3.50-4.49	มีระดับความคิดเห็น/การใช้/ปัญหาการใช่มาก
2.50-3.49	มีระดับความคิดเห็น/การใช้/ปัญหาการใช้ปานกลาง
1.50-2.49	มีระดับความคิดเห็น/การใช้/ปัญหาการใช้น้อย
1.00-1.49	มีระดับความคิดเห็น/การใช้/ปัญหาการใช้น้อยที่สุด

4.2.2 สูตรค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation – S.D.) (Lafferty, Peter and Rowe, Julain. 1995: 561-562)

$$S.D = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อกำหนดให้	S.D.	คือ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	$\sum X^2$	คือ ผลรวมยกกำลังสองของคะแนนทุกจำนวน
	$(\sum X)^2$	คือ ผลรวมของคะแนนทุกจำนวนยกกำลังสอง
	N	คือ จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลได้จำนวน 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 จากแบบสอบถามที่ส่งออกไปจำนวน 184 ฉบับ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกออกเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะ

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์สถานภาพทั่วไป ครอบคลุม เพศ ระดับการศึกษา และสื่อการสอน

ผลการวิเคราะห์ค่าร้อยละ ของสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ดังตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (N = 184)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	14	7.60
หญิง	170	92.40
ระดับการศึกษา		
นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 3	83	45.10
นิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 4	101	54.90

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สื่อการสอนที่ใช้บ่อยที่สุด		
สื่อสิ่งพิมพ์	39	21.20
สื่อโสตทัศน	42	22.80
สื่ออุปกรณ์	14	7.60
สื่ออิเล็กทรอนิกส์	89	48.40
ใช้สื่อการสอนเพื่ออะไรมากที่สุด		
การเรียนการสอน	85	46.20
การสืบค้นข้อมูล	80	43.50
ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอน	19	10.30
ใช้สื่อการสอนบ่อยแค่ไหน		
1-3 ครั้ง/สัปดาห์	32	17.40
>3 ครั้ง/สัปดาห์	61	33.20
>6 ครั้ง/สัปดาห์	38	20.70
>6 ครั้ง/สัปดาห์ขึ้นไป	53	28.80
รวม	184	100

จากตารางที่ 4.1 พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงมากที่สุด จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 92.40 รองลงมาเป็นเพศชาย จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60

ระดับการศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 4 จำนวน 101 คน คิดเป็นร้อยละ 54.90 รองลงมาเป็นนิสิตพยาบาลชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 45.10

สื่อการสอนที่ใช้บ่อยที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 48.40 รองลงมาเป็นสื่อโสตทัศน จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 22.80 สื่อสิ่งพิมพ์ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 21.20 และสื่ออุปกรณ์ จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 7.60

ใช้สื่อการสอนเพื่ออะไรมากที่สุดของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เพื่อการเรียนการสอน จำนวน 85 คน คิดเป็นร้อยละ 46.20 รองลงมาเพื่อการสืบค้นข้อมูล จำนวน 80 คน คิดเป็นร้อยละ 43.50 และเพื่อปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 10.30

ใช้สื่อการสอนบ่อยแค่ไหนของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นมากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 33.20 รองลงมาคือมากกว่า 6 ครั้งขึ้นไปต่อสัปดาห์ จำนวน 53 คน คิดเป็นร้อยละ 28.80 มากกว่า 6 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 20.70 และ 1 ถึง 3 ครั้งต่อสัปดาห์ จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 17.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา ภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ดังตารางที่ 4.2 -4.7

ตารางที่ 4.2 ประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติโดยภาพรวม
(N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. สื่อสิ่งพิมพ์	3.55	.69	มาก
2. สื่อโสตทัศน์	3.78	.81	มาก
3. สื่อวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ	4.35	.83	มาก
4. สื่อวิธีการ	3.72	.73	มาก
5. สื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ	3.71	.91	มาก
รวม	3.82	.79	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า โดยรวมประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.82) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.35) คือ การใช้สื่อการสอนประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ

ตารางที่ 4.3 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อสิ่งพิมพ์
(N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ตำรา/หนังสือประกอบการสอน	3.99	.75	มาก
2. เอกสารประกอบการสอน	4.30	.63	มาก
3. แบบเรียน	4.01	.55	มาก
4. แบบฝึกหัด	3.90	.71	มาก
5. คู่มือฝึกปฏิบัติ	4.48	.62	มาก
6. วารสาร	2.83	.64	ปานกลาง
7. แผ่นพับ	3.06	.77	ปานกลาง
8. โปสเตอร์	3.20	.86	ปานกลาง
9. รายงาน	3.39	.76	ปานกลาง
10. นิตยสาร	2.30	.61	น้อย
รวม	3.55	.69	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า โดยรวมของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 5 ข้อ ระดับปานกลาง 4 ข้อ และระดับน้อย 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.48) คือ คู่มือฝึกปฏิบัติ

ตารางที่ 4.4 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อโสตทัศน์
(N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. กราฟ	3.35	.66	ปานกลาง
2. แผนภูมิ	3.48	.70	ปานกลาง
3. แผนภาพ	3.77	.82	มาก
4. แผนสถิติ	3.54	.76	มาก
5. ภาพวาด	3.98	.93	มาก
6. รูปภาพ	4.13	.93	มาก
7. ภาพถ่าย	4.21	.90	มาก
รวม	3.78	.81	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่าโดยรวม ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ประเภทสื่อโสตทัศน์อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.78) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 4 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.21) คือ ภาพถ่าย

ตารางที่ 4.5 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์
และเครื่องมือ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. เครื่องฉายภาพสามมิติ	4.23	.88	มาก
2. CD , VCD , DVD	4.26	.81	มาก
3. เครื่องฉายภาพ (Projector)	4.44	.78	มาก
4. หุ่นจำลอง	4.45	.83	มาก
5. อุปกรณ์ทางการแพทย์	4.31	.90	มาก
6. ของจริง	4.35	.91	มาก
7. เครื่องขยายเสียง	4.37	.75	มาก
8. ไมโครโฟน	4.36	.76	มาก
รวม	4.35	.83	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่าโดยรวมของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตประเภทสื่ออุปกรณ์ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.35) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมากทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.45) คือ หุ่นจำลอง

ตารางที่ 4.6 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่อวิธีการ
(N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. การทำรายงานกลุ่ม	4.01	.74	มาก
2. การทำรายงานเดี่ยว	3.83	.77	มาก
3. การอภิปราย	3.85	.72	มาก
4. การสาธิต	4.15	.82	มาก
5. การทดลอง	4.18	.84	มาก
6. การบรรยายพิเศษจากวิทยากร	3.78	.80	มาก
7. การจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ	3.95	.68	มาก
8. การสร้างสถานการณ์จำลอง	4.06	.75	มาก
9. การปฏิบัติในสถานการณ์จริง	4.46	.71	มาก
10. การวิเคราะห์สถานการณ์	3.94	.71	มาก
11. การจัดนิทรรศการ	2.66	.67	ปานกลาง
12. การแสดงผลงาน	1.82	.59	น้อย
รวม	3.72	.73	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่าโดยรวมการใช้สื่อการสอนประเภทสื่อวิธีการของการสอนภาคปฏิบัติ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.72) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับมาก 10 ข้อ ระดับปานกลาง 1 ข้อ และระดับน้อย 1 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.46) คือ การปฏิบัติในสถานการณ์จริง

ตารางที่ 4.7 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. โปรแกรม Microsoft Office	4.27	.85	มาก
2. หนังสืออิเล็กทรอนิกส์(e - book)	3.85	1.01	มาก
3. บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน	3.77	.97	มาก
4. บทเรียน e - Learning	3.84	.94	มาก
5. แอปพลิเคชัน	3.08	1.20	ปานกลาง
6. การเรียนการสอนผ่านเครือข่าย	3.85	.94	มาก
7. บทเรียนออนไลน์ อีคอร์สแวร์	3.74	.97	มาก
8. เครือข่ายสังคมออนไลน์	4.09	.82	มาก
9. คอมพิวเตอร์พกพา	4.03	.89	มาก
10. แท็บเล็ต	2.57	.51	ปานกลาง
รวม	3.71	.91	มาก

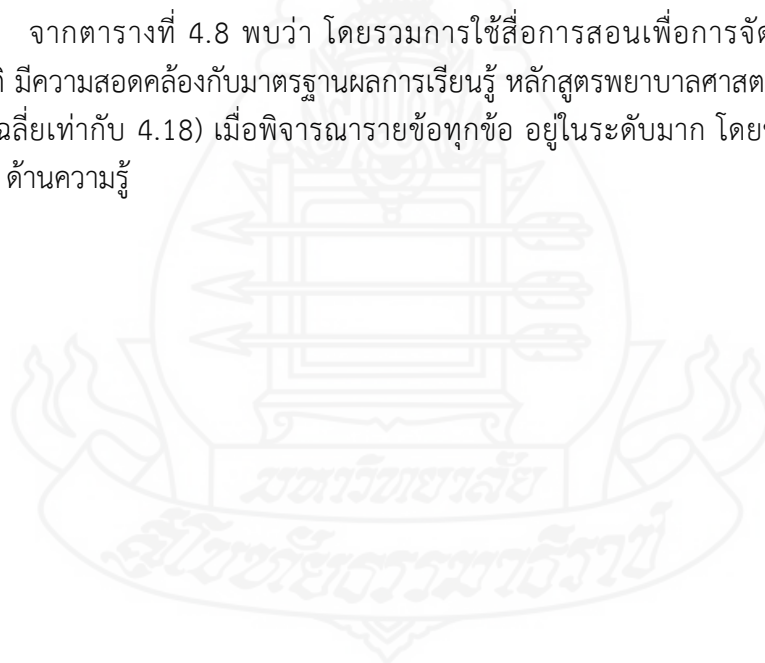
จากตารางที่ 4.7 พบว่าโดยรวม ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71) เมื่อพิจารณารายชื่ออยู่ในระดับมาก 8 ข้อ และระดับปานกลาง 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด (4.27) คือ โปรแกรม Microsoft Office (Microsoft Word , Microsoft Excel , Microsoft PowerPoint)

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ดังตารางที่ 4.8 - 4.14

ตารางที่ 4.8 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับ
มาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตโดยภาพรวม (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ด้านคุณธรรม จริยธรรม	4.26	.66	มาก
2. ด้านความรู้	4.29	.76	มาก
3. ด้านทักษะทางปัญญา	4.19	.68	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและ ความรับผิดชอบ	4.17	.65	มาก
5. ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ	4.01	.67	มาก
6. ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	4.19	.61	มาก
รวม	4.18	.67	มาก

จากตารางที่ 4.8 พบว่า โดยรวมการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา
ภาคปฏิบัติ มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับ
มาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.18) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด
(4.29) คือ ด้านความรู้

ตารางที่ 4.9 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ	4.32	.78	มาก
2. ส่งเสริมให้มีความกล้าแสดงออกซึ่งบุคลิกเป็นที่น่าเชื่อถือ	4.26	.70	มาก
3. สื่อการสอนสามารถเป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาจริยธรรมในการดำรงชีพ และการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล	4.28	.79	มาก
รวม	4.29	.76	มาก

จากตารางที่ 4.9 พบว่า โดยรวมการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านคุณธรรม จริยธรรม อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.29) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.32) คือ ส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ

ตารางที่ 4.10 การใช้สื่อการสอนของภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้
ด้านความรู้ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจใน ศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการ ผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง	4.17	.69	มาก
2. ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจใน กระบวนการพยาบาล และการนำไปใช้	4.31	.59	มาก
3. ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจ เทคโนโลยีและสารสนเทศ	4.33	.62	มาก
4. ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจใน การแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ กระบวนการวิจัย และกระบวนการ บริหารงาน	4.22	.75	มาก
รวม	4.26	.66	มาก

จากตารางที่ 4.10 พบว่าโดยรวมการใช้สื่อการสอนของภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับ
มาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.26) เมื่อพิจารณารายข้อทุก
ข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.33) คือ ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยี
และสารสนเทศ

ตารางที่ 4.11 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะทางปัญญา (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
1. สนับสนุนให้เกิดการตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเองและพัฒนาตนเองได้	4.17	.66	มาก
2. สนับสนุนให้เกิดการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลได้	4.21	.67	มาก
3. สนับสนุนให้เกิดการนำข้อมูลไปอ้างอิงและแก้ไขปัญหาได้	4.23	.71	มาก
4. สนับสนุนให้สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและที่เกี่ยวข้องได้	4.22	.67	มาก
5. สนับสนุนให้สามารถแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการวิจัย	4.14	.62	มาก
6. สนับสนุนให้เกิดพัฒนาวิธีการแก้ปัญหาสอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป	4.14	.72	มาก
รวม	4.19	.68	มาก

จากตารางที่ 4.11 พบว่าโดยรวมของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านทักษะทางปัญญาอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้ออยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.23) คือ สนับสนุนให้เกิดการนำข้อมูลไปอ้างอิงและแก้ไขปัญหาได้

ตารางที่ 4.12 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ส่งเสริมให้มีความสามารถในการปรับตัวเชิงวิชาชีพและมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์	4.18	.60	มาก
2. ส่งเสริมให้สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในทีมการพยาบาล	4.22	.64	มาก
3. ส่งเสริมให้สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในองค์กร	4.11	.72	มาก
รวม	4.17	.65	มาก

จากตารางที่ 4.12 พบว่าโดยรวมของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.17) เมื่อพิจารณารายชื่ออยู่ในระดับมาก ทุกข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.22) คือ ส่งเสริมให้สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำและสมาชิกทีมในทีมการพยาบาล

ตารางที่ 4.13 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ส่งเสริมให้สามารถวิเคราะห์และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีคุณภาพ	4.23	.69	มาก
2. ส่งเสริมให้สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ	4.05	.63	มาก
3. ส่งเสริมให้สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์พื้นฐานที่จำเป็น	4.08	.65	มาก
4. ส่งเสริมให้สามารถใช้รูปแบบต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพ	4.02	.71	มาก
รวม	4.01	.67	มาก

จากตารางที่ 4.13 พบว่าโดยรวมของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และ การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.01) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.23) คือ ส่งเสริมให้สามารถวิเคราะห์และถ่ายทอดข้อมูลข่าวสารได้อย่างมีคุณภาพ

ตารางที่ 4.14 การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลปะทางการพยาบาล	4.23	.63	มาก
2. ส่งเสริมให้สามารถสื่อสารเชิงบำบัดในการพยาบาลบุคคล ครอบครัว และชุมชน	4.20	.65	มาก
3. ส่งเสริมให้มีทักษะการให้ความรู้และให้คำปรึกษาทางสุขภาพแก่ผู้รับบริการทุกกลุ่มเป้าหมาย ทุกช่วงวัย และทุกภาวะสุขภาพ	4.18	.58	มาก
4. สนับสนุนให้แสดงภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน	4.16	.59	มาก
รวม	4.19	.61	มาก

จากตารางที่ 4.14 พบว่าโดยรวมของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตที่มีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.19) เมื่อพิจารณารายข้อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.23) คือ ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาลอย่างเป็นองค์รวม โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์และศิลปะทางการพยาบาล

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านหลักการ เลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ดัง ตารางที่ 4.15

ตารางที่ 4.15 หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและ จุดประสงค์ของรายวิชา	4.16	.54	มาก
2. มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถ ของผู้เรียน	3.95	.74	มาก
3. สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอน โดยเริ่มจากง่าย ๆ ไปหายาก	3.88	.68	มาก
4. สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและ ประหยัดเวลาในการเรียน	3.83	.81	มาก
5. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้ และ การประเมินผลสื่อ	3.90	.69	มาก
6. สามารถสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนและเกิด อากาการตอบสนองต่อการเรียนได้	3.91	.74	มาก
7. เป็นเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียน เป็นสำคัญ	4.01	.66	มาก
8. ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาที่ทำ การสอน	3.93	.62	มาก
9. มีความประณีต ขนาดเหมาะสมกับผู้เรียน ที่จะใช้ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน	3.90	.71	มาก
10. สื่อมีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนในชั้น จะสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน	3.95	.71	มาก
11. รูปร่าง สี ไร้ความสนใจและมีความ ชัดเจน	3.84	.74	มาก
12. ควรผ่านการทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุง ก่อนนำไปใช้จริง	4.12	.67	มาก
รวม	3.95	.69	มาก

จากตารางที่ 4.15 พบว่า โดยรวมหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษา รายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95) เมื่อพิจารณา รายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.16) คือ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและ จุดประสงค์ของรายวิชา

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ดังตารางที่ 4.16

ตารางที่ 4.16 ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับการใช้
1. ช่วยเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนให้มากขึ้น	4.12	.72	มาก
2. เกิดความสำเร็จตรงตาม วัตถุประสงค์ ของเนื้อหา บทเรียน	3.99	.69	มาก
3. การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกัน	3.97	.77	มาก
4. ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น	4.17	.66	มาก
5. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหา บทเรียนที่ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น	3.88	.75	มาก
6. ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้ อย่างถูกต้องและรวดเร็ว	3.80	.70	มาก
7. ผู้เรียนมีความสนุกกับการเรียนการสอน	3.77	.71	มาก
8. กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น	3.94	.90	มาก
9. ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้ ในด้านทักษะ ความคิด และการปฏิบัติ	3.91	.67	มาก
10. ผู้เรียน มีประสบการณ์หรือความชำนาญ ในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี สารสนเทศ	3.82	.73	มาก
รวม	3.55	.73	มาก

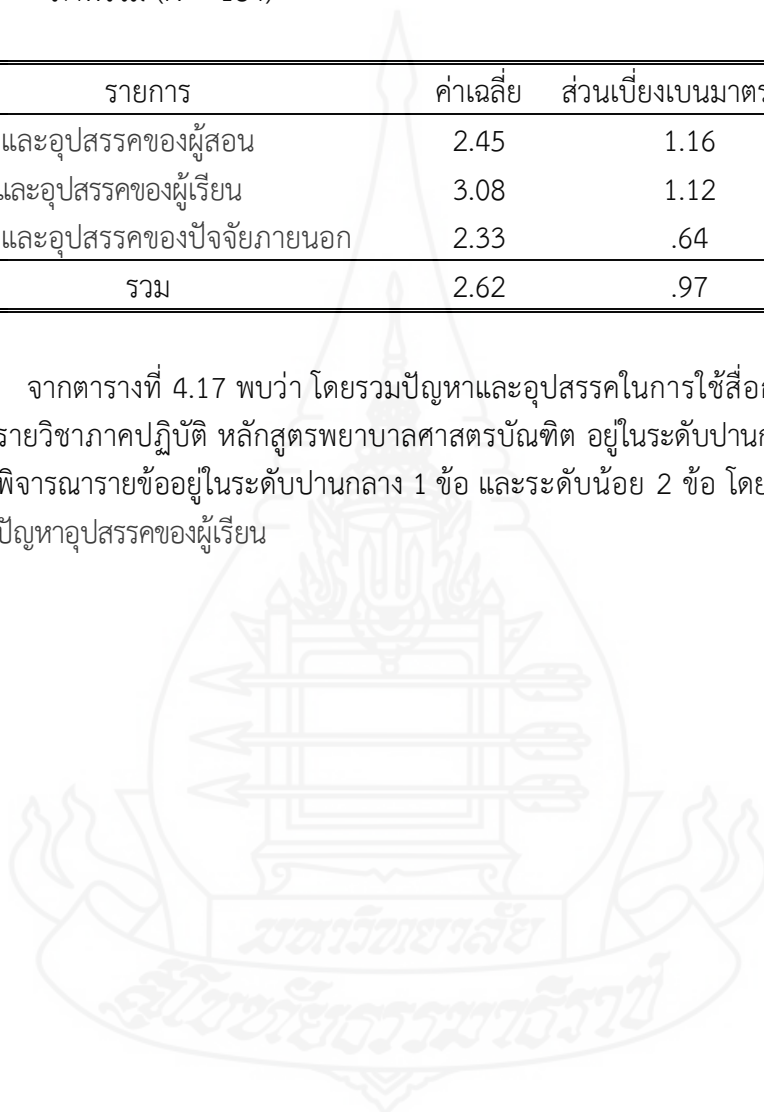
จากตารางที่ 4.16 พบว่า โดยรวมประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.55) เมื่อพิจารณารายข้อ ทุกข้อ อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.17) คือ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

ผลการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของระดับความคิดเห็นด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ดังตารางที่ 4.17 – 4.20

ตารางที่ 4.17 ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติโดยภาพรวม (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. ปัญหาและอุปสรรคของผู้สอน	2.45	1.16	น้อย
2. ปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียน	3.08	1.12	ปานกลาง
3. ปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยภายนอก	2.33	.64	น้อย
รวม	2.62	.97	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.17 พบว่า โดยรวมปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.62) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ และระดับน้อย 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.08) คือ ปัญหาอุปสรรคของผู้เรียน

ตารางที่ 4.18 ปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา
ภาคปฏิบัติ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.55	1.11	ปานกลาง
2. ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.90	1.03	ปานกลาง
3. ผู้สอนปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะกลัวว่าเมื่อเข้ามาแทนที่ ตนเอง สูญเสียความสำคัญ	2.13	1.14	น้อย
4. ผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างสื่อการสอน	2.18	1.27	น้อย
5. ผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาเรียนรู้คุณลักษณะเฉพาะของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.33	1.16	น้อย
6. สื่อการสอนที่สร้างโดยผู้สอนไม่สร้างแรงดึงดูดใจแก่ผู้เรียน	2.70	1.30	ปานกลาง
7. ผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	2.29	1.19	น้อย
8. ยังขาดผู้สอนที่ชำนาญการในการสอนโดยใช้เครื่องมือและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	2.54	1.09	ปานกลาง
รวม	2.45	1.16	น้อย

จากตารางที่ 4.18 พบว่า โดยรวมปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนในการใช้สื่อการสอน เพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.45) เมื่อพิจารณารายข้ออยู่ในระดับปานกลาง 4 ข้อ และระดับน้อย 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (2.90) คือ ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ

ตารางที่ 4.19 ปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา
ภาคปฏิบัติ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการ เข้าสังคมการพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านการ เรียนรู้ที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ	4.16	.77	มาก
2. ผู้เรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นที่ จะเรียนรู้ ขาดการใฝ่รู้	2.92	1.21	ปานกลาง
3. ผู้เรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ ถูกต้องและไม่เหมาะสม	2.74	1.15	ปานกลาง
4. ระยะเวลาในการใช้งานและเรียนรู้ใน สถานศึกษามีน้อยเกินไป	2.82	1.20	ปานกลาง
5. ขาดการปลูกฝังการเป็นสังคมแห่งนักอ่าน	2.80	1.26	ปานกลาง
รวม	3.08	1.12	ปานกลาง

จากตารางที่ 4.19 พบว่า โดยรวมปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.08) เมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับมาก 1 ข้อ และระดับปานกลาง 4 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (4.16) คือ ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการเข้าสังคมการพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านการเรียนรู้ที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ

ตารางที่ 4.20 ปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ (N = 184)

รายการ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ระดับปัญหา
1. วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความ ต้องการของผู้เรียน	2.09	.60	น้อย
2. ระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ ในห้องเรียนขาดประสิทธิภาพ	3.13	.53	ปานกลาง
3. ขาดงบประมาณในการจัดซื้อและผลิต สื่อการสอนที่มีคุณภาพ และ ประสิทธิภาพ	1.77	.79	น้อย
รวม	2.33	.64	น้อย

จากตารางที่ 4.20 พบว่า โดยรวมปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยภายนอกของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต อยู่ในระดับน้อย (ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.33) เมื่อพิจารณารายข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 1 ข้อ และระดับน้อย 2 ข้อ โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด (3.13) คือ ระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนขาดประสิทธิภาพ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะของนิสิต ที่มีการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1. เอกสารการสอนแบบที่เป็นเนื้อหาอย่างเดียวไม่มีภาพประกอบ ทำให้ขาดความน่าสนใจ (3 คน)
2. ควรจัดการเรื่องเอกสารการเรียนการสอนสื่อสิ่งพิมพ์ให้เหมาะสม บางรายวิชาเนื้อหาไม่ครอบคลุมทำให้นิสิตต้องทำการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมจึงควรกำหนดขอบเขตเนื้อหาให้ชัดเจน (2 คน)
3. ควรจัดทำเอกสารการสอนที่เป็นรูปแบบสไลด์ตามที่อาจารย์ใช้ในการเรียนการสอน แจกให้นิสิต

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อการศึกษาเรื่องการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 รูปแบบการวิจัย การวิจัยเชิงสำรวจ

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.2.2 วัตถุประสงค์เฉพาะ

- 1) เพื่อศึกษาประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 2) เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามความคิดเห็นของนิสิต หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 3) เพื่อศึกษาหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 4) เพื่อศึกษาประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- 5) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

1.3 วิธีการดำเนินการวิจัย

1.3.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ เป็นนิสิตที่กำลังศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 และชั้นปีที่ 4 คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 184 คน

1.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ จำนวน 3 ตอน คือ **ตอนที่ 1** แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ **ตอนที่ 2** แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (1) **ด้านประเภทของสื่อการสอน** ประกอบด้วย สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน สื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ สื่อวิธีการ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์และเทคโนโลยีสารสนเทศ จำนวน 47 ข้อ (2) **ด้านมาตรฐานผลการเรียนรู้** ประกอบด้วย คุณธรรม จริยธรรม ความรู้ ทักษะทางปัญญา ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ จำนวน 24 ข้อ (3) **ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ** จำนวน 12 ข้อ (4) **ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ** จำนวน 10 ข้อ (5) **ด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ** จำนวน 16 ข้อ และ **ตอนที่ 3** แบบสอบถามแบบเขียนตอบ จำนวน 1 ข้อ

1.3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกและจัดเก็บข้อมูลแบบสอบถามด้วยตนเอง ประกอบด้วย นิสิตที่กำลังศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ชั้นปีที่ 3 จำนวน 83 ฉบับ และ ชั้นปีที่ 4 จำนวน 101 ฉบับ รวมทั้งสิ้น 184 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 และมีความสมบูรณ์ทุกฉบับ โดยแจกและเก็บแบบสอบถามให้นิสิตชั้นปีที่ 3 เมื่อวันที่ 16 กรกฎาคม พ.ศ. 2558 และได้แจกและเก็บแบบสอบถามให้นิสิตชั้นปีที่ 4 เมื่อวันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2558

1.3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการทางสถิติ ประมวลผลข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ โดยรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามนำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

1.4 สรุปผลการวิจัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1.4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่า นิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตส่วนมากเป็นเพศหญิง ส่วนใหญ่เป็นนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตชั้นปีที่ 4 สื่อการสอนที่นิสิตใช้บ่อยที่สุดส่วนใหญ่เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ส่วนมากนิสิตใช้สื่อการสอนเพื่อการเรียนการสอนมากที่สุด และนิสิตส่วนใหญ่ใช้สื่อการสอนมากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์

1.4.2 ผลการวิเคราะห์ด้านประเภทของการใช้สื่อเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนิสิตพยาบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ได้แก่ หุ่นจำลอง

1.4.3 ผลการวิเคราะห์การใช้สื่อการสอนโดยรวมของภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนิสิตพยาบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับ

มาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ด้านความรู้ ได้แก่ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ

1.4.4 ผลการวิเคราะห์หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา ภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนิสิตพยาบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา

1.4.5 ผลการวิเคราะห์ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชา ภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนิสิตพยาบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดคือ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น

1.4.6 ผลการวิเคราะห์ปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตของนิสิตพยาบาล ในภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียน อยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการเข้าสังคมการพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านความรู้ที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ ส่วนปัญหาและอุปสรรคของปัจจัยภายนอก อยู่ในระดับปานกลาง โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด คือ ระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนขาดประสิทธิภาพ

2. อภิปรายผล

จากการศึกษาความคิดเห็นการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ผู้วิจัยนำประเด็นของการศึกษามาอภิปราย ตามความมุ่งหมายของการค้นคว้า ดังนี้

2.1 จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มีต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ในด้านประเภทของสื่อการสอน พบว่า สื่อการสอนที่ใช้มากที่สุด คือ สื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือ ได้แก่ หุ่นจำลอง เนื่องจากเหมาะสมการเรียนการสอนหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตส่วนใหญ่เน้นภาคปฏิบัติเป็นสำคัญ สอดคล้องกับ เรื่องวิทย์ นนทภาและคณะ (2556) ที่กล่าวว่า หุ่นจำลอง (Models) หมายถึง วัสดุสามมิติที่สร้างขึ้นเพื่อเลียนแบบของจริง เนื่องจากข้อจำกัดบางประการที่ไม่สามารถจะใช้ของจริง ประกอบการเรียนการสอนได้ เช่น การอธิบายลักษณะ และตำแหน่งของอวัยวะภายในร่างกายของคนหรือสัตว์ ดังนั้นของจำลองจึงมีคุณค่าต่อการเรียนใกล้เคียงกับของจริง ประหยัดงบประมาณ ใช้งานได้ ช่วยให้เข้าใจสิ่งที่มีความซับซ้อน เช่น อวัยวะหรือร่างกายมนุษย์ได้ดียิ่งขึ้น

2.2 จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มีต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ในด้านการใช้สื่อการสอนของภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า การใช้สื่อการสอนมีความสอดคล้องกับด้านความรู้ คือ ส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ เพราะสื่อการสอนมีความสำคัญอย่างมากในการส่งเสริมให้มีความรู้ความเข้าใจในการนำเทคโนโลยี

และสารสนเทศมาประยุกต์ใช้กับการจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติอีกด้วย สอดคล้องกับ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (หลักสูตรปรับปรุง พ.ศ. 2555) มาตรฐานผลการเรียนรู้ ด้านความรู้ (Knowledge) คือ การจัดการเรียนการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และพัฒนาทักษะการเรียนรู้ด้วยตนเองของนิสิต (Self – directed Learning) โดยใช้รูปแบบการสอนที่หลากหลายผสมผสานกับสื่อวิธีการ และการเรียนรู้ผ่านสื่อการเรียนรู้ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ อีกทั้งยังมีการใช้สื่อช่วยสอน เช่น บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิดีทัศน์ บทเรียนอีเลิร์นนิ่ง โดยระบบบริหารจัดการการเรียนรู้เอ ดิวเตอร์ และใช้สื่อวัสดุอุปกรณ์ในห้องปฏิบัติการเพื่อให้นิสิตได้ฝึกฝนทั้งที่เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนและฝึกฝนเพิ่มเติมด้วยตนเอง โดยฝึกปฏิบัติในสถานการณ์จำลองในห้องปฏิบัติการ

2.3 จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มีต่อหลักการ เลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ พบว่า หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อ การจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของ รายวิชา เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ มีการจัดทำหลักสูตรและมีการปรับปรุงหลักสูตรในทุกๆ 5 ปีกับทางสภาการพยาบาล ดังนั้น จึงต้องมีการจัดทำแผนการสอน และประมวลการสอนให้มีความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาและวัตถุประสงค์ เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนมีคุณภาพ และประสิทธิภาพ ส่งเสริมให้นิสิตมีความรู้และเข้าใจในเนื้อหาได้อย่างถูกต้อง มีระบบ และขั้นตอนในการจนจำเนื้อหาจนเกิดเป็นทักษะในการปฏิบัติวิชาชีพพยาบาลต่อไป สอดคล้องกับ รัฐ ธรรมนูญ การศึกษา (2547) กล่าวว่า หลักการเลือกใช้สื่อการสอน ผู้สอนต้องเข้าใจเนื้อหาเป็นอย่างดี เข้าใจ สภาพผู้เรียน และกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้อย่างชัดเจน จากนั้นจึงพิจารณาเลือกหรือ จัดหาสื่อการสอนที่เหมาะสมและตรงกับเนื้อหา เป็นสื่อในการสอนเรื่องนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจ เกิดทักษะ เกิดความแม่นยำในการจำและการกระทำยิ่งขึ้น

2.4 จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มีต่อประโยชน์ ในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ พบว่า ประโยชน์ในการใช้สื่อการสอน เพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนมากขึ้น เนื่องจากการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมีเนื้อหาเฉพาะทางวิชาชีพและมี ศัพท์ทางการแพทย์อีกมากมาย จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการทำแผนการสอนให้มีรูปแบบการเรียน การสอนแบบให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้นิสิตมีความกระตือรือร้นในการ เรียน ใช้สื่อการสอนเพื่อสร้างความสนใจ สร้างการจดจำศัพท์เฉพาะต่างๆ และเกิดมนุษยสัมพันธ์อันดี ภายในห้องเรียน สอดคล้องกับ กิตานันท์ มะลิทอง (2543) กล่าวว่า ประโยชน์ของสื่อการสอน สามารถช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากขึ้น ทำให้เกิดมนุษยสัมพันธ์อันดี ระหว่างผู้เรียนด้วยกันเองและกับผู้สอนด้วย อีกทั้งยังช่วยประหยัดเวลาในการสอน ผู้เรียนมีความสุข กับการเรียนการสอน กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น และสามารถจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้นาน

2.5 จากการศึกษาความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ที่มีต่อปัญหา และอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ พบว่า ปัญหาและอุปสรรค ของผู้สอนในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ผู้สอนขาด ประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เนื่องจากอาจารย์

ผู้สอนเป็นอาจารย์พยาบาลส่วนใหญ่ที่มีอายุอยู่ระหว่าง 40 – 55 ปี และเป็นเพศหญิงทั้งหมด จึงทำให้ผู้สอนค่อนข้างขาดความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสมัยใหม่ สอดคล้องกับ นุสรา ประเสริฐศรี (2556) ศึกษาปัจจัยการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ในการสอนของผู้สอนนั้นขึ้นอยู่กับหลายด้าน จากการวิจัยพบว่า ผู้สอนที่มีอายุน้อยจะเกิดการยอมรับและใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ มากกว่าผู้สอนที่มีอายุมากกว่า และพบว่าประสบการณ์ในการสอน 16 ปีขึ้นไป เป็นตัวแปรในทางลบกับการยอมรับและการใช้เทคโนโลยีของผู้สอน ทั้งยังพบว่าผู้สอนที่ใช้อินเทอร์เน็ตส่วนใหญ่เป็นเพศชาย และพบว่าการใช้อินเทอร์เน็ตของผู้สอนเนื่องจากไม่มีเวลา และในส่วนใหญ่ปัญหาและอุปสรรคของผู้เรียนในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติมากที่สุดคือ ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการเข้าสังคมการพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านการเรียนรู้ที่เป็นเนื้อหาทางวิชาการ เนื่องจากเครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตยังมีค่อนข้างน้อย ส่วนมากเป็นของต่างประเทศ และขาดการแนะนำการใช้ที่ชัดเจน เป็นรูปธรรม จึงยากแก่การศึกษาค้นคว้า สอดคล้องกับ สถาบันการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ (2555) ศึกษาสาเหตุแห่งปัญหาจากผู้เรียนในสถานศึกษา ด้วยกระแสของเทคโนโลยีสารสนเทศ พบว่าผู้เรียนมุ่งเน้นใช้สื่ออินเทอร์เน็ต (Internet) ในการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม เข้าสังคมการพูดคุยหรือที่เรียกว่า สังคมออนไลน์ มากกว่าที่จะใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการสืบค้นข้อมูลทางวิชาการในการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความคิดเห็นการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พบว่า ควรปรับปรุงการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ในประเด็นต่อไปนี้

3.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนำผลวิจัยไปใช้

3.1.1 ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีการใช้สื่อการเรียนการสอนประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือมากที่สุด จึงควรจัดหาสื่อวัสดุอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัย นอกจากนี้ยังพบว่านิสิตใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์บ่อยที่สุดโดยเฉลี่ยมากกว่า 3 ครั้งต่อสัปดาห์ จึงควรมีการนำสื่อเหล่านี้มาใช้ในการสอนมากขึ้น โดยเสนอผู้บริหารให้กำหนดเป็นนโยบายในการให้เพิ่มสื่อเหล่านี้เข้าไปอยู่ในส่วนของประมวลการสอนรายวิชาภาคปฏิบัติ เพราะสื่อเหล่านี้ ถือเป็นสื่อการสอนที่ทันสมัยและสะดวกในการติดต่อสื่อสารระหว่างผู้สอนและผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ทำให้การสอนในหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความน่าสนใจและทันสมัยยิ่งขึ้น

3.1.2 ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อการสอนของภาคปฏิบัติมีความสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ในด้านความรู้มากที่สุด จึงควรเพิ่มเนื้อหาการสอนในส่วนนี้ให้เพิ่มมากขึ้น เพื่อผลักดันให้เกิดการพัฒนามาตรฐานผลการเรียนรู้ของหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตในทักษะด้านนี้ให้ดียิ่งขึ้นต่อไป

3.1.3 ผลการวิจัยพบว่า หลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีการเลือกใช้สื่อการสอนที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและวัตถุประสงค์ของรายวิชามากที่สุด จึงควรนำหลักการนี้มาปรับใช้กับสื่อการสอนของรายวิชาภาคปฏิบัติ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจในเนื้อหา และส่งผลให้ผู้เรียนจดจำเนื้อหาได้ง่ายขึ้น

3.1.4 ผลการวิจัยพบว่า ประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนมากที่สุด จึงควรนำสื่อการสอนมาใช้กับสื่อการสอนของรายวิชาภาคปฏิบัติ เพื่อช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลาในการเรียน ทำให้การเรียนการสอนมีความสนใจและไม่น่าเบื่อจนเกินไป

3.1.5 ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและอุปสรรคในการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ในส่วนของปัญหาที่สำคัญของผู้สอนคือ การขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ จึงควรมีการจัดการฝึกอบรมในส่วนของการผลิตและการใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ โดยเฉพาะการใช้สื่อออนไลน์ต่างๆ ให้มากขึ้น เพื่อสร้างความเข้าถึงผู้เรียนมากขึ้น และทำให้สื่อการสอนมีความน่าสนใจพร้อมความทันสมัยมากขึ้น

3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 จากการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า ประเภทของการใช้สื่อการสอน มีการใช้อยู่ในระดับมากทุกประเภท ดังนั้น จึงควรศึกษาความต้องการของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตกับการใช้สื่อการสอน

เนื่องจากคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ระดับอุดมศึกษาในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร จึงควรอย่างยิ่งที่จะต้องมีการใช้สื่อการสอนที่มีความทันสมัย ใช้งานง่าย สะดวก เหมาะสมกับยุคดิจิทัลในปัจจุบัน จึงควรศึกษาความต้องการการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและสื่อสารการศึกษาของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

3.2.2 จากการวิจัยเรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของผู้สอนมากที่สุด คือ ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อให้การใช้สื่อการสอนของผู้สอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ควรจะมีการวิจัยเพื่อปรับปรุงพัฒนานวัตกรรม และสื่อสารการศึกษาอยู่เสมอ เช่น การพัฒนานวัตกรรมทางการพยาบาล บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนทางการพยาบาล เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2543). *เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม*. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครรชิต มาลัยวงศ์. (2540). *เทคโนโลยีการศึกษา: ปรัชญาและหลักการ*. กรุงเทพฯ: ซีเอ็ด ยูเคชั่น (มหาชน).
- จุฬารักษ์ กวีวิรัชชัย. (2556). การพัฒนาบทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอนสื่อประสมที่บูรณาการความรู้ ด้านกายวิภาค สรีรวิทยาเพื่อส่งเสริมทักษะของนักศึกษาพยาบาลในการตรวจร่างกาย ผู้ใหญ่ : การตรวจศีรษะและคอ : วารสารรามายาธิปไตยพยาบาลสาร, 19(3).
- จรรยา เหนียนเฉลย. (2546). *เทคโนโลยีทางการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- จินตนา ไบกาชุยี. (2544). *การเขียนสื่อการเรียนการสอน*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์.
- ชัยยงค์ พรหมวงศ์. (2545). เอกสารการสอนชุดวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา หน่วยที่ 1 นนทบุรี: สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ทิตนา แคมมณี. (2552). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นวลจิตต์ เขวกีรพงศ์. (2548). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นทักษะปฏิบัติ สำหรับครูวิชาชีพ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิคม ทาแดง. (2545). *เทคโนโลยีการศึกษาเพื่อการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ภาพพิมพ์.
- บุญเหลือ ทองเอี่ยม และสุวรรณ นาฎ. (2541). *การใช้สื่อการสอน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาโสตทัศนศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- บุษราคัม นิยมโสธ. (2545). *การศึกษาปัญหาและความต้องการในการผลิตและการใช้สื่อการสอน ของครูโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครราชสีมา*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม ฉบับที่ 2. (2547). สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักงานกฤษฎมนตรี.

- รัฐกรณ์ คิดการ. (2547). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาเทคโนโลยีการศึกษา*. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- วรวิทย์ นิเทศศิลป์. (2551). *สื่อและนวัตกรรมแห่งการเรียนรู้ Instructional and Innovation for Learning*. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- วรภรณ์ ศรีทองพิมพ์. (2547). *สภาพการใช้สื่อการสอนของอาจารย์มหาวิทยาลัยเซนต์จอร์จ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัย เซนต์จอร์จ, กรุงเทพฯ.
- ศิริพงษ์ พิทอง. (2546). *การใช้สื่อการเรียนการสอนของครูแกนนำในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- ศิวพร สืบสกุล. (2550). *ความคิดเห็นของนักศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ต่อการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษาของอาจารย์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม, กรุงเทพฯ.
- สถาบันการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยภาคเหนือ. (2555). *มาตรฐานความรู้วิชาชีพ ครูนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา*. สืบค้นเมื่อวันที่ 11 สิงหาคม 2556: <http://teacher80std.blogspot.com/2012/07/124.html>.
- สายลม เกิดประเสริฐ และศรีสมร ภูมโนสกุล. (2556). *ความคิดเห็นของนักศึกษาพยาบาลและ อาจารย์พยาบาลต่อการเรียนการสอนในห้องปฏิบัติการทักษะทางการผดุงครรภ์ก่อนขึ้นฝึก ปฏิบัติในห้องคลอด*. *วารสารรามธิบดีพยาบาลสาร*, 19(3).
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2553). *แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559)*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา. (2550). *แนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้แบบประสบการณ์และเน้นการปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: ชุมชนสหกรณ์ การเกษตรแห่งประเทศไทยจำกัด.
- สำลี รักสุทธิ. (2553). *คู่มือการจัดทำสื่อ นวัตกรรมและแผนการประกอบสื่อ นวัตกรรม*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์พัฒนาศึกษา.
- สุนันทา สุนทรประเสริฐ. (2547). *การสร้างสื่อการสอนและนวัตกรรมการเรียนรู้...การพัฒนา ผู้เรียน*. ราชบุรี: ธรรมรักษ์การพิมพ์.
- สุลักษณ์ รัตนะ. (2544). *สภาพปัญหาและความต้องการการวางแผนการใช้สื่อการสอนของอาจารย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษา กลุ่มภาคใต้*. (วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์, นราธิวาส.

- หนู่ม้วน ร่มแก้ว. (2548). *เทคโนโลยีการศึกษา*. เชียงใหม่: ส.การพิมพ์.
- หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต. (2555). คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
วิทยาเขตตองครักษ์: นครนายก.
- Anderson, Lorin W. & Krathwohl, David R. (2001). *A Taxonomy for Learning, Teaching and Assessing: a Revision of Bloom's Taxonomy*. New York: Longman Publishing.
- Cronbach, Lee. J. (1990). *Essentials of Psychology Testing*. 5th ed. New York : Harper Collins Publishers.
- Davies, I.K. (1971). *The Management of learning*. London: McGraw-Hill.
- Gagne', R.M. (1985). *The Conditions of learning*. New York: Holt, Rinehart & Winston.
- Gerlach V.S. & Ely D.P. (1971). *Teaching and Media: A Systematic Approach*.
New Jersey: Prentice-Hall.
- Harrow, A. (1972). *A Taxonomy of Psychomotor Domain: A Guide for Developing Behavioral Objectives*. New York: David McKay.
- John W. Best. & James V. Kahn. (1986). *Research in education*. Boston: Allyn and Bacon.
- Lafferty, Peter. & Rowe, Julain. (1995). *The Hutchison Dictionary of Science* 2nd ed.
- Nunan, David. (2006). *Task-Based Language Teaching*, Cambridge University:
Cambridge University Press. Oxford Gerat Britain Helicon.

ภาคผนวก

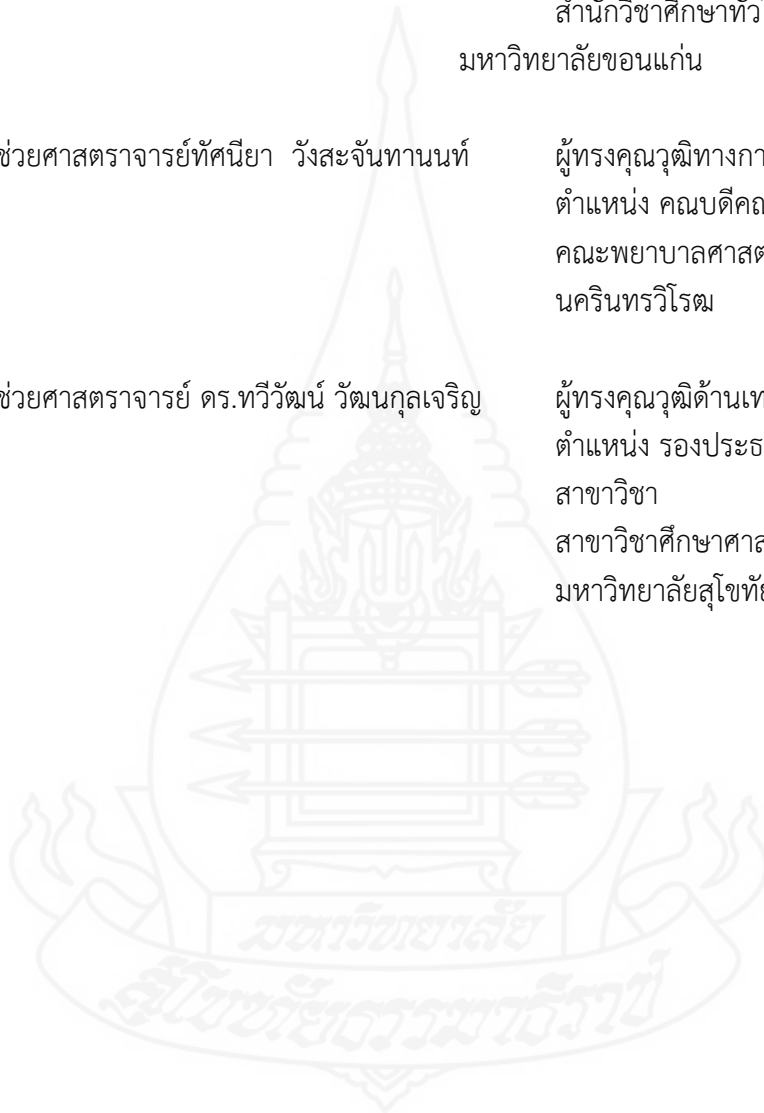
ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย

ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบเครื่องมือ ดังนี้

1. นางสาวพัชนี สมพงษ์	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการวัดและประเมินผล
ตำแหน่ง นักวิชาการศึกษา
สำนักวิชาศึกษาทั่วไป
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนียา วังสะจันทนนท์	ผู้ทรงคุณวุฒิทางการแพทย์
ตำแหน่ง คณบดีคณะพยาบาลศาสตร์
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรี
นครินทรวิโรฒ
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวิวัฒน์ วัฒนกุลเจริญ	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคโนโลยีการศึกษา
ตำแหน่ง รองประธานกรรมการประจำ
สาขาวิชา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

2. ความคิดเห็นของท่านและข้อเท็จจริงที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามฉบับนี้ จะเป็นข้อมูลที่มีความสำคัญอย่างยิ่งในการวิจัย ซึ่งผู้วิจัยจะเก็บรักษาข้อมูลของท่านเพื่อใช้ประโยชน์เฉพาะงานวิจัยนี้เท่านั้น

3. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์ในการแปลความหมายระดับความคิดเห็นจากการใช้ค่าน้ำหนักดังนี้

5 หมายถึง มากที่สุด

4 หมายถึง มาก

3 หมายถึง ปานกลาง

2 หมายถึง น้อย

1 หมายถึง น้อยที่สุด

4. แบบสอบถามแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่

(1) ด้านประเภทของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

(2) ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

(3) ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

(4) ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

(5) ด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณในการอนุเคราะห์ของท่านเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้
ทศวรรษ ภมรนาถ
นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ตอนที่ 1
ข้อมูลเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง

โปรดอ่านข้อความแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง หน้าข้อความที่ตรงกับความคิดเห็นของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. ระดับการศึกษา

นิสิตชั้นปีที่ 3 นิสิตชั้นปีที่ 4

3. สื่อการสอนที่คุณใช้บ่อยที่สุด

สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อโสตทัศน์ สื่ออุปกรณ์/เครื่องมือ สื่อวิธีการ สื่ออิเล็กทรอนิกส์

4. คุณใช้สื่อการสอนเพื่ออะไร

การเรียนการสอน การสืบค้นข้อมูล การทดสอบ ปฏิสัมพันธ์ระหว่างผู้สอนกับผู้เรียน

5. คุณใช้สื่อการสอนบ่อยแค่ไหน

1 - 3 ครั้ง/สัปดาห์ > 3 ครั้ง/สัปดาห์ > 6 ครั้ง/สัปดาห์ > 6 ครั้งขึ้นไป/สัปดาห์

ตอนที่ 2
แบบสอบถามการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตร
พยาบาลศาสตรบัณฑิต
คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คำชี้แจง

โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ที่ตรงกับความคิดเห็นของท่านเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

- 5 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง มีความคิดเห็นอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อที่	หัวข้อ การใช้สื่อการสอนภาคปฏิบัติ	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
00	มีการใช้สื่อที่หลากหลาย		✓			

จากตัวอย่างข้อที่ 00 ถามว่าการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติของอาจารย์มีการใช้สื่อที่หลากหลาย ในความคิดเห็นของท่านคิดว่าอยู่ในระดับ มาก จึงทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องหมายเลข 4

1. ด้านประเภทของสื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

นิสิตมีความคิดเห็นว่าประเภทของสื่อการสอนใดควรใช้เพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์						
1	ตำรา/หนังสือประกอบการสอน					
2	เอกสารประกอบการสอน					
3	แบบเรียน					
4	แบบฝึกหัด					
5	คู่มือฝึกปฏิบัติ					
6	วารสาร					
7	แผ่นพับ					
8	โปสเตอร์					
9	รายงาน					
10	นิตยสาร					
ประเภทสื่อโสตทัศน						
11	กราฟ เช่น กราฟเส้น กราฟพื้นที่ กราฟวงกลม					
12	แผนภูมิ					
13	แผนภาพ					
14	แผนสถิติ					
15	ภาพวาด					
16	รูปภาพ					
17	ภาพถ่าย					
ประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์ / เครื่องมือ						
18	เครื่องฉายภาพสามมิติ (visualizer)					
19	CD , VCD , DVD					
20	เครื่องฉายภาพ (Projector)					
21	หุ่นจำลอง					
22	อุปกรณ์ทางการแพทย์					
23	ของจริง					
24	เครื่องขยายเสียง					
25	ไมโครโฟน					

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
ประเภทสื่อวิธีการ						
26	การทำรายงานกลุ่ม					
27	การทำรายงานเดี่ยว					
28	การอภิปราย					
29	การสาธิต					
30	การทดลอง					
31	การบรรยายพิเศษจากวิทยากร					
32	การจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ					
33	การสร้างสถานการณ์จำลอง					
34	การปฏิบัติในการสถานการณ์จริง					
35	การวิเคราะห์สถานการณ์					
36	การจัดนิทรรศการ					
37	การแสดงผลงาน					
ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ						
38	โปรแกรม Microsoft Office (Microsoft Word , Microsoft Excel , Microsoft PowerPoint)					
39	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e – Book)					
40	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)					
41	บทเรียน e - Learning					
42	แอปพลิเคชัน					
43	การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต					
44	บทเรียนออนไลน์ อีคอร์สแวร์ (e – Courseware)					
45	เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook , Line , twister , Skype ฯลฯ)					
46	คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook)					
47	แท็บเล็ต (Tablet)					

2. ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

นิสิตมีความคิดเห็นต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ						
1	ส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ					
2	ส่งเสริมให้มีความกล้าแสดงออกซึ่งบุคลิกที่เป็นที่น่าเชื่อถือ					
3	สื่อการสอนสามารถเป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาจริยธรรมในการดำรงชีพ และการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล					
2. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านความรู้ คือ						
4	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง					
5	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล และการนำไปใช้					
6	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ					
7	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจในการแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ กระบวนการวิจัย และกระบวนการบริหารงาน					
3. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านทักษะทางปัญญา คือ						
8	สนับสนุนให้เกิดการตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเองและพัฒนาตนเองได้					
9	สนับสนุนให้เกิดการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลได้					
10	สนับสนุนให้เกิดการนำข้อมูลไปอ้างอิงและแก้ไขปัญหาได้					
11	สนับสนุนให้สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและที่เกี่ยวข้องได้					
12	สนับสนุนให้สามารถแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการวิจัย					

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
13	สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่ เปลี่ยนไป					
4. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ						
14	ส่งเสริมให้มีความสามารถในการปรับตัวเชิง วิชาชีพและมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์					
15	ส่งเสริมให้สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำ และสมาชิกทีมในทีมการพยาบาล					
16	ส่งเสริมให้สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำใน การผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในองค์กร					
5. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี สารสนเทศ คือ						
17	ส่งเสริมให้สามารถวิเคราะห์และถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารได้อย่างมีคุณภาพ					
18	ส่งเสริมให้สามารถสื่อสารภาษาไทยและ ภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ					
19	ส่งเสริมให้สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พื้นฐานที่จำเป็น					
20	ส่งเสริมให้สามารถใช้รูปแบบต่างๆ ในการ นำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพ					
6. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ คือ						
21	ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาล อย่างเป็นองค์รวม โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์และ ศิลปะทางการพยาบาล					
22	ส่งเสริมให้สามารถสื่อสารเชิงบำบัดในการ พยาบาลบุคคล ครอบครัวและชุมชน					
23	ส่งเสริมให้มีทักษะการให้ความรู้และให้ คำปรึกษาทางสุขภาพแก่ผู้รับบริการทุก กลุ่มเป้าหมาย					
24	สนับสนุนให้แสดงภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน					

3. ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิต
 นิสิตมีความคิดเห็นต่อหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา					
2	มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน					
3	สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากง่าย ๆ ไปหายาก					
4	สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลาในการเรียน					
5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้ และการประเมินผลสื่อ					
6	สามารถสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนและเกิดอาการตอบสนองต่อการเรียนได้					
7	เป็นเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ					
8	ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเนื้อหาวิชาที่ทำการสอน					
9	มีความประณีต ขนาดเหมาะสมกับผู้เรียนที่จะใช้ ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน					
10	สื่อมีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนในชั้นจะสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน					
11	รูปร่าง สี ได้รับความสนใจและมีความชัดเจน					
12	ควรผ่านการทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง					

4. ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิต

นิสิตมีความคิดเห็นว่าเป็นประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีมากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
1	ช่วยเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนให้มากขึ้น					
2	เกิดความเข้าใจตรงตาม วัตถุประสงค์ ของเนื้อหา บทเรียน					
3	การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และ เกิดประสบการณ์ร่วมกัน					
4	ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน มากขึ้น					
5	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ยุ่งยาก ซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น					
6	ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่าง ถูกต้องและรวดเร็ว					
7	ผู้เรียนมีความสุขกับการเรียนการสอน					
8	กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น					
9	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้ในด้าน ทักษะ ความคิด และการปฏิบัติ					
10	ผู้เรียน มีประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ					

5. ด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีมาก น้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้สอน						
1	ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของนวัตกรรม และ เทคโนโลยีสารสนเทศ					
2	ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ					

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ระดับความคิดเห็น				
		5	4	3	2	1
3	ผู้สอนปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะกลัวว่าเมื่อเข้ามาแทนที่ ตนเองสูญเสียความสำคัญ					
4	ผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างสื่อการสอน					
5	ผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาเรียนรู้คุณลักษณะเฉพาะของนวัตกรรม และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
6	สื่อการสอนที่สร้างโดยผู้สอน ไม่สร้างแรงดึงดูดใจแก่ผู้เรียน					
7	ผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย					
8	ยังขาดผู้สอนที่มีชำนาญการในการสอนโดยใช้เครื่องมือและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ					
สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้เรียน						
9	ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการเข้าสังคม การพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านการเรียนรู้ที่เป็นเนื้อหาวิชาการ					
10	ผู้เรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ขาดการใฝ่รู้					
11	ผู้เรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม					
12	ระยะเวลาในการใช้งานและเรียนรู้ในสถานศึกษามีน้อยเกินไป					
13	ขาดการปลูกฝังการเป็นสังคมแห่งนักอ่าน					
สาเหตุแห่งปัญหาจากปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ)						
14	วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการของผู้เรียน					
15	ระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ในห้องเรียนขาดประสิทธิภาพ					
16	ขาดงบประมาณในการจัดซื้อและผลิตสื่อการสอนที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ					

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความอนุเคราะห์ในการตอบแบบสอบถามการวิจัย
ที่ศวรรณ ภมรนาถ
นักศึกษาปริญญาโท แขนงวิชาเทคโนโลยีและสื่อสารการศึกษา
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องผู้ทรงคุณวุฒิ

แบบแสดงความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิที่มีต่อแบบสอบถาม เพื่อหาค่า IOC
จากแบบสอบถามเพื่อการวิจัย เรื่อง การใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ
ตามความคิดเห็นของนิสิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต คณะพยาบาลศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ผู้วิจัย นางสาวทศวรรณ ภมรนาถ

คำชี้แจง แบบประเมินฉบับนี้ให้ท่านในฐานะผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อพิจารณาข้อความสำหรับการวิจัยแต่ละข้อว่ามีความเหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการวิจัยหรือไม่ โดย

1. ถ้าเห็นว่าสอดคล้อง	โปรดทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง + 1
2. ถ้าไม่แน่ใจว่าสอดคล้อง	โปรดทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง 0
3. ถ้าเห็นว่าไม่สอดคล้อง	โปรดทำเครื่องหมาย ✓	ลงในช่อง - 1

1. ด้านประเภทของสื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

นิสิตมีความคิดเห็นว่าประเภทของสื่อการสอนใดควรใช้เพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์					
1	ตำรา/หนังสือประกอบการสอน	+1	+1	+1	1
2	เอกสารประกอบการสอน	+1	+1	+1	1
3	แบบเรียน	0	+1	+1	0.67
4	แบบฝึกหัด	+1	+1	+1	1
5	คู่มือฝึกปฏิบัติ	+1	+1	+1	1
6	วารสาร	+1	+1	+1	1
7	แผ่นพับ	+1	+1	0	0.67
8	โปสเตอร์	+1	+1	0	0.67
9	รายงาน	+1	0	+1	0.67
10	นิตยสาร	0	+1	0	0.67

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
ประเภทสื่อโสตทัศน					
11	กราฟ เช่น กราฟเส้น กราฟพื้นที่ กราฟวงกลม	0	+1	+1	0.67
12	แผนภูมิ	+1	+1	+1	1
13	แผนภาพ	+1	+1	+1	1
14	แผนสถิติ	+1	+1	+1	1
15	ภาพวาด	+1	+1	+1	1
16	รูปภาพ	+1	+1	+1	1
17	ภาพถ่าย	+1	+1	+1	1
ประเภทสื่อวัสดุอุปกรณ์/เครื่องมือ					
18	เครื่องฉายภาพสามมิติ (visualizer)	+1	+1	+1	1
19	CD , VCD , DVD	+1	+1	+1	1
20	เครื่องฉายภาพ (Projector)	+1	+1	+1	1
21	หุ่นจำลอง	+1	+1	+1	1
22	อุปกรณ์ทางการแพทย์	+1	+1	+1	1
23	ของจริง	+1	+1	+1	1
24	เครื่องขยายเสียง	+1	+1	+1	1
25	ไมโครโฟน	+1	+1	+1	1
ประเภทสื่อวิธีการ					
26	การทำรายงานกลุ่ม	+1	+1	+1	1
27	การทำรายงานเดี่ยว	+1	+1	+1	1
28	การอภิปราย	+1	+1	+1	1
29	การสาธิต	+1	+1	+1	1
30	การทดลอง	+1	+1	+1	1
31	การบรรยายพิเศษจากวิทยากร	+1	+1	+1	1
32	การจัดกิจกรรม/โครงการต่างๆ	+1	+1	+1	1
33	การสร้างสถานการณ์จำลอง	+1	+1	+1	1
34	การปฏิบัติในการสถานการณ์จริง	+1	+1	+1	1
35	การวิเคราะห์สถานการณ์	+1	0	+1	0.67
36	การจัดนิทรรศการ	+1	+1	0	0.67
37	การแสดงผลงาน	0	+1	0	0.67

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
ประเภทสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และเทคโนโลยีสารสนเทศ					
38	โปรแกรม Microsoft Office (Microsoft Word , Microsoft Excel , Microsoft PowerPoint)	+1	+1	+1	1
39	หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e – Book)	+1	+1	+1	1
40	บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI)	0	+1	+1	0.67
41	บทเรียน e - Learning	+1	+1	+1	1
42	แอปพลิเคชัน	0	+1	+1	0.67
43	การเรียนการสอนผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต	+1	+1	+1	1
44	บทเรียนออนไลน์ อีคอร์สแวร์ (e – Courseware)	+1	+1	+1	1
45	เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Facebook , Line , twister , Skype ฯลฯ)	+1	+1	+1	1
46	คอมพิวเตอร์พกพา (Notebook)	+1	+1	+1	1
47	แท็บเล็ต (Tablet)	+1	+1	+1	1

2. ด้านการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต

นิสิตมีความคิดเห็นต่อการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
1. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านคุณธรรม จริยธรรม คือ					
1	ส่งเสริมให้มีจรรยาบรรณวิชาชีพ	+1	+1	+1	1
2	ส่งเสริมให้มีความกล้าแสดงออกซึ่งบุคลิกเป็นที่น่าเชื่อถือ	+1	+1	+1	1
3	สื่อการสอนสามารถเป็นแนวทางในการจัดการกับปัญหาจริยธรรมในการดำรงชีพ และการปฏิบัติงานในวิชาชีพการพยาบาล	+1	+1	+1	1
2. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านความรู้ คือ					
4	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจในศาสตร์พื้นฐานทางวิทยาศาสตร์สุขภาพ ศาสตร์ทางวิชาชีพการพยาบาลและการผดุงครรภ์ชั้นหนึ่ง	+1	+1	+1	1
5	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจในกระบวนการพยาบาล และการนำไปใช้	+1	+1	+1	1
6	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจเทคโนโลยีและสารสนเทศ	+1	+1	+1	1
7	ส่งเสริมให้มีความรู้และความเข้าใจในการแสวงหาความรู้ การจัดการความรู้ กระบวนการวิจัย และกระบวนการบริหารงาน	+1	+1	+1	1
3. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านทักษะทางปัญญา คือ					
8	สนับสนุนให้เกิดการตระหนักรู้ในศักยภาพของตนเองและพัฒนาตนเองได้	+1	+1	+1	1
9	สนับสนุนให้เกิดการสืบค้นและวิเคราะห์ข้อมูลได้	+1	+1	+1	1
10	สนับสนุนให้เกิดการนำข้อมูลไปอ้างอิงและแก้ไขปัญหาได้	+1	+1	+1	1
11	สนับสนุนให้สามารถคิดวิเคราะห์อย่างเป็นระบบโดยใช้องค์ความรู้ทางวิชาชีพและที่เกี่ยวข้องได้	+1	+1	+1	1
12	สนับสนุนให้สามารถแก้ปัญหาโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์และการวิจัย	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
13	สนับสนุนให้เกิดการพัฒนาวิธีการแก้ปัญหา สอดคล้องกับสถานการณ์และบริบททางสุขภาพที่เปลี่ยนแปลงไป	+1	+1	+1	1
4. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ คือ					
14	ส่งเสริมให้มีความสามารถในการปรับตัวเชิงวิชาชีพและมีปฏิสัมพันธ์อย่างสร้างสรรค์	+1	+1	+1	1
15	ส่งเสริมให้สามารถทำงานเป็นทีมในบทบาทผู้นำ และสมาชิกทีมในทีมการพยาบาล	+1	+1	+1	1
16	ส่งเสริมให้สามารถแสดงออกซึ่งภาวะผู้นำในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่ดีในองค์กร	+1	+1	+1	1
5. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ คือ					
17	ส่งเสริมให้สามารถวิเคราะห์และถ่ายทอดข้อมูล ข่าวสารได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	1
18	ส่งเสริมให้สามารถสื่อสารภาษาไทยและภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1
19	ส่งเสริมให้สามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ พื้นฐานที่จำเป็น	+1	+1	+1	1
20	ส่งเสริมให้สามารถใช้รูปแบบต่างๆ ในการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศได้อย่างมีคุณภาพ	+1	+1	+1	1
6. การใช้สื่อการสอนมีส่วนในด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ คือ 1					
21	ส่งเสริมให้สามารถปฏิบัติทักษะการพยาบาล อย่างเป็นองค์รวม โดยประยุกต์ใช้ศาสตร์และ ศิลปะทางการพยาบาล	+1	+1	+1	1
22	ส่งเสริมให้สามารถสื่อสารเชิงบำบัดในการ พยาบาลบุคคล ครอบครัวและชุมชน	+1	+1	+1	1
23	ส่งเสริมให้มีทักษะการให้ความรู้และให้ คำปรึกษาทางสุขภาพแก่ผู้รับบริการทุก กลุ่มเป้าหมาย	+1	+1	+1	1
24	สนับสนุนให้แสดงภาวะผู้นำในการปฏิบัติงาน	+1	+1	+1	1

3. ด้านหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิต

นิสิตมีความคิดเห็นต่อหลักการเลือกใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
1	มีความสอดคล้องกับเนื้อหาและจุดประสงค์ของรายวิชา	+1	+1	+1	1
2	มีความเหมาะสมกับวัย และความสามารถของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
3	สามารถถ่ายทอดความรู้แก่ผู้เรียนเป็นขั้นตอนโดยเริ่มจากง่าย ๆ ไปหายาก	+1	+1	+1	1
4	สามารถช่วยให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้เร็วและประหยัดเวลาในการเรียน	+1	+1	+1	1
5	ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการผลิต การใช้ และการประเมินผลสื่อ	+1	+1	+1	1
6	สามารถสร้างความสนใจแก่ผู้เรียนและเกิดอาการตอบสนองต่อการเรียนได้	+1	+1	+1	1
7	เป็นเครื่องมือที่เอื้อประโยชน์ให้แก่ผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1
8	ส่งเสริมเจตคติที่ดีต่อเนื้อหารายวิชาที่ทำการสอน	+1	+1	+1	1
9	มีความประณีต ขนาดเหมาะสมกับผู้เรียนที่จะใช้ประกอบกิจกรรมระหว่างเรียน	+1	+1	+1	1
10	สื่อมีขนาดใหญ่พอที่ผู้เรียนทุกคนในชั้นจะสามารถมองเห็นได้อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1
11	รูปร่าง สี ได้รับความสนใจและมีความชัดเจน	+1	+1	+1	1
12	ควรผ่านการทดลองใช้และแก้ไขปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง	+1	+1	+1	1

4. ด้านประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติตามความคิดเห็นของนิสิต

นิสิตมีความคิดเห็นว่าประโยชน์ของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีมากนักน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
1	ช่วยเพิ่มประสบการณ์ของผู้เรียนให้มากขึ้น	+1	+1	+1	1
2	เกิดความสำเร็จตรงตาม วัตถุประสงค์ ของเนื้อหา บทเรียน	+1	+1	+1	1
3	การใช้สื่อจะทำให้ผู้เรียนมีความเข้าใจตรงกัน และเกิดประสบการณ์ร่วมกัน	+1	+1	+1	1
4	ช่วยให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียน การสอนมากขึ้น	+1	+1	+1	1
5	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาบทเรียนที่ ยุ่งยากซับซ้อนได้ง่ายขึ้นในระยะเวลาอันสั้น	+1	+1	+1	1
6	ช่วยให้เกิดความคิดรวบยอดในเรื่องนั้นได้อย่าง ถูกต้องและรวดเร็ว	+1	+1	+1	1
7	ผู้เรียนมีความสนุกกับการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1
8	กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความอยากรู้อยากเห็น	+1	+1	+1	1
9	ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการและการเรียนรู้ใน ด้านทักษะ ความคิด และการปฏิบัติ	+1	+1	+1	1
10	ผู้เรียน มีประสบการณ์หรือความชำนาญในการ ใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1

5. ด้านปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ

นิสิตมีความคิดเห็นต่อปัญหาและอุปสรรคของการใช้สื่อการสอนเพื่อการจัดการศึกษารายวิชาภาคปฏิบัติ มีมากน้อยเพียงใด

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้สอน					
1	ผู้สอนไม่เห็นความสำคัญของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1
2	ผู้สอนขาดประสบการณ์หรือความชำนาญในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1
3	ผู้สอนปฏิเสธการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ เพราะกลัวว่าเมื่อเข้ามาแทนที่ ตนเองสูญเสียความสำคัญ	+1	+1	+1	1
4	ผู้สอนขาดความรู้ในการสร้างสื่อการสอน	+1	+1	+1	1
5	ผู้สอนไม่มีเวลาเพียงพอที่จะศึกษาเรียนรู้คุณลักษณะเฉพาะของนวัตกรรมและเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1
6	สื่อการสอนที่สร้างโดยผู้สอน ไม่สร้างแรงดึงดูดใจแก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	1
7	ผู้สอนยังขาดความรู้ความเข้าใจด้านการพัฒนาสื่อเพื่อการเรียนรู้ผ่านเครือข่าย	+1	+1	+1	1
8	ยังขาดผู้สอนที่มีชำนาญการในการสอนโดยใช้เครื่องมือและสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ	+1	+1	+1	1
สาเหตุแห่งปัญหาจากผู้เรียน					
9	ผู้เรียนมุ่งเน้นการเข้าหาสิ่งบันเทิง เกม หรือการเข้าสังคมการพูดคุยมากกว่าจะเข้าสู่ด้านกรเรียนรู้ที่เป็นเนื้อหาวิชาการ	+1	+1	+1	1
10	ผู้เรียนขาดความสนใจ ความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้ ขาดการใฝ่รู้	+1	+1	+1	1
11	ผู้เรียนใช้เครื่องมือในการสืบค้นข้อมูลไม่ถูกต้องและไม่เหมาะสม	+1	+1	+1	1

ข้อที่	รายการประเด็นคำถาม	ความคิดเห็นผู้ทรงคุณวุฒิ			คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 1 คะแนน)
		1	2	3	
12	ระยะเวลาในการใช้งานและเรียนรู้ใน สถานศึกษามีน้อยเกินไป	+1	+1	+1	1
13	ขาดการปลูกฝังการเป็นสังคมแห่งนักอ่าน	+1	+1	+1	1
สาเหตุแห่งปัญหาจากปัจจัยภายนอก (สภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ ฯลฯ)					
14	วัสดุ อุปกรณ์ไม่เพียงพอกับความต้องการ ของผู้เรียน	+1	+1	+1	1
15	ระบบเครือข่ายและเครื่องคอมพิวเตอร์ใน ห้องเรียนขาดประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1
16	ขาดงบประมาณในการจัดซื้อและผลิตสื่อ การสอนที่มีคุณภาพ และประสิทธิภาพ	+1	+1	+1	1

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นางสาวทศวรรณ ภมรนาค
วัน เดือน ปีเกิด	24 ธันวาคม 2527
สถานที่เกิด	อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ
ประวัติการศึกษา	นิเทศศาสตบัณฑิต มหาวิทยาลัยกรุงเทพ 2550
สถานที่ทำงาน	คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ อำเภอองครักษ์ จังหวัดนครนายก
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา

